

U4067

4-12-41.

Title - TAZKIRATUL SHORA

Creator - Method. Abdul Ghani Khan.

Publisher - Method's Institute Gaggel (Aligarh).

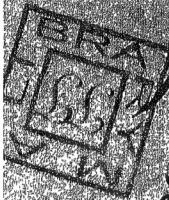
Date - 1912

Pages - 146.

Subjects - Tazkirah Shari'ah - Urdu.

أَنَّ الْبَيِّنَاتِ وَأَنَّ الْعَمَلِ وَأَنَّ الشَّعْرَ وَأَنَّ الْوَلِيَّ

تذکرہ اشعار

۱۰۷

مؤلفہ

عالی جناب الامام محمد عبدالغنی خان صاحب غنی مؤرخ آبادی مدظلہ

مؤلف ارشدان صفی و حواری العرب

ہستام محمد تقی خان شہرانی

در مطبع اٹلی ٹیوٹ گزٹ علی گڑھ چاپ گھر دید

انتساب

CHECKED-2002
Fasir

جب کتاب ہذا کے چھپنے کی رائے قرار پائی تو فاضل و محترم مولف صاحب نے مجھ سے اس کے ڈیڈیکیشن کے متعلق مشورہ کیا۔ میرا ذہن معاجناب والا نواب حاجی محمد اسحق خاں صاحب بہادری ایس کی جانب منتقل ہوا جو امارت اللہ نہ صرف خود بہت بڑے سخن فہم و فکرتہ سیخ اور اسلامی لٹریچر کے بقا اور اس کی ترقی و اشاعت سے خاص دلچسپی رکھنے والے ہیں بلکہ انیسویں صدی کے قاری و اردو کے بہت بلند پایہ اور مستند شاعر نواب حاجی محمد مصطفیٰ خاں صاحب شیفہ و حسرتی مرحوم کے خلف صدق ہونے کی حیثیت سے "اَلْاَوَّلُ لَدُنَّ سِرِّ الْكَبِيْدِ" کے پورے طور پر مصداق ہیں جس اتفاق سے یہی نام نامی پیشتر سے خود جناب مولف صاحب کے خیال میں بھی تھا۔ چنانچہ نواب صاحب کی خدمت میں نیا بیٹہ میں نے درخواست پیش کی جس کو ممنی نے ازراہ غایت عنایت منظور فرمایا۔

نہایت افسوس ہے کہ آج کل مولانا بوجہ ضعف پیری و عدالت صاحب قریش ہیں اور دنیا و مافیہا کو فراموش کئے ہوئے ہیں ورنہ اس وقت اُن کو حقیقی مسرت حاصل ہوتی اور وہی نواب صاحب بہادر کا شکریہ بھی ادا کرتے۔ مگر اب اس خدمت کو بھی میں ہی ادا کرتا ہوں اور یقین کرتا ہوں کہ عالی جناب مشارالہ بفرجائے "مَالَا يَدْرُكُ كَلًّا لَا يُتْرَكُ جَلَدًا" اس بالواسطہ شکریہ کو بھی (جو بہ سبب میرے توسط کے لفظ کے اصلی معنی میں حقیر ہو گیا ہے) اسی فراخ دلی کے ساتھ قبول فرمائیں گے۔

درپس آئینہ طوطی صفت مناشہ اند
آپنچہ اُستاد ازل گفت بہاں می گویم

محمد مقتدی خاں شہرانی

یکم اکتوبر ۱۹۱۶ء

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عرض حال

خلت الذیاء فسدت غیر مسودد

و من البلاء تفردی بالسوء د

حضرت والد ماجد مرحوم و مغفور (مؤلف تذکرہ ہذا) علم کا صحیح ذوق لیکر دنیا میں آئے تھے اور خدا نے انھیں محض تحصیل و ترویج علم کے لئے پیدا کیا تھا چنانچہ سالہا سال کی محنت شائستہ کے بعد جس وقت نظر اور جامعیت کے ساتھ **آرمغانِ صفا** اور **حوار العرب** کا سلسلہ انھوں نے مکمل کیا وہ اس بیان کا ایک حسی ثبوت ہی۔

آرمغان کے عین دورانِ تالیف میں انھیں اس تذکرہ کی تیاری کا خیال پیدا ہوا تھا۔ لیکن آرمغانِ صفا کے زمانہ انطباع میں مطالع کی جن صعوبتوں سے دوچار ہونا پڑا اس نے آئندہ تالیفات کے سلسلہ کے جاری رہنے کی طرف سے گو نہ مایوس گردیا مگر یادش بخیر انسٹی ٹیوٹ پریس کا تجربہ ہونے سے اُمید کی جھلک نظر آئی حوار العرب کے پہلے حصے کی تیاری نے اس اُمید کو تبدیل بہ یقین کر دیا اور قرار پایا کہ قبل اس کے کہ حوار العرب کے باقی حصوں

پر نظر ثانی ہو کر انھیں مطبع کے سپرد کیا جائے اول تذکرۃ الشعراء سے فرغت حاصل کر لیجائے لیکن

تجرى الرياح بما لا تشفق السفن

جس وقت متن کتاب چھپر کھل ہوا ہی تو مرحوم مرض الموت میں مبتلا ہو کر دنیا و مافیہا سے بے خبر ہو چکے تھے۔ یہاں تک کہ ۱۱ اکتوبر ۱۳۹۷ھ کو آپ نے داعی اجل کو لبیک کہا اور تمام علمی حسرتیں اُن کے ساتھ تہ خاک دفن ہو گئیں انا للہ وانا الیہ راجعون۔ رضینا بقضاء اللہ اے بسا آرزو کہ خاک شدہ

اور اب کہ میں یہ سطرین لکھ رہا ہوں ایک عجیب کیفیت میرے قلب پر طاری ہے جس کا اندازہ کر سکتا ناظرین کرام کے لئے یقیناً کچھ دشوار نہ ہوگا۔ ایک طرف باپ (اور ان جیسے باپ) کے شیفتہ سایہ کے سر سے اٹھ جانے کا قلق ہے۔ دوسری جانب وہ شفقت یا داتا اور دل کو پاش پاش کرتا ہی جو مرحوم کو دھن ترویجِ علم کی خاطر نہ حاشا جلب مال کی غرض سے اپنی تالیفات کی اشاعت و اعانت کے ساتھ تھا۔ اس کے علاوہ ایک خیال یہ بھی ہے کہ دیباچہ نگاری کی خدمت اُنکے پیچھے ایک ایسے شخص کو انجام دینی پڑی ہے جو محض بے بضاعت ہے اور بدنام کنندہ نہ کو نامے چند

سنہ ۱۳۹۷ھ میں جب علامہ محمد ابن احمد نے نظامیہ بغداد کی مسند درس پر قدم رکھا تو رو کر مسند رجبہ عنوان شعر پڑھا تھا جس کا مطلب یہ ہے کہ جب دنیا بڑوں سے خالی ہو جائے اور چھوٹے صرف تنہا رہ جائے کی وجہ سے بڑے بن جائیں تو حقیقت یہ ہے کہ خود ایک بہت بڑی نصیب اور نصیبی ہے علامہ موصوف کا زمانہ وہ زمانہ تھا جس کی قبل اور بعد کی صدیوں نے ابو حنیفہ اور شافعی، مسلم اور بخاری، امام الحرمین اور غزالی، ابن رشد اور فارابی، طوسی و دوانی، خطیب بغدادی و لازمی

خسرو ہلوی و سعدی شیرازی وغیرہم جیسے ہزاروں ذوفنون ایسے پیدا کئے تھے جنکے تذکروں ہی
تایخ کے اوراق ہمیشہ فرین رہیں گے۔ اور بلاشبہ جن میں سے ہزاروں ہی دوسرے ایسے ہونگے
جن کے نام تک خود تاریخ کو یاد نہیں رہے۔

واقعہ یہ ہے کہ علامہ محمد ابن احمد موصوف خود مسلم الثبوت امام فن اور فخر الاسلام کے پُر فخر
لقب سے لُقب تھے جب ان کا اپنی نسبت یہ خیال تھا تو ظاہر ہے کہ میں جن ضلّ مولف کی بدرجہ
مجموری قائم مقامی کر رہا ہوں اپنی نسبت جو کچھ خیال نہ کروں کم اور بہت ہی کم ہی۔ مگر کیا کیا جائے
قضى الله امرًا جف القلم

مجھے نہیں معلوم کہ مرحوم اس کتاب کا دیباچہ کس طور پر لکھتے اور اس میں کیا لکھتے لیکن میرے لئے
سوائے اسکے کوئی اور چارہ کار نہیں ہے کہ میں تالیف کتاب کی نسبت چند واقعات عرض حال کے
طور پر پیش کروں اور ناظرین سے مرحوم کے لئے (اور اپنے لئے) مطلب دعائے خیر کروں۔

جیسا کہ پیشتر عرض کیا جا چکا ہے اس تذکرہ کی تالیف کا خیال ارمغان کی تالیف کے
دوران میں پیدا ہوا تھا۔ مسئلہ یہ ہے کہ اس خیال نے عملی صورت اختیار کی اور شعرا کے تخلص اور
ناموں کا تسلسل جدول خاکہ تیار ہوا۔ جب قدر تذکرے شعرا کے اب تک لکھے جا چکے ہیں زیادہ تر ایسے ہیں
جن میں تعریفوں کے توپل بندھے ہوئے ہیں مگر تاریخی حالات و ریامیں قطرہ کے برابر بھی نہیں ہیں اس لئے
جن قیود کے ساتھ اس تذکرہ کی ترتیب منظور تھی ان کو پورا کرنے میں بہت سی رکاوٹیں پیش آئیں جن کو
دور کرنا آسان امر نہ تھا۔ مسئلہ یہ ہے (جب کہ خود مرحوم کی صحت تقریباً جواب دے چکی تھی) مختلف
تذکروں سے مقابلہ کرتی خدمت میرے سپرد ہوئی۔ تذکرے (علاوہ بعض تاریخوں کے) کتابت کا ماحذہ نہیں لکھنا
یہ ہیں: لب الالباب، مجمع الفصحاء، الکلمات الشراء، تذکرہ بنیظیر، لطائف الخیال، نتائج الانکا

تذکرہ دولت شاہ سمرقندی، فانوس خیال، تذکرہ حسین دوست آتش کدہ، خزانہ عامرہ، ریاض الشجر
 پھر بھی بہت سے شعرا کے حالات غیر مکمل رہ گئے بجن شاعروں کا ہندوستان آنا ثابت
 ہوا ہے ان کے سامنے عہد حکومت کے خانہ میں اسی بادشاہ کا نام لکھا گیا ہے جو اس وقت ہندوستان
 میں حکمران تھا۔ کسی واقعہ کے متعلق اختلاف کی صورت میں اس پہلو کو ترجیح دی گئی جس پر کتب
 مدار علیہ کا اتفاق یا کثرت آرا پایا گیا۔ اس میں اس کی تالیف و مقابلہ سے فراغت حاصل ہو گئی اور
 قصہ تو یہ تھا کہ آرمغان کی اشاعت کے بعد ہی اس تذکرہ کو بھی چھپوا دیا جائے مگر والد قبلہ کی
 تمام تر توجہ تکمیل حواری العرب میں مصروف تھی اور اس کے چھپنے کی نوبت غالباً اب بھی نہ آئی اگر بعض
 جوہر شناس کرم فرماؤں کا مخلصانہ اصرار غالب نہ آتا۔ بہر حال اب کتاب ناظرین کے سامنے ہے
 اور اس کے حسن بیع کا اندازہ کرنا ان کے اختیار میں۔ اپنی جانب سے ۵

من انچہ شرط ادب بود با تومی گویم تو خواہ معذرت از من پذیر یا مپذیر

خاکسار

عبدالحمید خاں

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مُحَمَّدٌ وَآلِهِ عَلَى سُبُلِ السَّلَامِ

باب الف

تخلص	نام	شہادت	وطن	ملک	عہد
آذری	حاجی لطیف بیگ	۱۲۰۰ھ	صفهان	عراق عجم	نادر شاہ قہرمان ایران
آذری	شیخ نورالدین جلال	۸۶۶ھ	اسفہان	خراسان	شاہخ مرزا والی ہرات

۱۔ حاجی لطیف بیگ، اول والدہ و بعدہ گنت تخلص می کرد، و آخر بہ آذری قرار گرفت، باقتضای زمانہ قدسے شریخ طبع و لای پروا واقع شدہ، در ۱۲۰۰ھ تذکرہ موسوم بہ آتشکہ، تالیف کرد ۱۲

۲۔ شیخ نورالدین جلال حمزہ، از فضلاء عصر و بلغاے دہر بود، مرید شیخ محمد الدین طوسی و مصاحب شاہ نورالدین کرمانی ست، کتاب جوہر الاسرار، و عجائب الدنیا و سعی الصفا و بہمن نامہ از ویادگار ست، در زمان احمد شاہ بہمنی بہند آمدن بعد چندے مراجعت بسوی خراسان نمودہ، وقتے احمد شاہ صدر ہزار درم با و انعام کرد، شیخ از کمال بے نیازی قبول نفوذ، دیوانش سی ہزار بیت بہر ہشتاد و دو سال در خراسان فوت کرد، ۱۲

تخلص	نام	تلفات	وطن	ملک	عهد
آرزو	سراج الدین علی	۱۱۶۹ هـ	اکبر آباد	هندستان	محمد شاه دلی هند
آزاد	میر غلام علی	۱۲۰۰ هـ	بلگرام	"	"
آشنا	میرزا محمد طاهر	۱۲۰۵ هـ	ترت	خراسان	شاه جهان دلی هند
آشوب	ملاحسین	۱۲۹۹ هـ	مازندران	طبرستان	"
آصف	محمد قلی		قم	عراق عجم	"

سراج الدین علیخان، جامع اصناف فضائل بود، تصانیف عدیده مثل سراج اللغات، مجمع الفاس، چراغ هدایت، تنبیه الغافلین، شرح سکندرنامه، موهبت عظمی، عطیه کبری، غرائب اللغات، خیابان گلستان، مصطلحات الشعراء، نوادر الالفاظ، جواب اعتراضات نیز شرح قصائد عربی، شرح مختصر المعانی، شرح گل کشتی میرنجات، از وی یادگار است، بایشیخ خزین در نظر جانان، آزاد بلگرامی معاصر بود، بهار دهلوی مؤلف بهار عجم از شاگردان او است، از دیوان شیخ خزین قریب پانصد بیت نامرئوس و محل ایراد برآورد، دیوانش سی هزار بیت است، ۱۲

سراج غلام علی، ولادت او در دست پنجم صفر ۱۱۶۹ هـ در قصبه بلگرام از توابع اودیه بوده است، استفاد علوم از میر عبد الجلیل بلگرامی، میر سید محمد بلگرامی، و میر طفیل احمد بلگرامی غیر جم نموده، سرآمد روزگار گردید، در اشعار عربی فارسی و طوئی دشت علاوه دیوان فارسی، دیوان عربی سه هزار بیت دارد، معنی تصانیف عالیله از دیوانه است، ۱۳

سراج میرزا محمد طاهر، ملقب به عنایت خان، خلفا الصدق طاهر خان حسن است، جامع کمالات بوده، ۱۴

سراج ملا حسین، بهندوستان آمده، در تها با طاهر خان حسن بسری برد، ۱۲

سراج محمد قلی، بهندوستان آمده بود، ۱۳

تخلص	نام	سنة	وطن	ملک	عهد
آصفی	خواجه صفی	۹۲۸ هـ	شیراز	فارس	شاه طهماسب باضی صفوی والی ایران
آفرین	شیخ فقیر الله	۱۱۵۲ هـ	لاهور	هندستان	محمد شاه والی هند
آگهی	مولانا جلال الدین	۱۱۵۲ هـ	یزد	عراق عجم	سلطان حسین مرزا والی هرات
آبی	سلطان قلی بیگ	۹۲۴ هـ	ترشیز	خراسان	"
ابدال	مولانا ابدال	۱۱۵۲ هـ	صفهان	عراق عجم	سام مرزا صفوی والی ایران
ابراهیم	میرزا ابراهیم	۱۱۵۲ هـ	"	"	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
ابن حاتم	شمس الدین محمد	۸۶۵ هـ	برجند	خراسان	سلطان حسین مرزا والی هرات
<p>۱- خواجه صفی، خلیف خواجه تقیم از نصای هر بود، دیوانش تا حال در عصر روزگار باقی است ۱۲</p> <p>۲- شیخ فقیر الله، شاعر خوش خیال، صاحب دیوان است، و مصنف همدردانها ۱۲</p> <p>۳- مولانا جلال الدین، مداحی خاندان نبوت میگرد ۱۲</p> <p>۴- سلطان قلی بیگ، از امرای لوس خفاست، شاعر عاشق پیشه بود، در تبریز درگذشت صاحب دیوان است در نهایت شرمینی و نزاکت ۱۲</p> <p>۵- مولانا ابدال، مداح شاهزاده سام مرزا صفوی است، در جنگ قزوین برادر شهید است ۱۲</p> <p>۶- میرزا ابراهیم، جامع اکثر کمالات بوده، فرهنگ و در لغت فارسی مشهور است، در آخر عهد شاه طهماسب درگذشت ۱۲</p> <p>۷- شمس الدین محمد، پسر جمال الدین ابن حاتم است، خاوند نامه در سیر خباب تصوی بکمال فصاحت نوشته از فضیلهای عالیه دارد بود ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنة	وطن	ملک	عهد
ابن جبرمی	مولانا ابن جبرمی	۰	صفهان	عراق عجم	سلطان ابوسعید خراسانی
ابن جلال	ابن جلال	۰	عراق	"	"
ابن نصوح	ابن نصوح	۰	شیراز	فارس	سلطان ابوسعید خراسانی
ابن یسین	فخرالدین امیر محمود	۷۳۳	فریوند	خراسان	سلطان محمد خدابنده الی هرات
ابوالبرکه	خواجه ابوالبرکه	۰	سمرقند	"	سلطان حسین منازا الی هرات
ابوحسن	ابوحسن	۰	بخارا	"	"
ابوحسن	مولانا ابوحسن	۰	مهنه	"	شاه اسماعیل صفوی والی ایران

له ابن جبرمی، پسر بدرالدین جبرمی است، در مرثیه سلطان ابوسعید خراسانی (صفهان قصیده)

گفته است، ۱۲

۱۱ ابن جلال، از ارباب کمال است، ۱۲

۱۳ ابن نصوح، مدح سلطان ابوسعید شرح اویس بود، معاصر خواجه سلمان ساوجی است، ده نامه

بنام خواجه خیانت الدین ابن خواجه رشید وزیر در نظم نوشته است، ۱۲

۱۴ ابن یسین، خلف ملک الفضل، امیر یسین الدین است، از عارفان کمال است، در نظم قدت کمال

داشت، دیوانش در جنگ سر به اران در ۷۳۳ از دست رفت ۱۲

۱۵ خواجه ابوالبرکه، نثر شجره نرسندی بود، و ابوالیوب ابوالبرکه خلف صدق اوست،

معاصر شیخ مین القضاة سمدانی است، ۱۲

۱۶ مولانا ابوحسن، ابن مولانا احمد بنه است در کاشانی بود در صغر سن فضلاء لایمقدار

را در سن گفیت، خواجه فضل ترک از قلانده اوست، ۱۲

تخلص	نام	تلفات	وطن	ملک	عهد
ابوالحسن	ابوالحسن علی	۴۲۵هـ	خرقان	آذربایجان	علاءالدوله دیلمی الی دیلم
ابوالبقا	میرابوالبقا		تفرش	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
ابوالعباس	خواجه ابوالعباس	۲۰۰هـ	مرو	خراسان	مامون الرشید والی بغداد و خراسان
ابوالاعلا	نظام الدین	۵۵۲هـ	گنجه	آذربایجان	منوچهرشروانشاه والی شروان
ابوالفتح	نظام الدین	۳۲۰هـ	بست	خراسان	امیر ناصرالدین سبکتگین الی غزنی
ابوالفتح	حکیم ابوالفتح	۹۹۹هـ	گیلان	طبرستان	جلال الدین کبیر الی هند
ابوالفتح	ابوالفتح بن مسعود	۳۸۴هـ	ردنه	خراسان	سلطان ابراهیم بن مسعود الی غزنی
<p>۱- ابوالحسن علی بن جعفر، از کتب اولیاست تکمیل کلمات معنوی از روح شیخ بانی ریاض طایفه</p> <p>منوده، شیخ ابوالی بن سینا در خدمتش رسیده است از فیض صحبتش سراز فلسفه به طریقت کشیده ۱۲</p> <p>۲- میرابوالبقا، از فرقه علمادج که شعر است، تذکره شعراء پیش داشته توفیق اتمام نیافته ۱۲</p> <p>۳- نظام الدین ابوالاعلا، استاد فکلی شروانی، از والدین شروانی، و خاقانی شروانی است ۱۲</p> <p>۴- نظام الدین ابوالفتح، از اهل بغداد است، وزیر محمود غزنوی بوده ۱۲</p> <p>۵- حکیم ابوالفتح، ابن عبدالرزاق گیلانی است، غنی شیرازی مداحی و بسیار کرده، هر دو در یک سال (۹۹۹هـ) رحلت کردند ۱۲</p> <p>۶- ابوالفتح بن مسعود، اصلش از قصبه ردنه است، (از مضافات دشت خاوران)</p> <p>در خدمت سلطان خلیل الدین ابراهیم بن مسعود، و محمود بن ابراهیم غزنوی راه نمادست یافته، استاد شعر است</p> <p>بغزنی و لاهور افتاده، مداح ابوالی بن خجور است، مسعود سلطان بسبب عبادت وی مجوس گردید دیوانه</p> <p>قریب دو هزار بیت متداول است، باقی تلف گردیده ۱۲</p>					

تخلص	نام	نقبات	وطن	ملک	عمد
ابو الفضل	شیخ ابو الفضل	الاشه	اکبر آباد	هندستان	جلال الدین اکبر والی هند
ابو الفضل	شیخ ابو الفضل	.	منه	خراسان	.
ابو القاسم	شیخ ابو القاسم	.	گازرو	فارس	شاه عباس ماضی الی ایران
ابو القاسم	میرزا ابو القاسم	.	استرآباد	طبرستان	.
ابو القاسم	ابو القاسم بشری	.	منه	خراسان	سلطان مسعود غزنوی الی غزنی
ابو القاسم	خواجه ابو القاسم	.	خواف	.	شاه طهماسب ماضی صفوی الی ایران
ابو المعالی	میر ابو المعالی	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران

۱۱ شیخ ابو الفضل، از اولاد شیخ ابو سعید ابو انجیر است، در کمال دیرینه کاری در کار بر می برد
 ۱۲ شیخ ابو القاسم، از اولاد شیخ ابو سعید ابو انجیر است، در کمال دیرینه کاری در کار بر می برد
 ۱۳ میرزا ابو القاسم، در جمیع علوم قدرت کامل داشت، خصوصاً حکمت و فقه و ادب و کیمیا،
 و در سخنوری دستگاه عالی داشت، ۱۴

۱۵ ابو القاسم بشری، از مشایخ علمای مشایخ عصر است، مولدش منه شیخ ابو سعید ابو انجیر
 از مستفیدان دست، ۱۶

۱۷ خواجه ابو القاسم، پسر خواجه شهاب الدین است، بصلاح می زیست و تعلیق را خوب می نوشت
 ۱۸ میر ابو المعالی، در سخن سنجی طبع عالی داشت، از ارباب تسلیم و مشرف به طبع شاه عباس
 ماضی بوده ۱۹

تخلص	نام	سنوات	وطن	ملک	عمر
ابوالمعالی	شیخ ابوالمعالی	۵۴۱ هـ	رے	عراق عجم	مسعود بن محمد بن ملک شاه سلجوقی والی خوارزم
ابوالمعالی	میر ابوالمعالی	.	.	.	نادر شاه قزلباش ایران
ابوالمعالی	ابوالمعالی نحاس	۵۱۲ هـ	صفهان	.	ملک شاه سلجوقی والی خوارزم
ابوالوفا	خواجه ابوالوفا	۵۳۵ هـ	خوارزم	.	شاه رخ مرزا والی خراسان
ابوالهادی	میر ابوالهادی
ابوجابر	شیخ ابوجابر	.	غزنی	خراسان	بهرام شاه ابن مسعود والی غزنی
ابوصیفه	ابوصیفه	۳۸۶ هـ	.	.	سلطان مسعود غزنوی والی غزنی
ابوحیان	ابوحیان	.	شیراز	فارس	.
ابورجا	شهاب الدین شاه	۵۹۷ هـ	غزنی	خراسان	بهرام شاه ابن مسعود شاه والی غزنی

۱ هـ میرزا ابوالمعالی، شعرش خالی از بلاغت و حالتی نیست ۱۲

۲ هـ خواجه ابوالوفا، از کبار مشایخ خوارزم و مشهور بنفیر شسته روی زمین بود، مرید

شیخ ابوالفتوح و خلیفه نجم الدین گبری است، کتاب کنز الجواهر از وی یادگار است، ۱۲

۳ هـ میر ابوالهادی، از موزدان شیرین خیال بود، ۱۲

۴ هـ شیخ ابوجابر، از جمله فصاحت، قصائد غزلیه و مدحی بهرام شاه گفته، ۱۲

مخلص	تام	سہفات	وطن	ملک	عہد
ابوسعید	ابوسعید فضل اللہ	۵۴۴ھ	مہنہ	خراسان	سلطان مسعود غزنوی الی غزنی
ابوشکور	استاد ابوشکور	۵۳۳ھ	بلخ	"	امیر نصر بن احمد والی بخارا
ابوعلی	ابوعلی بن سینا	۵۲۶ھ	"	"	علاء الدولہ دیلمی والی دیلم
ابوسلم	ابوسلم	"	نیشاپور	"	"
ابونصر	شیخ ابونصر	"	مہنہ	"	سلطان حسین مرزا والی ہرات
ابوشیر	انوند شفیعا	۵۱۱ھ	شیراز	فارس	سلطان حسین ہمدانی الی ایران
<p>۱۔ ابوسعید فضل اللہ، بن ابوالخیر، سرپرست شیخ ابوالفضل محسنی است از فیض حدیث کثر اولیای کبار معارج و مدارج رسیدہ اند، رباعیات می مشہور و خواص فوائدش بیشمار از آنها ماثوریست در ہند مدفون شد، ۱۲۰</p> <p>۲۔ استاد ابوشکور، از شہید و رودکی پیشتر بودہ، کتابے در ۳۳۳ھ تمام کردہ شعرا و اگرچہ بسیار بودہ اما کیابست، ۱۲۰</p> <p>۳۔ ابوعلی بن سینا، مولدش بلخ است در سن ہفت سالگی جامع جمیع مراتب حکمت شد در خرقان بہ صحبت شیخ ابوالحسن خرقانی رسیدہ و شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس سرہ ابا و ملاقات سؤالات اتفاق افتادہ، در ہمدان بعض اسہال در گذشت، ۱۲۰</p> <p>۴۔ خواجہ ابونصر، برادر خواجہ ابوسعید ولد خواجہ حمود است، ۱۲۰</p> <p>۵۔ انوند شفیعا اعمی، در نہ سالگی از عارضہ بلہ بے بصر گردید، با اینہمہ تحصیل مراتب علمی نمود در شعر تہ خوبی ہم رسانید، کافہ سخن سراپا در ابیات دیلمی است و کلیاتش کہ شتعل بر عبد اللہ شعر است بدہ ہزار بیت میرسد در بلہ لافوت گردید، ۱۲۰</p>					

تخلص	نام	سنه فوت	وطن	ملک	عبد
اشیر ^{له}	اشیرالدین	۵۵۶۲	خمیک	فرغانه	آتابک قزل ارسلان الی شیراز
اشیر ^{له}	اشیرالدین عبدالله	۵۶۵۶	ادیان	عراق عجم	هلاکو خان والی خوارزم
اجری ^{له}	میراجری جفری	.	یزد	"	.
احسان ^{له}	ملا میقام فرش	.	مشهد	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
احسن ^{له}	میرزا احسن الله	۵۷۳۵	تربت	"	شاه جهان الی هند
احسنی ^{له}	میرزا احسنی	.	خوانسار	عراق عجم	.
احمد ^{له}	سید احمد

۱۰ اشیرالدین، معاصر مجیر تلیقانی و خاقانی مروانی است و حریف مقابل او، مرید شیخ
 نجم الدین کبری بوده، در دیار خجالت فوت کرد، ۱۲
 ۱۱ اشیرالدین عبدالله، معاصر کمال اصفهانی و شاگرد نصیر طوسی است، دیوانش
 مشتمل بر اشعار فارسی عربی است، ۱۳
 ۱۲ میراجری جفری، در نهایت لیاقت و نارت طبع بوده، ۱۲
 ۱۳ ملا میقام، از شعرا و مشهور مقدس است، بلطف طبع و شیرین بانی مشهور است در زمان
 شاه سلیمان صفوی باصفهان بوده، ۱۲
 ۱۴ میرزا احسن الله ظفر خان، با صائب و کلیم و قدسی و سلیم و دانش و صیدی طرانی
 هم صحبت بوده، در زمان شاه جهان صوبه دار کشمیر بوده، ممدوح صائب است، ۱۲
 ۱۵ میرزا احسنی، به پیشه خیاطی و جود معاشش اندوخته، ۱۳
 ۱۶ سید احمد، مشهور به آقا احمد کاسه گر است، ۱۲

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عهد
احمد	فریدالدین احمد کانی	.	.	.	سلطان غیاث الدین بن سام و ناصر الدین الله والی بغداد
احمد	ابونصر شیخ احمد	۵۳۶ هـ	جام	خراسان	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
احمد	امام احمد غزالی	۵۰۴ هـ	قزوین	عراق عجم	"
احمد	احمد بیگ	۵۳۸ هـ	صفهان	"	شاه جهان الی هند
احمدی	خان احمد خاں	۹۲۰ هـ	گیلان	طبرستان	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
اختری	مولانا اختری	.	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
<p>۱. شیخ الاسلام ابونصر احمد، زنده پیل، امی بود، در بخت دو سالگی توفیق توبه یافت پیشتر ده سال در کوه نشست، مقتدای زمان گردید، در معرفت توحید و حکمت تصانیف کامله دارد از آن جمله کتاب سراج السائرین است، احمد جامی قدس سره، ماده سال فوت او نیست، ۱۲</p> <p>۲. امام احمد، برادر حجة الاسلام امام محمد غزالی است، شیخ عراقی در لغات تتبع طرزدی کرده است، وفاتش در سنه پانصد و شصت هجرت بوده، و صاحب مجمع التصادقات و در سن پانصد و هفده نوشته، تصانیف تألیفات بسیار دارد، ۱۲</p> <p>۳. احمد بیگ لنگ، از وطن بهند آمده، و بدولت صاحبقرانانی کارش کما به رسیده و دیوانی پند سر بلند شده، و پیش از آن است، سیاق را خوب میدانست، ۱۱</p> <p>۴. خان احمد خاں، برادر زاویه قاسم خاں افشار است، حاکم گیلان، ده در نظم صاحب شگانه است، ۱۲</p> <p>۵. مولانا اختری، بهندستان آمده، در خدمت میر حاکم بهرستانی می بود، بعد از فوت می بایران فرستاده، زمر اجبت فرمود، ۱۲</p>					

تخلص	نام	نسبت	وطن	ملک	عهد
اولی	میر محمد مومن	سلطه ۱۰۳۰	یزد	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند
ادبیم	میرزا ادبیم		بغداد	عراق عرب	سلطان سلیمان الی ترکی
ادبیم	میرزا ابراهیم	سلطه ۱۰۶۹	ارتیمان	عراق عجم	شاه جهان الی هند
ادبیم	میرزا ابراهیم	سلطه ۹۶۹	کاشان	"	
ادیب	شهاب الدین صابر	سلطه ۵۳۶	ترمذ	خراسان	سلطان نجر سلجوقی والی خوارزم
ارسلان	محمد قاسم	سلطه ۹۹۵	مشهد	"	جلال الدین اکبر والی هند
ارشدی	استاد ابو محمد		سمرقند	"	مغزالدین ملک شاه الی خوارزم

۱۰ میر محمد مومن، متهم با کاد شده به بندرسورت درآمد و در نهایت منع بهر می برد،
پیوسته صائم بود و افطار بقدر نان جوین می نمود، در دکن مرد، ۱۲

۱۱ میرزا ابراهیم، خلف مرزا رضی ارتیمانی است، در بهر مندی کمال از نواد در دور بود،
در زمان شاه جهان بهند آمده احترام یافت، ۱۲

۱۲ میرزا ابراهیم، اکثر در تبریز کمر کرده، ۱۲
۱۳ شهاب الدین صابر، اصلش از بخارا است، معاصر رشید طو ا و حکیم انوری است
در فنون شعر استادان مسلم است، بعد الواسع جلی انوری و سوزنی سمرقندی و ارباب تادی یادگرفت
سلطان التروالی خوارزم او را در حجون غرق کرده، ۱۲

۱۴ محمد قاسم، در عهد اکبر شاه بهند آمده در احمد آباد در گذشت، ۱۲
۱۵ استاد ابو محمد، معاصر عتی بخاری و سعید سلیمان میر مغزی است، قصه مهر و وفا
از منظومات او است، در هرات فوت کرد، ۱۲

شخص	نام	صفات	وطن	ملک	عهد
ازل	میرزا محمد امین	.	صفهان	عراق عجم	سلطان بنجر سلجوقی الی خوارزم
ازرق	حکیم فضل الدین	۵۵۲۶	هرات	خراسان	
اسحق	حکیم اسحق	.	شیراز	فارس	
اسحق	میرزا اسحق	.	یزد	عراق عجم	
اسد	میرزا اسد بیگ	۱۰۲۸	قزوین	"	
اسدی	حکیم ابونصر	۴۲۵	طوس	خراسان	
اسمعیل	میرزا اسمعیل	۱۱۳۲	طهران	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
اسمعیل	حاجی اسمعیل	.	قزوین	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
<p>۱۰ میرزا محمد امین، در سخن سنجی قدرت تمام داشت، برادر میرزا احمدی مستوفی موقوفات در محاصره صفهان فوت شد ۱۲</p> <p>۱۱ حکیم فضل الدین، معاصر احمد بی، دسیمی نظامی عروضی و عبد الله قرشی است، مداح طغانشاه سلجوقی ابن مؤید است، ۱۲</p> <p>۱۲ میرزا اسد بیگ، در هند بود، ۱۲</p> <p>۱۳ حکیم ابونصر، استاد فردوسی طوسی است، بعد فردوسی فوت کرد که کتابش نامی از دی یادگار است، در زمان سلطان محمود غزنوی علم سحر بانی برافروخته، ۱۲</p> <p>۱۴ میرزا اسمعیل، از مظهر حان شیخ شیرازی است، ۱۲</p> <p>۱۵ حاجی اسمعیل، از سخن سنجان قزوین است، ۱۲</p>					

تخلص	نام	شعرات	وطن	ملک	عمر
۱۰۰ اسیر	میراجلال الدین	۱۰۰۰	شهرستان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی دلی ایران
۱۰۱ اسیری	امیر قاضی	۱۰۰۰	قزوین	"	جلال الدین اکبر دلی هند
۱۰۲ اسیری	شیخ محمد نور بخشی	.	لاهیجان	طبرستان	.
۱۰۳ اسیری	میر قاسم	۱۰۰۰	قائن	خراسان	شاه عباس ماضی صفوی دلی ایران
۱۰۴ اسیری	مختار بیگ	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی دلی ایران
۱۰۵ اسیری	ملا اسیری	شیراز	فارس	.	شاه عباس ماضی صفوی دلی ایران
۱۰۶ اسیری	ملا اسیری	مشهد	خراسان	.	"
<p>۱۰۷ میراجلال الدین بمصاهرست شاه عباس ماضی ممتاز بود، در انشا شعر نهایت اکت و شریکی کار برده است از سستی مادی بعضی اشعارش بے معنی بوده، ۱۲</p> <p>۱۰۸ امیر قاضی، پسر قاضی مسعود سیفی (قاضی طرلان) است سی سال قاضی بے بوده در فن بلاغت فصاحت مشهور است دستورالانثار از دست، ۱۲</p> <p>۱۰۹ شیخ محمد نور بخشی، از کبار صوفیه صافیست بر مثنوی گلشن از محمود شبستری شرح موسوم به مفاتیح الاعجاز نوشته که احسن شروح است خوابگاهش خاک پاک شیراز است شیخ زاده خدائی تخلص خلف الصدق است، ۱۲</p> <p>۱۱۰ مختار بیگ، در زمان شاه سلیمان صفوی فوت شد، ۱۲</p> <p>۱۱۱ ملا اسیری، پسر صفی شیرازی است، ۱۲</p> <p>۱۱۲ ملا اسیری، از شعرای عهد شاه عباس ماضی بوده، ۱۲</p>					

تخلص	نام	شبهات	وطن	ملک	عهد
اشتیاق ^{علیه}	شاه ولی الله	۱۱۵۰	دهلی	هندستان	فرخ سیر بادشاه هند
اشراق ^{علیه}	میر محمد باقر داماد	۹۲۹	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
اشراقی	میر حسین				
اشرف ^{علیه}	محمد سعید	۱۱۶۰	مازندران	طبرستان	اورنگ زیب عالمگیر الی هند
اشرفی	معین الدین حسن	۵۹۵	سمرقند	خراسان	ملک پیغوشاه والی هرات
<p>۱- شاه ولی الله قدس العزیز، از اخا و شیخ مجد الفانی شیخ احمد سرسندی حقه الله است در شعرش اگر دیر ز ابدی قبول بود، و در علوم عقلیه و نقلیه بهره کامل داشت، تفسیر فتح القرآن و دیگر تصانیف کثیره از وی یادگار است ۱۲</p> <p>۲- میر محمد باقر داماد پسر میر شمس الدین داماد میر عبدالعالی عالمی است، داماد شاه عباس ماضی صفوی بوده، در انشاء شعر کمال قدرت داشته، تصانیف عالیه اش مشتمل بر علیّه فضلکاماد است مشنوی مشرق الانوار از دست ۱۲۱</p> <p>۳- محمد سعید پسر محمد صالح مازندرانی است، در شعر طرازی دسته تمام داشته استاد زیب الناصیه عالمگیر و معاصر صائب و حید بود، در مکتب وفات یافت یک دیوان و چند مشنوی گذشت، ۱۲۲</p> <p>۴- معین الدین حسن، عالم و صاحب کمالات انسانی بوده، دیوانش اول است در سمرقند فوت شد ۱۲۳</p>					

تخلص	نام	سنوات	وطن	ملک	عهد
المیشکی	میرشکی	۹۶۲هـ	قم	عراق عجم	جمال الدین کبروالی هند
الشهری	حکیم جمال الدین	.	نیشاپور	خراسان	آتابک قزل ارسلان الی شیراز
الصدق	ملا محمد اصدق	۹۸۲هـ	همدان	عراق عجم	شاه اسماعیل صفوی الی ایران
العجاز	ملا محمد سعید	۱۱۱۶هـ	دهلی	هندوستان	ادریک نیک عالمگیر والی هند
العجازی	ملا اعجازی	.	مازندران	طبرستان	
اعظم	علی قلی خان	.	هرات	عراق عجم	

۱- میرشکی برادر صفوری قتی و معاصر غزالی مشندی است، در حین وفات یوانج در ا
به سیر جدائی داد که اشعارش امر بوط سازد، وی آنچه بکاری آید بنام خودی کرده و بانی را بآب
شست، چنانچه غزالی در بحویر جدائی مذکور این طعنه کرده است ۱۲

۲- حکیم جمال الدین، در علوم مقول و منقول و شعر و نظم شاعر و کاتب فارسی است، در
تبریز فوت شد و در مقبره اشعرا سرخاب دفن شد ۱۳

۳- ملا محمد اصدق، خلف صدق شاه اسماعیل صفوی است، ۱۲
۴- ملا محمد سعید، معاصر تبدیل نظرت و شعر خوش است، مجمع کمالات بوده و اعجاز فزونی
ماده سال فوت او است ۱۴

۵- ملا اعجازی، از معاصرین سلاجقه است ۱۵
۶- علی قلی خان، خلف حسن خان شاملوست، دیوانش قریب و هزار بیت، ۱۶

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عمد
افسری	میرزا محمد علی	.	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه الی هند
افسر	ملا افسر	.	صفهان	"	فتح سیران عظیم الشان الی هند
افسری	ملا افسری	.	مشهد	خراسان	سلطان باب میرزا والی هند
افضل	جلال الدین	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
افضل	خواجہ فضل الدین	۹۹۱ھ	"	"	شاه اسماعیل ثانی صفوی الی ایران
افضل	افضل الدین	.	"	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
افضل	بابا فضل الدین	.	کاشان	"	بلاکو خان والی خوارزم
افضل	خواجہ فضل الدین	.	کربان	خراسان	سلطان حسین میرزا والی برات
افندی	ملا محمد اقدس	۱۰۰۰ھ	مشهد	"	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران

۱۰ میرزا محمد علی ولد میر سحر ابن میر حیدر معالی است ۱۲
 ۱۱ ملا افسری از شعرای مشہور عهد سلطان باب میرزا است ۱۲
 ۱۲ جلال الدین معاصر تقی اوحدی است ۱۲
 ۱۳ خواجہ فضل الدین ترک فاضلی عالی مقدار بوده چندی نور الدین صفہانی و علای علی
 از شاگردان ویند تقی اوحدی گوید من او را در صغر سن یدہ ام ۱۲
 ۱۴ بابا فضل الدین او را رسائل بسیار است مملو از نکات حکمت و معرفت و در شیوہ بیان پایی
 بے نظیر بودہ خواجہ نصیر طوسی با و کمال اخلاص داشت او خال خواجہ است ۱۲
 ۱۵ خواجہ فضل الدین ابن ضیاء الدین کربانی است از وزراء سلطان حسین زبایقر بوده ۱۲
 ۱۶ ملا محمد اقدس بی نهایت ہزل و شوخ طبع بودہ در قزوین در گذشت ۱۲

شخص	نام	صفات	وطن	ملک	عهد
آقای	میرزا محمدالدین	.	شوشتر	فارس	محمد شاه والی هند
اکبر	میرزا محمد اکبر	.	دولت آباد	هندستان	.
اکبر	میرزا محمد اکبر	.	قزوین	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
اکبر	جلال الدین اکبر	۱۲۰۰	آگره	هندستان	خود بادشاه هند
اکبر	استاد علی اکبر	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
اکبر	میر نورالدین	.	قم	"	.
اکبر	سلطان علاء الدین	.	خوارزم	"	خود بادشاه خوارزم
اکبر	میرزا شریف	.	صفهان	"	جهاگیر شاه والی هند
اکبر	خواجه اسدقلی	.	"	"	شاه طهماسب ماضی صفوی والی ایران
<p>۱۰ میرزا رضی، علم معقول و منقول از پدر بزرگوار خود از بر ساخت هند آمد بلا زنت نواب شجاع الدوله ناظم نگال بسر برد و یک چند با نواب آصف جاه نظام الملک بود ۱۲ ۱۱ میرزا محمد اکبر، از اکابر شهر قزوین است ۱۲ ۱۳ استاد علی اکبر، مسجد جامع جدید عباسی بمباری تمام یافت ۱۲ ۱۴ میر نورالدین، از کهنه شاعران بوده در فتنه افغانه فوت کرد ۱۲ ۱۵ سلطان علاء الدین، بادشاه عادل و فہیم بود، رشید و طوا و ظہیر فاریابی ادیب صابر از مداحان اویند ۱۲ ۱۶ میرزا شریف، از اقوام میر صبری صفهانی است، ہندوستان آمدہ در سنہ یک ہجری و بست و شش ہجری باز مراجعت با صفہان نمود ۱۲</p>					

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عهد
الفی	میر حسین	.	یزد	عراق عجم	بهائیوں شاہ والی ہند
الہی	سید الدین محمد	.	-	-	-
الہی	میر عماد الدین محمود	۶۲۷ھ	ہمدان	عراق عجم	جہانگیر شاہ والی ہند
الہی	حکیم صدر الدین	۱۰۳۳ھ	قم	"	"
امام	میرزا امام قلی	.	شیراز	فارس	ن
امامی	ابو عبد اللہ	۶۷۶ھ	ہرات	خراسان	ابا قاسم خان بن ملک کو خان الی خراسان

۱۲ لے میر حسین، مرد نیکو خصال نجمتہ افعال بود، در عہد بہائیوں شاہ بہند آمدہ ۱۲
 ۱۳ لے سید الدین محمد، گاہی الہی و گاہی سید تخلص میکرد، صاحب یوان ست
 ۱۴ لے میر عماد الدین محمود، شہساز ہمدان من توابع ہمدان ست، بیشتر اوقات در ہند
 ہسری برد، معاصر شفا فی قدسی ست و باقی اوصی ہمعجت بودہ ۱۲
 ۱۵ لے حکیم صدر الدین، مخاطب بیح الزمان بہند آمد و ہر اثب مناصب عالیہ
 سرفراز گردید در ۱۳۳۳ھ بزیارت کعبہ معظمہ رفقہ باز بہند آمد ۱۲
 ۱۶ لے میرزا امام قلی، برادر عالیجاہ خلیل خان بختیار ست ۱۲
 ۱۷ لے ابو عبد اللہ، از امر و علمائے نامدار خراسان ست، در کرمان نشو و نما
 یافتہ در علوم عربیہ و روش سخن کمال مہارت داشت، صاحب یوان ست
 مداح اتابکان فارس معاصر سعدی شیرازی و عماد کرمانی ست، در اصفہان
 فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنوات	وطن	ملک	عهد
امانی			دهلی	هندستان	جلال الدین اکبر شاه والی هند
امانی	میرزا امان الله	۱۰۲۴هـ	کابل	خراسان	جہانگیر شاه والی هند
میت	میرزا محمد رضا	۱۱۵۹هـ	همدان	عراق عجم	شاه عالم بادشاه والی هند
امیدی	خواجہ ارجاسپ	۹۲۵هـ	رے	"	شاه اسماعیل صفوی الی ایران
امیر	خواجہ امیر بیگ		نطنز	"	شاه طهماسب فاضی صفوی الی ایران
امیری	میرزا قاسم	۹۹۹هـ	شیراز	فارس	"

له امانی، از شاخ ہندست، اشعار سادہ و بے تکلف می گفت ۱۲
 ۱۱۵۹ میرزا امان الله، مخاطب خان زمان صوبہ دار بنگالہ، در سخن سنجی گمانہ دہر بود
 طبع عالی داشت، صاحب دیوان ست ۱۲
 ۱۱۵۹ میرزا محمد رضا، شاگرد میرزا طاهر وحیدست، و معاصر میرزا جات و فاضل آہری
 از صفہان ہند آمدہ بالواب آصف جاہ در دکن بسر بردہ ہمراہ ادبہ شایہان آباد رفت،
 و ہجاء نفوذ کرد ۱۲

۱۱۵۹ خواجہ ارجاسپ، شاگرد ملا جلال والی ست مداح نجم ثانی طرانی وزیر شاہ اسماعیل صفوی
 صفوی ست بہر کہ شاہ قاسم نور بخشی در رے شہید شد، شاہ نعمت اللہ پدر شاہ قاسم نور بخشی او را قتل رسانید
 ۱۱۵۹ خواجہ امیر بیگ، از نژاد شیخ غیاث الدین تبریزی ست در نطنز من تواع صفہان
 متولد شد، صاحب کمال بغایت فہیم بود، ۱۲

۱۱۵۹ میرزا قاسم، در علوم اعداد و اسرار نقطہ بے نظیر بود، اہل عصر وراثت ہم با مجاد
 کردہ اند، بکرم بادشاہ در ۱۱۵۹ در حشمش میل کشیدند و در ۱۱۹۹ در شیراز شہیدش کردند ۱۲

شخص	نام	وفات	وطن	ملک	عهد
امین	خواجه امین الدین	۶۷۳	صفهان	عراق عجم	شاه شجاع والی شیراز
امین	.	.	یزد	"	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
امین	خواجه امین	.	بخفت	خراسان	.
امین	میر محمد امین	.	سبزوار	"	.
امینی	امیر ابراهیم	۶۹۴	بلخ	"	سلطان حسین زاولی هرات
امینی	محمد شاه	.	قندهار	"	بهایون شاه والی هند
امینی	سمیل بیگ	۱۰۲۶	.	.	جلال الدین اکبر شاه الی هند
امینی	قطب الدین	۸۲۵	جنازد	خراسان	سلطان حسین زاولی هرات
امینی	حسن بیگ القدر	.	صفهان	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند

۱۲ له خواجه امین الدین معاصر خواجه حافظ شیرازی است
 ۱۲ له خواجه امین پسر ملا محمود کلید دارستان شاه اولیا است
 ۱۲ له امیر ابراهیم، از اعیان هرات است بغایت فہیم و شیرین زبان بود، در کتاب باستان
 سام میرزا در جنگ از یک شهید شد، ۱۲
 ۱۲ له سمیل بیگ در خدمت فغانان عمر خود را بسر کرده، در عین جوانی درگذشت ۱۲
 ۱۲ له قطب الدین تخلص میرد قصائد میرعاج و دروغیات امینی بود، در طرز سخنوری بدیگونی
 اکمال قدرت داشته، وقتی چهل غزل امیر خسرو را در یک مجلس جواب گفته، امیر علی شیر خجندی
 آمده صله گززانده مقبول نشد، ۱۲
 ۱۲ له حسن بیگ و القدر در ایران دلیری تخلص میکرد، و در ہند امینی قرار داد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
انوری ^{۱۱}	اوحداالدین	۵۵۰ھ	ایبورد	خراسان	سلطان بنجرجوتی والی خوارزم
انصاف ^{۱۲}	میرزا ابراهیم	۱۱۰۲ھ	لاهور	ہندوستان	اوزنگشیب عالمگیر والی ہند
انسی ^{۱۳}	حسن بنجر	.	مشہد	خراسان	.
انیسی ^{۱۴}	بلقی بیگ	۱۰۱۳ھ	صفهان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاہ والی ہند
اوجی ^{۱۵}	ملا اوجی	۱۰۳۲ھ	کشمیر	ہندوستان	جہانگیر شاہ والی ہند
اوجی ^{۱۶}	ملا اوجی	.	نطنز	عراق عجم	شاہ عباسی ماضی صفوی الی ایران
اوحدی ^{۱۷}	خواجہ فخرالدین مشوق	۸۶۸ھ	سبزوار	خراسان	.

۱۱۔ اوحداالدین اول غامدی تخلص میکرد، قبل از شاعری مدتنا در مدرسہ منصوبہ کتب علوم عقلی نقلی نموده در شریات و حکیات خصوصاً ریاضیات سرآمد روزگار گردید، ادائل پیشہ دہے شاعری بنود چون راہہ شاعری نمود از نگہان گوی رہود، در پنج وفات یافتہ ۱۲

۱۲۔ میرزا ابراهیم، از تازہ خیالان بود ۱۲

۱۳۔ تقی اوحدی در تذکرہ خویش ذکر او کردہ ہست ۱۲

۱۴۔ بلقی بیگ از اعیان طائفہ شاطوہست بہند آمد در خدمت خانخانان بسر برد، مشنوی محمود ایازوی مشہورست ۱۲

۱۵۔ ملا اوجی، از شعرای زبردست بودہ، دیوانش بدہ ہزار بیت می رسد ۱۲

۱۶۔ خواجہ فخرالدین مستوفی، از فضلائی کامل ست، در اکثر علوم خصوصاً ریاضی و شعر دانشاگانہ آفاق ہست مجلس دہے مجمع فضلا بود، در شیراز رحلت کردہ ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عہد
اوحدی	ابو حامد اوحد الدین	۵۶۳۵	کرمان	خراسان	ہلاکو خان والی خراسان
اوحدی	شیخ اوحدی مرغی	۵۶۳۸	صفہان	عراق عجم	سلطان ابوسعید خاہد والی فارس
اہلی	مولانا اہلی	۵۹۳۲	ترشیز	خراسان	سلطان حسین میرزا والی ہرات
اہلی	مولانا اہلی	۵۹۴۲	شیراز	فارس	شاہ اسماعیل صفوی والی ایران
ایاز	ایاز نجم	.	صفہان	عراق عجم	شاہ عباس ماضی والی ایران
ایجاد	میر محمد حسن	۱۱۳۳	سامانہ	خراسان	شاہ عالم بادشاہ والی ہند

۱۔ ابو حامد اوحد الدین، مرید خواجہ معین الدین چشتی رحمۃ اللہ بہت معاصر ابن عربی
(تاریخ فرشتہ) از مریدان شیخ شہاب الدین سہروردی است، بایشخ عراقی و سید حسینی ہم صحبت ہم چلہ بود
شیخ محی الدین ابن عربی را دریافتہ است ۱۲

۲۔ شیخ اوحدی مرغی، مرید شیخ اوحد الدین کرمانی است، مشنوی جامع جم از دیباگہ
اکثر صفحہ ان بصری کرد، ظهورش در زمان ارغون خان است، در صفہان فوت شدہ ۱۲

۳۔ مولانا اہلی، ترشیزی مشہور بحر اسانی از علمای مشہور و ندائے سلطان حسین مرزا بودہ
در عالم سنخوری اگرچہ بابلی شیرازی میرسد اما از استادان است ۱۲

۴۔ مشنوی ذوق بحرین موسوم بسحر حلال ردست ۱۲
۵۔ ایاز نجم، غلام زلیف بیگم (عند شاہ عباس ماضی) است، بہ تیغ قرآن بادشاہ ہلاک شدہ ۱۲

۶۔ میر محمد احسن، چندے یا آصف جاہ نظام الملک بصری، وزیر دہلی کاہستہ عالم
بمنصبش صوری ممتاز گردید، و در عہد فرخ سیر بہ بحر شہنامہ مامور شد و تا آخر عہد بہ انجام
رسانید، مرزا نعمت علی عالی اورا بسیار می ستود، مرقدش در گاہ است ۱۲

تخلص	نام	سنه فوت	وطن	ملک	عهد
ایزدی ^{۱۰}	محمد شریف	۱۱۳۰	قزوین	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند
ایما ^{۱۱}	میرزا یادی	۱۱۳۱	صفهان	"	"
ایما ^{۱۲}	میرزا اسمعیل	۱۱۳۲	"	"	سلطان حسین صفوی الی ایران

باب یازدهم

بابر ^{۱۳}	ظیم الدین بابر شاه	۱۱۳۸	هرات	خراسان	خود پادشاه بود
بازل ^{۱۴}	میرزا رفیع خان	۱۱۲۳	مشهد	"	اوزنگ نیب والی هند
باور ^{۱۵}	میر باقر	۱۱۳۰	کاشان	عراق عجم	ابراهیم عادل شاه والی بجا پور

۱۳ محمد شریف از شعرا و عجمانگیری است، در مثنوی گوئی مهارت داشت ۱۲
 ۱۴ میرزا یادی از شهدا بصفه ائمه مشغول افتاده بود، در اوائل ساختن انقلاب ایران

فوت شد ۱۲

۱۵ میرزا اسمعیل، در تها با میرنجابت و شفیع و غیره با هم طبع بود ۱۲
 ۱۶ ظیم الدین بابر شاه از سلاطین عالیجاه بود، کمال فهم و فرهت داشت، قامت قاش
 بکمالات ظاهری آراسته بود، در کابل بسر اے جاوید رفت و همانجا مدفون شد ۱۲
 ۱۷ میرزا رفیع خان پسر محمد و مشهدی است، کتاب حله جیری از دست درسلک زبان عالمگیر نگاشت
 سرکار بانی علی ممتاز بود، باغال خود محمد طاهر مشهدی معروف بوزیر قاض از شهدا و اردبیل وستان شد ۱۲
 ۱۸ میر باقر، هلس از کاشان است، از انجا بهند وستان فته، در شهر خود کارخانه بافندگی
 داشته، آنچه بهم میرساند بر شعر او ارباب کمال صرف می نمود ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
باقی	میرزا باقر وزیر	سنه ۱۱۸۰	نطنز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
باقی	باقر خورده فروش	سنه ۱۱۳۸	کاشان	"	ابراهیم عادل شاه والی دکن
باقی	عبدالباقی	.	نائن	"	جهانگیر شاه والی هند
باقی	میر عبدالباقی صدایران	.	کاشان	عراق عجم	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
باقی	عبدالباقی	سنه ۱۱۵۰	قزوین	"	شاه اسماعیل ثانی صفوی والی ایران
باقی	عبدالباقی	.	گونا باد	خراسان	

له میرزا باقر در زمان شاه سلیمان صفوی در ملک فرداران شاهی بود بعد از آن وزارت توپخانه
سرفراز گردید، هشتاد و یک سال در نطنز است و در اصفهان نشو و نمایافته ۱۲

له باقر خورده فروش از ایران بدکن آمده در بیجا پور اقامت داشته ۱۲

له عبدالباقی در زمان شاه عباس ثانی هند آمده مدت دربارش توطن اختیار نمود، قصه
در مع صاحبقران ثانی بمسامع بادشاهی رسانید فرمان خاقان هنر پرور او را بر سر بنجیده مبلغ هشتاد
که پنجاه روپیة بود دادند، در زمان شاه سلیمان صفوی باز گشته در صحنان ساکن گردید ۱۲

له میر عبدالباقی از اولاد شاه نعمت الله ولی قدس سره الغریب است در عهد شاه اسماعیل صفی
بصدارت ایران اختصاص داشت دیوان شعر نیز ترتیب داده است در انشاء مهارت تمام داشت ۱۲

له این قاضی جهان مست ۱۲

له عبدالباقی از سخنوران زمان مصاحبان سلطان ابراهیم میرزا جایی بود ۱۲

تخلص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عمد
بدر	بدرالدین	۶۹۰ هـ	جایزم	خراسان	سلطان ابغوان خاں والی فارس
بدر	بدرالدین	.	کرمان	"	سلطان جلال الدین ازوم شاه والی خوارزم
بدر	بدرالدین فخر الزمان	۷۴۵ هـ	چالچ	"	محمد شاه بن تغلق شاه والی سند
بدر	مولانا علی بدر	.	هرات	"	امیر تیمور گورگان والی سمرقند
بدر	میرزا بدیع الزمان	۱۱۲۱ هـ	نصیر آباد	عراق عجم	سلطان حسین راضی فی الی ایران
بدر	میرزا بدیع	.	سبزوار	خراسان	شاه سلیمان صفوی والی ایران

۱۰ بدرالدین شاکر دمج الدین بکرست اکثر دهنها می بود مداح خواجه بهارالدین صبا دیوان
بود از خواجه شمس الدین صاحب دیوان ابن خواجه بهارالدین صاحب دیوان مرحمت داده است ۱۲

۱۱ بدرالدین معاصر خواجه شمس الدین صاحب دیوان است ۱۲

۱۲ بدرالدین فخر الزمان از مداحان سلطان محمد تغلق و از شعرای مشهور است، بختاب

فخر الزمان ممتاز بود، چای و شاش مشهور با شفق از قبول فرغانه خراسان است ۱۲

۱۳ مولانا علی بدر معاصر صاحب تاریخ لب الالباب از جمله افاضل عهد بود ۱۲

۱۴ میرزا بدیع الزمان خلف محمد طاهر صاحب تذکره مشهور است، سلطان حسین صفوی اهل

به ملک الشعرائی امتیاز بخشیده در تمام عمارت چهل ستون دولت خانه مبارکه دهنها قصیده گفته که

از صد بیت متجاوز بود و مصلح تاریخ بود، مصلح اول تاریخ آغاز عمارت و مصلح دوم تاریخ اتمام مولود

مسکنش قریه نصیر آباد متصل به دهنها است ۱۲

۱۵ میرزا بدیع از مداحات سوزدار است در زمان شاه سلیمان صفوی فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عمر
بدیع	میرزا بدیع	۰	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی
بدیع	میرزا بدیع الزمان	۰	همدان	"	"
بدیع	بدیع الدین تائبک	۰	انجمن	"	سلطان خورشید قلی والی خوارزم
بدیع	ملا محمد یوسف	۸۹۶	خراسان	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
برهان	آقا صالح	۱۱۵۰	مازندران	طبرستان	محمد شاه والی هند
برهان	میر برهان	۰	ابرکه	فارس	"
برندق	ملا برندق	۰	سمرقند	خراسان	شاه رخ مرزا والی هرات
برنی	خواجہ غیاث الدین	۹۵۰	استرآباد	طبرستان	شاه طهماسب ماضی صفوی والی ایران
<p>۱۰ میرزا بدیع، ابن قاضی شمس الدین اردستانی است، در صفهان می بود ۱۲</p> <p>۱۱ میرزا بدیع الزمان، استاد منطق و منطقی رازی است، قبل از اکبر بوده ۱۲</p> <p>۱۲ بدیع الدین تائبک، از درزای نامدار و شهوران روزگار بود، صاحب تصانیف است</p> <p>۱۳ رشید و طوطا را از غضب سلطان سنجار آورده اند ۱۲</p> <p>۱۴ ملا محمد یوسف، امیر علی شیر در مجالس احوال او ذکر کرده است، در معارف سال نوشته ۱۲</p> <p>۱۵ آقا صالح، از مهاباد وستان متوکلانه نشسته اوقات بسر می برد، در روز قتل عام شاه جهان آباد از دست لشکریان قتلش زخم خورد و بهمان جراحت مرد ۱۲</p> <p>۱۶ میر برهان، از مریدان قاضی است مدحوم بود، در سخوری کمال قدرت داشته ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
بزمی	عبدالشکور	.	هندان		صاحبقران فی شاهجهان الی هند
بساطی	ملاباطی	.	سمرقند	خراسان	امیر تیمور صاحبقران الی سمرقند
بسل	حاجی محمد تقی	.	تبریز	عراق عجم	.
بسحاق	جمال الدین	۸۲۴	شیراز	فارس	امیر تیمور صاحبقران الی سمرقند
بقائی	میر ابوالقبا	۹۲۸	ابرقوه	فارس	سلطان حسین میراد الی هرات
بلبل	ملابلبل	.	یزد	عراق عجم	.
بندار	خواجه کمال الدین	۸۳۰	کے	"	سلطان مجدالدوله دلی دلیلم
بهار	بهار الدین	.	خوارزم	"	سلطان بکشم خوارزم شاه الی خوارزم

له عبد الشکور اکثر در اردوی شاه عباس ماضی می بود، بطبابت شتغال دشت شنوی
فرهاد شیرین در سلک نظم کشیده ۱۲.

له ملا بساطی اول حصیری تخلص میکرد، آخر فرموده خواجه عصمت تجاری بساطی تخلص پذیرد، بایشخ
کمال خجندی مباحثات دشت سلطان خلیل امین میرانشاه ادرا بر یک بیت هزار دینار صلہ داد ۱۲

له جمال الدین بسحاق اطعمه مدعی فاضل کامل و معاصر شاه نعمت الله کرمانی است، بیشتر
مصایرغ خواجه حافظ دگاہی مصارع شاه نعمت الله در تعریف اطعمه تضمین کرده است ۱۲

له میر ابوالقبا و از فضلا و دانشمندان روزگار و از معاصرین سلطان میرزا بالقر است ۱۲

له خواجه کمال الدین مداح صاحب بن عباد و معاصر او بود و مداح مجدالدوله دلیلمی،

از اجله روزگار بود، به لغت عربی و فارسی دلیلمی اشعار دارد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
بها	بهارالدین محمد	۵۲۴	مرغیان	خراسان	قطب الدین ازرم شاه دلی خوارزم
بها	شیخ بهارالدین کریا	۵۶۱	ملتان	هندوستان	سلطان علاء الدین بلبن دلی
بها	شیخ بهارالدین	۵۳۰	آمل	طبرستان	شاه طهماسب صفوی دلی ایران
بها	بهارالدین	.	یزد	عراق عجم	.
بها	میرزا جان	.	صفهان	"	شاه عباس ماضی دلی ایران
بجی	مولانا بجی
برام	حاجی بهرام	۱۰۹۹	بخارا	خراسان	شاه سلیمان صفوی دلی ایران
برام	استاد ابو الحسن علی	۵۰۵	سرخس	"	امیر ناصرالدین سبکتگین دلی غزنوی

۱ بهارالدین محمد اوشی از فضلاء روزگار و شعرای نامدار بود ۱۲
 ۲ شیخ بهارالدین کریا، معاصر شیخ عراقی و مرید شیخ شهاب الدین سهروردی
 ۳ شیخ بهارالدین، معاصر ابوداماد و شاکر عبدلله یزدی است، رساله صطلاب، و
 تشریح الافلاک و خلاصه الحساب و اربعین و مشرق الشمسین و مفتاح الفلاح، و گفتگوی وثنوی
 نان حلوا، و وثنوی شیرشکر و غیره از تصنیفات شریفه است، ملا محمد تقی مجلسی مرید و شاگرد ابوداد ۱۲

۴ از استعداد زمان خویش بوده ۱۲

۵ برادر میرزا داہب صفایانی است، در کوی ازطوس مدفون شد ۱۲

۶ بجی، در هند سیاحت نموده ۱۲

۷ حاجی بهرام، از افاضل بخارا بود ۱۲

۸ ابو الحسن علی، در فنون سخن کمال مهارت قدرت داشت، بانا ناصرالدین سبکتگین

معاصر بوده و مرگ نمیکرد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عمد
بهشتی	ملا محمود	سنه ۹۶۰	گیلان	طبرستان	شاه جهان والی هند
بیان	میرزا مهدی	سنه ۹۷۰	همدان	عراق عجم	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
بنائی	بنائی قلندر	سنه ۹۷۸	هرات	خراسان	سلطان حسین شیرا والی هرات
بیانی	خواجه شهاب الدین	سنه ۹۷۲	کرمان	"	"
بیخود	ملا نادار جامی	سنه ۱۰۸۲	جام	"	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
بیخودی	ملا بیخودی	.	سمنان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
بیدل	میرزا عبدالقادر	سنه ۱۱۳۳	غیظم آباد	هندستان	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند

ملا محمود در فن بیخودی مهارت داشته در او اهل جلوس شاه جهان هند آمده در ملک ملا زمان شاهی
 به تعلیم شاهزاده مراد بخش مامور گردید، وفاتش در شهر آگره واقع شد ۱۲
 ۹۷۰ میرزا مهدی همیشه زاد ابو طالب کلیم است در زمان عالمگیر بادشاه هند آمد و در کوفت شد ۱۲
 ۹۷۸ بنائی قلندر در بین تربیت بابر میرزا در ماوراءالنهر مرتبه صدارت رسیده ۱۲
 ۹۷۲ خواجه شهاب الدین عبداللہ مروارید در فن انشا زبان حکمه معجز بیان ید بیضا نموده
 مشنوی مؤسس الاحباب و خسر شیرین از دوست، قریب دو هزار بیت از غزلیات قصائد و رباعیات
 و قطعات دارد، در هرات وفات یافته ۱۲
 ۱۰۸۲ سرخوش دهلوی پنج وفات او گفته به حاجی از جام جم بیخود شد ۱۲
 ۱۱۳۳ میرزا عبدالقادر از عارفان محقق بوده، کلیاتش از صد هزار بیت متجاوز است هر چند
 اکثر اشارش موافق محاوره فصیحی عجم نیست اما شعرهای بلند دارد - میرزا بیدل از عالم رفت،
 ماده تلخیص فوت او است ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
بیدی	ملا بیدی	.	صفهان	عراق عجم	شاه اسماعیل باضی صفوی والی ایران
بیکسی	ملا بیکسی	۹۴۳ هـ	غزنی	خراسان	جلال الدین کبکسلی هندی
بیگانه	میرزا ابوالحسن کلانتر	.	نیشاپور	"	شاه جهان والی هندی
بنیش	میر بدیع	.	مشهد	"	"
بنیش	ملا محمد جعفر بیگ	۱۱۰۰ هـ	کشمیر	هندستان	اورنگ زیب عالمگیر والی هندی
بینوا	شاه خلیل الله	.	دهلی	"	محمد شاه والی هندی
پلور	پور بهار جامی	.	جام	خراسان	اباقاخان والی فارس
<p>۱۰ ملا بیدی، معاصر محمد درویش پلوان مولوی جامی است، شاعر سخندان بوده ۱۲</p> <p>۱۱ ملا بیکسی، از ملازمان محمد حکیم میرزا بوده است ۱۲</p> <p>۱۲ میرزا ابوالحسن، از خویشان میرزا ابوالعالی نیشاپوری در زمان شاه سلیمان صفوی فوت شده ۱۲</p> <p>۱۳ ملا محمد جعفر بیگ، در زمان اورنگ زیب در هندوستان بوده، دیوان شعر ترتیب داده،</p> <p>ابیات خوب از وی به نظر رسید ۱۲</p> <p>۱۴ شاه خلیل الله، خلف الصدق خلیفه ابراهیم است، مطالب عالی تصوف را در رباعیات</p> <p>موزون کرده است ۱۲</p> <p>۱۵ پور بهار، از معاصرین بدرالدین جاجرمی بدرالدین کرمانی است، شاگرد میرزا کنالدین قبا</p> <p>جانبازی است از خواجہ شمس الدین صاحب دیوان نواز شهید دیده، در هجو دهنزل قوت تمام داشت ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عهد
پیامی	شیخ عبدالسلام	.	لار	فارس	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
باب تا فوقانی					
تأثیر	میرزا محسن	.	صفهان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
تاج	رئیس تاج الدین	.	سرخس	خراسان	.
تاج	میرزا تاج	.	تبریز	عراق عجم	.
تجلی	ملا علی رضا	سنه ۸۰۶	یزد	ر	شاه جهان والی هند
تجلی	محمد محسن	.	صفهان	عراق عجم	.
<p>له شیخ عبدالسلام از شاگردان علامه دانی بوده مدتها وزارت شاه علارالملک ابن نورالدین لاری کرده عاقبت معزول شد و از وطن بدکن شتافته بخدمت نظام شاه درجه امارت یافت</p> <p>له میرزا محسن شاعر شیرین مقام است دیوانش به هزار بیت است مدتی وزارت یزد باو مفوض بود مقدار ننته صفهان فوت کرد ۱۲</p> <p>له تاج الدین رئیس سرخس بوده در نظم و شعر صاحب قدرت است ۱۲</p> <p>له ملا علی رضا در فضیلت کلمات یگانه دوران بود از تلامذه آغا حسین خوانساری است اکثر در صفهان با فاده مشغول می بود در او اهل مشیاب بهند آمده در گجرات بالما نظیری رفقت داشت ۱۲</p> <p>له محمد محسن اعمی مادر زاد بود در علم و عمل نظیر نداشت و در شعر شناسی منفرد زمان بود ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عمد
تختیر	شرف خاں
تراپ	میرزا ابوتراب	۱۱۵۳	اصفهان	عراق عجم	فرخ سیربادشاه والی هند
ترابی	ملا ترابی	.	بلخ	خراسان	امام قلی خان الی بلخ
تشی	حاجی محمد ابراهیم	.	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر والی هند
تشبیه	میر علی اکبر	.	کاشان	عراق عجم	"
تضیف	حاجی محمد طالب	.	اصفهان	"	شاه سلیمان صفوی الی ایران
تغییم	ملا محمد تقی	۱۱۵۵	مازندران	طبرستان	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
تغییم	شاہ تغیم	.	قم	عراق عجم	.

۱۲ له ابن محمد طاهر است

۱۲ ملا ترابی، شاعر سنجیده بود، امام قلی خان الی بلخ ویرا بزرگشید

۱۲ حاجی محمد ابراهیم، هندوستان آمده، با سحر الزمان الهی می بود، سرمد مولانا قاسم کاهی و

۱۲ شاکر دهمی است، بابا افضل، صحبت سادات است

۱۲ میر علی اکبر، چهل سال در مملکت هند بسر کرده، صاحب دیوان است، بابا افضل، صحبت بود

۱۲ حاجی محمد طالب، بهند آمد

۱۲ ملا محمد تقی، در غزلهای طرحی شریک موزونان می بود، و در سبک نیز خالی از

مهارت نبود

۱۲ شاکر دهمی را صاحب است، و بهند آمده

شخص	نام	سنة و قات	وطن	ملک	عهد
تقی ^{۱۰}	میر تقی اوحدی	۵۰۰	صفهان	عراق عجم	شاه جهان والی هند
تقی ^{۱۱}	حکیم تقی الدین	.	تم	.	.
تقی ^{۱۲}	ملا تقی	.	نیشاپور	خراسان	جلال الدین کبیر والی هند
تقی ^{۱۳}	آقا تقی معرفت	.	صفهان	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند
تکمین ^{۱۴}	سید ضاحا	.	کرمان	خراسان	محمد شاه والی هند
تمنا ^{۱۵}	میرزا محمد علی	۶۰۰	کابل	خراسان	فرخ سیرباد شاه والی هند
<p>۱۰ میر تقی اوحدی از اولاد تقی اوحدی بیانی هست در اصفهان متولد در اردیبهشت شاه عباس زمان صفوی ملازم رکاب بوده بهند هم آمد - تذکره مسمی به عرفات که مرزفات بسیار دارد تألیف نموده شتمبر ششم هزار بیت و باز از آن انتخاب کرده هست و آن را کعبه عرفان نام نهاده ۱۲</p> <p>۱۱ حکیم تقی الدین از مشاییر عراق است ۱۲</p> <p>۱۲ ملا تقی، از اقوام ملا نظیری است در هند نیز همراه او بسیکرد ۱۲</p> <p>۱۳ آقا تقی معرفت در عهد جهانگیر بادشاه بهندستان آمد مدتی ملازمت شاهزاده کرده خطاشکسته خوب درست می نوشت، معاصر مرشد نیرودی هست ۱۲</p> <p>۱۴ سید ضاحا، از اولاد شاه نعمت الله دلی کرمانی است مطالب عالی تصوف را در کمال تفصیح و تحقیق فهمیده است، امراد سلاطین هند غرض احترام او مرغی داشته اند بادشاه عالم پناه محمد شاه اکمال توجه در حق او مبذول میفرمود ۱۲</p> <p>۱۵ میرزا محمد علی، در کابل متولد شده، نسبت به با علی مردان خاں مرحوم داشت ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عهد
تنها	میرزا عبداللطیف	۱۱۱۶	شهرستان	عراق عجم	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند
تنها	میرزا محمد سعید	.	قم	"	شاه عباس ثانی والی ایران

باب ثانی

ثابت	میر محمد فضل	۱۱۵۱	اله آباد	هندستان	محمد شاه والی هند
شانی	ملا محمد حسن	۱۰۶۴	مشهد	خراسان	صاحبقرانی شاه جهان والی هند
شانی	خواجه حسین	۹۹۶	مشهد	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند

۱۱. میرزا عبداللطیف خان شاه کامل خواهرزاده میرزا جلال اسیرست ۱۲

۱۲. میرزا محمد سعید خلف حکیم باقر از اطباء شاه عباس ثانی بوده دیوانش متداولست قریب به هزار بیت دارد، گاهی تسبیح تم تخلص میکرد، ابن عم میرزا جلال اسیرست ۱۳

۱۳. میر محمد فضل، بخشانی اصل است مولدش در اله آباد بود، بنیره سلامت خان متخلص و ابو برادرزاده نواب بهمت خان است که در عهد عالمگیری بمنصب امیر لامرای می پرداخت امرای دارالخلافه اسیرش می کردند و مخوران شهر در جمع شعری میسرستند، و اعتنائی گوید که تولدش در دارالخلافه دلی واقع شده، دیوانش تقریباً پنج هزار بیت بوده باشد ۱۴

۱۴. ملا محمد حسن، پسر شانی مشهدی است در عین جوانی فوت کرده، بهند آمد بود ۱۵

۱۵. خواجه حسین، در غفوان جوانی در مشهد مقدس بخدمت سلطان ابراهیم جاهی صفوی بود، قبل از آمدن بهند بادی و شش بیاضی مشاعرات مهاجرات دشت در هندوستان باغزالی فیضی عرفی هم صحبت بود، عذوبتی که در کلام شیخ فیضی است از فیض صحبت خواجه حسین است مرقدش در لاهور است ۱۶

باب چهارم

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
جابر	ملا ابو جابر	.	غزنی	خراسان	سلطان حسین میرزا والی بهرات
جامی	مولانا عبدالرحمن	۹۹۵	جام	»	
جامی	ملا جامی	.	نهادند	عراق عجم	
جاوید	ملا علی	۹۸۵	مازندران	طبرستان	
جایی	ابراهیم میرزا	۹۸۵	صفهان	عراق عجم	سلطان شاهرخ میرزا فیضی والی ایران
جلی	سید عبدالواسع	۹۵۵	غوجستان	خراسان	

۱- مولانا عبدالرحمن صاحب تصانیف عالیست که مدتها موافق عهدش پنجاه چارمی بود
 در فن سخنوری قدرت بکمال اود امیر علی شیر تاج و فاش گفته که کاشف سرالهی بود بیشک زان سبب
 گشت تاج و فاش کاشف سرالیه ۱۲

۲- ملا علی در فضیلت و کمالات مشهور ماں بود در اول دانش و آخر جاوید تخلص می کرد
 در اصفهان فوت کرد ۱۲

۳- ابراهیم میرزا از شاهزادهاے والا گوهر صفویه است جامع جمیع حسنات صوریه
 و معنویه بود روز یکشنبه چهاردهم ذیحجه در ۹۸۵ برادرش شاه اسماعیل ثانی شهید کرد ۱۲

۴- سید عبدالواسع در فن خویش گایه دوران است تا حال کسی را از شعر شنیده
 سخنوری اود دست نداده مداحی سلطان سخن بختی می کرد دیوانش قریب به هشت هزار
 بیت است ۱۲

مخلص	نام	سنة و قات	وطن	ملک	عهد
جذلی	میرزا جذلی	.	خوانسار	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
جرات	میر موسوی خاں	۱۱۴۵ هـ	اوزنگ آباد	هندستان	محمد شاه والی هند
جسمی	ملا جسمی	.	همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
جعفر	جعفر بیگ	.	"	"	"
جعفر	ابوالحسن جلال الدین	.	قزاقان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
جعفر	میر جعفر	.	کاشان	"	"
جعفر	قوام الدین	۱۰۲۱ هـ	قزوین	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند
جعفری	میر محمد جعفر	.	تبریز	"	شاه طهماسب ماضی والی ایران
<p>۱۰ میرزا جذلی از کائنات زاد های خوانسار است ۱۲</p> <p>۱۱ میر موسوی خاں گیلانی اصل است پدرش محمد شیخ در اوزنگ آبادی بود، خودش با نظام الملک آصف جاه بگری برد، صاحب استعداد و دشت نویسی ممتاز بود ۱۲</p> <p>۱۲ ملا جسمی جسم سخن آجان است در عهد اکبر شاه و جهانگیر شاه هند آمدن ۱۲</p> <p>۱۳ ابوالحسن جلال الدین از افاضل عالی مقدار و شعرای فصاحت شعار بود، شرحش بر قصائد انوری مشهور امصار است، و اعستانی تخلص می آید ابوالحسن نوشته ۱۲</p> <p>۱۴ میر جعفر، مکتب دار از خوش نشان کاشان است، در عهد شاه عباس ماضی بوده ۱۲</p> <p>۱۵ میرزا قوام الدین آصف خان خلف میرزا بدیع الزمان است، در اول حال هند آمدن ترقیات کرد، از شاه سیلیمان شان هند (اکبر شاه) آصف خان لقب یافته ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و ق	وطن	ملک	عبد
جعفری	میر خود	.	ساوه	عراق عجم	شاه عباس ماضی دلی ایران
جلال	خواجہ جلال الدین	.	شروان	آدیجان	شاه شجاع دالی فارس
جلال	جلال الدین	.	زواره	عراق عجم	صاحبقران ثانی شاه جهان دلی ہند
جلال	ملک جلال الدین	.	سیتان	خراسان	شاه عباس ماضی دالی ایران
جلال	سید جلال الدین	.	یزد	عراق عجم	سلطان مظفر دالی فارس
جلال	خواجہ جلال الدین	.	اردستان	"	"
جلالی	میر باقر الدین خان	.	بیجا پور	ہندستان	"
جمال	جمال الدین عبدالرزاق	.	اصفہان	عراق عجم	جلال الدین خوارزم شاہ دالی خوارزم

۱۱۰ خواجہ جلال الدین، از شعراے کامل و اطباءے حاذق بود، در خدمت شاه محمود و

شاه شجاع کمال تقرب داشت ۱۲

۱۱۱ ملک جلال الدین، از ملازمان شاه عباس ماضی بود ۱۲

۱۱۲ سید جلال الدین، بغایت دانشمند و فہیم بود، وزارت سلطان محمد مظفر دالی

شیرازی کرد ۱۲

۱۱۳ جمال الدین عبدالرزاق، پدر خلاق المعانی کمال الدین اصفہانی است، از

اساطین شعر بود، بیشتر اشعارش در مح صاعدیہ اصفہان است، کلیاتش قریب بہ ہزار
بیت میرسد، معاصر قراچ رشید و طوطا و طہیر فارابی و محمد ہنگر و رکن الدین معویہ راقعی و اشہری

و تاجری بلقانی ہست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
جمال ^۱	میر جمال الدین	۰	خجند	خراسان	جلال الدین خوارزم شاه والی خوارزم
جمال ^۲	میر جمال الدین	۰	همدان	عراق عجم	
جمالی ^۳	شیخ فضل الله	۹۲۲ هـ	دہلی	ہندستان	بابر شاہ والی ہند
جناب ^۴	میرزا ابوطالب	۱۱۳۵ هـ	کشمیر	"	صاحبقرانی شاہجہان الی ہند
جناب ^۵	میرزا فتح الله	۱۱۴۸ هـ	صفہان	عراق عجم	فرخ سیر والی ہند
جنتی ^۶	شیخ زین الدین	۰	"	"	"

۱۔ میر جمال الدین از استادان سخن بوده، مع جمال الدین عبدالرزاق بسیار کرده،

معاصر طبرقاریابی است، ظہیر مجو او کرده ۱۲

۲۔ میر جمال الدین از اجلہ اسد آباد (از توابع ہمدان) است از علوم رسمی بہرہ یاب بود ۱۲

۳۔ شیخ فضل الله از معرفت بہرہ وافی داشت با مولوی جامی ہم صحبت بوده

دیش در دہلی ست ۱۲

۴۔ میرزا ابوطالب در فن انشا و حسن خط یگانہ آفاق بود دیوانے مشتمل بر دوسہ ہزار

بیت دارد، در صفہان فوت و ہما بخاندن شد ۱۲

۵۔ میرزا فتح الله ولد میرزا امجدی در ترتیب نظم طبعی بغایت قادر داشت ہمہ طور سخن شناس

بود، با خصوص بطرز قدما بسیار میل میکرد، دیوانش بچار ہزار بیت میرسد ۱۲

۶۔ شیخ زین الدین از اجلہ درویشان صفہان است، کلیاتش قریب بہ ہزار

ست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
جودت	میرزا ایوب بیگ	۱۱۲۵	دهلی	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
جوشی	حسین بیگ				
جویم	میرزا ارباب بیگ	۱۱۱۸	کشمیر	هندستان	صاحبقران ثانی شاه جهان والی هند

باب حاء

حاتم	حاتم بیگ عطار	.	همدان	عراق عجم	
حاتم	خواجه حاتم بیگ	۱۰۹۰	اردو باد	آذربایجان	شاه عباس ماضی الی ایران
حاتم	مولانا حاتم	۹۹۶	کاشان	عراق عجم	"
حاجی	ملا محمد	.	گیلان	طبرستان	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حاجی	ملا محمد حاجی	.	طهران	عراق عجم	.

۱۰ میرزا ارباب بیگ اصلش از ایران است تولدش در کشمیر بوده بصفت میرزا ابوطالب

کلمه میرزا صائب در آنجا رسیده در زمان عالمگیر فوت شد ۱۲

۱۱ خواجه حاتم بیگ از اولاد خواجه نصیر الدین طوسی است در کرمان وزیر بکتابش خوان

بعد از آن بوزارت شاه عباس ماضی مقرر شد ۱۲

۱۳ مولانا حاتم، از شعرای مقرر زمان شاه عباس ماضی است در مخنوری صاحب رتب بود،

باجتسم و جشی و فنی و شجاع، و نظیر شاعرات مباحثات در میان داشت ۱۲

۱۴ ملا محمد، از افاضل زمان بوده ۱۲

۱۵ ملا محمد حاجی، مرد خوش حالتی بوده ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عهد
حاذق	حکیم کمال الدین	سنه ۷۶۰	گیلان	طبرستان	صاحبقرانی شاهجهانی
شارقی	شیخ الاسلام حارثی	.	بلخ	خراسان	.
جمل	شاه باقر	سنه ۱۲۰۰	تبریز	عراق عجم	جهاگیر شاه والی هند
حافظ	خواجہ شمس الدین	سنه ۷۹۱	شیراز	فارس	شاه شجاع والی فارس

له حکیم کمال الدین خلف حکیم بهرام ابن مولانا عبدالرزاق ست کمال قابلیت داشت
اشعار خوب گفته در خدمت صاحبقران ثانی شاهجهانی می بود ۱۲

شیخ الاسلام حارثی، قدوه ارباب طریقت است محمد عوفی گوید در عالم سخن تپه بلند
داشت من از خدمت می استفاده نموده ام در برج اہل بیت سالت بزبان تازی قصائدش مشہور است
خواجہ شمس الدین، خوش فکر و معانی دیوسف مصرخندانی ست نکلامش شورانگیز انجمن است
و سوزینہ اش آتش زن خرمنا، در ابتدائی حال دامن سعی با کتاب علوم برزده بپایہ اعلای فضیلت
ارتقا نمود، کسب علم تصرف از شیخ عطار نیشاپوری کہ از مشایخ آن زمان بود نمود -
از شعرای صوفیہ صافیہ است، کلامش از غایت صفا آب لال ست از نہایت آبداری سبک لال،
از چاشنی درد و مشرب لذتے دارد، حقائق و معارف الہیہ پرورده نشین استعارات مجاز کرده و
معانی خاص ابیبارت خط و خال برآورده تا نظر برنا محررے بر رخسارہ حالات ایشان نفیقد و جمال
حال از چشم ناخمان محفوظ ماند، چون در سخن او اثر تکلف نیست فال دیوانش از غیب خبر میدہد،
لسان الغیب لقب یافته، در ۷۹۱ و بقول بعض در ۷۹۲ از عالم فانی رفت در خاک مصلائی
مردون گشت خاک مصلائی مادہ تاریخ اوست ۱۲

تخلص	نام	سنة و قاف	وطن	ملک	عهد
حاکم	حکیم بیگ خان	۱۱۸۲ هـ	لاهور	هندستان	محمد شاه والی هند
حالتی	قاسم بیگ افشار	سنه	طهران	عراق عجم	شاه طهماسب ماضی والی ایران
حالی	سید عبد الله	.	اصفهان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
حالی	شمس الدین	.	یزد	"	"
حالی	میرزا حالی	.	بخارا	خراسان	"
حالی	آمال الدین میر علی	۹۲۸ هـ	هرات	"	سلطان حسین میرزا والی هرات
حامدی	میرزا حامد	..	قم	عراق عجم	طهماسب ماضی والی ایران
حامدی	ملا حامدی	.	شوشتر	فارس	شاه عباس ماضی والی ایران
حائری	ملا حائری	.	یزد	عراق عجم	"
حبیب	میرزا حبیب	.	شوشتر	فارس	"

سید قاسم بیگ افشار از مشاهیر شعرای شاه طهماسب صفوی است از علوم صاحب بود
اشعار خوب بسیار دارد ۱۲

سید عبد الله، متبع اوضاع میرزا صائب است تخلص نیز از ایشان یافته، دیوان قصیده
و غزلش تخمیناً بستم هزار بیت باشد ۱۲

سید شمس الدین از جمله افاضل زمان شاه عباس ماضی بوده ۱۲

سید میرزا حامد از شعرای زمان شاه طهماسب ماضی است ۱۲

سید ملا حامدی از افاضل و در شاعری کامل بود ۱۲

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عهد
حبیب ^{۱۰}	خواجہ حبیب اللہ	.	اصفہان	عراق عجم	
حبیب ^{۱۱}	میراج حبیب اللہ	.	شیراز	فارس	شاہ سلیمان صفوی والی ایران
حجت	میرزا مہدی	.	مشہد	خراسان	
حرفی ^{۱۲}	ملاحرفی	۱۰۹۵ھ	صفہان	عراق عجم	شاہ طہاسب ماضی الی ایران
حزین ^{۱۳}	شیخ محمد علی	۱۱۸۰ھ	"	"	سلطان حسین صفوی والی ایران
					محمد شاہ والی ہند
حزنی ^{۱۴}	تقی الدین	۱۱۷۷ھ	"	"	شاہ طہاسب صفوی والی ایران
حسابی ^{۱۵}	میرزا سلیمان	.	نطنز	عراق عجم	شاہ عباس ماضی والی ایران

۱۰ خواجہ حبیب اللہ، از قضا ترکہ اصفہان و قاضی مالیشان بود ۱۲

۱۱ میراج حبیب اللہ، برادر میراج عبداللہ عشق و علم نیر ادا و دست در زمان شاہ سلیمان صفوی در شیراز جواری حرم الی سواست ۱۲

۱۲ ملاحرفی، خواہر زادہ ملا سیکسی است ۱۲

۱۳ شیخ محمد علی، صلش از لاجان است و در اصفہان نشو و نما یافتہ، در بعضی علوم ہمارت داشت و جامع انواع طرز سخن در عہد خود بود، در اداسط عمر ہندوستان سید، در بنارس در گذشت و در تکیہ پنجم شاہ مدفون گشت ۱۲

۱۴ تقی الدین، قدوہ فضلا و کعبہ بلغا و شعر اہود از شعرای زمان شاہ طہاسب ماضی شاہ عباس ماضی ۱۲

بود، اشعار خوب بسیار دارد ۱۲

۱۵ میرزا سلیمان، در فضیلت موسیقی صاحب نگاہ بود و در طرز سخنوری گمانہ عصر ۱۲

تخلص	نام	سنة و قاف	وطن	ملک	عمد
حسرت	ملا سید محمد	.	مشهد	خراسان	محمد شاه والی هندی
حسن	مولانا حسن	.	کاشان	عراق عجم	
حسن	سید اشرف الدین حسن	۵۹۵	غزنی	خراسان	بهرام شاه والی غزنی
حسن	خواجه نجم الدین حسین	۵۳۱	دهلی	هندستان	علاء الدین خلجی و تغلق شاه والی هندی
حسن	ملا حسن متکلم	.	نیشاپور	خراسان	ملک معزالدین کرت الی هرات
حسن	حسن علی	.	صفهان	عراق عجم	شاه سیلیمان صفوی والی ایران

۱- ملا سید محمد شاعر مشهور و از سادات موسویه مشهد مقدس بود، پدرش میرزا صدرا بهند
آمن تولد سید مذکور در آل بلاد اتفاق افتاد، در صغر سن بهرامی پدر خود ب وطن معادوت نمود، در فن
سخنوری از میرزا احمدی عالی مشهدی تربیت یافته، داغستانی گوید اگر چه شعر او کمتر است اما غزل
و سلاست بسیار دارد ۱۲

۲- سید اشرف الدین حسن، ابن ناصر علوی از اهل سلوک زهد و صلاح بود، محمد غزنی گوید
"روزی و غطی گفت بهشتا و نیز از کس در پای ممبراد حاضر بودند می گریستند، در مدح بهرام شاه
غزنی قصاید غزا دارد ۱۳

۳- خواجه نجم الدین حسین، از مریدان قدوة السالکین حضرت خواجه نظام الدین اولیا و بلوی
قدس سره، فضایل و کمالاتش از غایت شهرت محتاج بیان نیست صاحب نامه عامره فاش در ۱۳۳۵ هجری نوشته ۱۲
۴- ملا حسن، مشهور به تکلم از ندیمان سلطان غیاث الدین کرت و معاصر مظفر نیروی است ۱۲
۵- حسن علی، از اجله اصفهان است ۱۲۰

تخص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
حسن ۱	حسن علی	.	شوش	فارس	.
حسن ۲	قاضی حسن	.	قزوین	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
حسن ۳	میرزا حسن خان	.	مشهد	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حسن ۴	آقا حسن خان شالمو	سنه ۱۰۰۰	هرات	خراسان	عباس شاه ماضی والی ایران
حسن ۵	حسن علی	.	یزد	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
حسن ۶	تاج الدین حسن	.	رے	"	شاه طهماسب ماضی والی ایران
حسین	حسین میمانی	سنه ۱۰۰۰	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
حسین	حسین خلف باقو	.	صفهان	عراق عجم	.

۱۰ ملا حسن علی، خلف ملا عبداللہ شوشتری ست؛ در فضل و کمال ببرد و مشهور مانده ۱۲
 ۱۱ قاضی حسن، بکمال فضائل معروف بود؛ در خدمت اکبر شاه و ابرارتاب عالیہ رسیدہ، مدتها
 صوبہ داری گجرات نمود ۱۲

۱۳ میرزا حسن خان، در ادائل حال در زمان شاه سلیمان صفوی بہ مات دیوانی مشغول بود؛
 آخر در مشهد مقدس بعبادت پرداختہ در گذشت ۱۲

۱۴ آقا حسن خان شالمو، ولد حسین خان، بعد از پدر ب حکومت ہرات مرفراز گردید، میرزا ملک شرفی
 و میرزا فیضی ہروی و ملا اوجی از مصاحبان وی بودہ، دیوانش قریب بسہ ہزار بیت بہت ۱۲

۱۵ حسن علی، بہند آدن، باز بایران رفت، خوش صحبت بود ۱۲

۱۶ تاج الدین حسن، شاگرد مولانا میرزا جان شیرازی ست ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
حسین ^{له}	خواجه حسین	۹۴۹هـ	مرو	خراسان	جلال الدین اکبر شاه الی هند
حسین ^{له}	آقا حسین	۱۰۱۰هـ	خوانسار	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حسین ^{له}	تاج الدین حسین	.	اصفهان	"	"
حسینی ^{له}	سلطان حسین میرزا	۹۱۱هـ	هرات	خراسان	"
حسینی ^{له}	میر حسینی نادات	۹۱۸هـ	"	"	هلاکو خان والی خراسان
حسین	مولانا حسین	.	اردبیل	.	شاه طهماسب صفوی والی ایران

۱۰ خواجه حسین، حکم اکبر شاه ترجمه سنگاسن ششی در نظم نموده ۱۲
 ۱۱ آقا حسین، اعلم علمای زمان بوده، تلمیذ خلیفه سلطان است، تصانیف عالیله دارد،
 اکثر علمای ایران شاگرد اویند ۱۲
 ۱۳ امیر تاج الدین، از اکابر اصفهان است، بزهد و صلاح و تقوی گوشه نشین بوده ۱۲
 ۱۴ سلطان حسین میرزا، ابن منصور میرزا ابن باقر ابن عمر شیخ مرزا ابن امیر تقیور
 صاحبقران است، در ۱۰۰۰ هجری بر تخت نشست، کتاب مجالس العشاق از تصنیفات اوست، دیوان هم
 در ترکی و فارسی دارد، اشعارش در کمال غنویت و چاشنی است ۱۲
 ۱۵ میر حسینی، قدوه ارباب دین صاحب کلمات است، تصنیفات عالیله از دیادگار مانده
 خرقه از شیخ شهاب الدین سمرودی قدس سره گرفته، شیخ عراقی و شیخ اوحدی هم صحبت بوده،
 اکثر الرموز و زاد المسافین، و نزهة الارواح، و سوالات گلشن راز از جمله تصانیف مشهور است
 در هرات فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
حشری	ملاحشری	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
حشمت ^۱	امام قلی	۱۲۰۰ هـ	صفهان	"	محمد شاه دالی هند
حشمت ^۲	میرحشمت علی	۱۱۶۲ هـ	دهلی	هندوستان	"
صنوری	میر غزین الله	سنه	قم	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی دالی ایران
حفیظ	میر حفیظ الله	۱۱۶۰ هـ	صفهان	"	اوزنگ نایب عالمگیر دالی هند
حقیری	شهاب الدین احمد	.	تبریز	"	سلطان حسین میرزا دالی خراسان
حکاک	میرزا منعم	.	شیراز فارس		
حکیم	فضل الله	.	اردستان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
حکیم	میرزا جانی	.	سند هندستان		

- ۱- امام قلی در غرابت کلام از امثال گوی سبقت ربود ۱۲
- ۲- میرحشمت علی اصل وی از بدخشان است دیوانش قریب بهفت هزار بیت است
بسیار خوش سلیقه و شیرین زبان واقع شده ۱۲
- ۳- میر غزین الله برادر کوچک اشکی قلی است ۱۲
- ۴- شهاب الدین احمد پرنیز گاری بود معروف معاصر شاه طهماسب صفوی است
در فن شعر و معامه و فن بود و در نظم قصیده و غزل مهارت کامل داشت ۱۲
- ۵- میرزا جانی از شاگردان مای سند است در نظم سلیقه کامل داشت ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عهد
حمید ^۱	حمید الدین	سنه ۷۷۷	بخارا	خراسان	سلطان بنجرملجی والی خوارزم
حمید ^۲	شیخ حمید الدین	سنه ۷۷۳	ناگور	هندستان	شهاب الدین غوری والی هند
خطله ^۳	حکیم خطله	سنه ۷۷۹	بادش	خراسان	یعقوب بن لیث الی خراسان
حیات ^۴	مولانا حیات	سنه ۷۸۰	کاشان	عراق عجم	جلال الدین کبر شاه والی هند
حیات ^۵	ملاحیات	سنه ۷۸۵	گیلان	طبرستان	...
حیدر ^۶	میر حیدر کلچ	سنه ۷۸۸	هرات	خراسان	شاه طماسپ صافی والی ایران
حیدری ^۷	میر حیدر	سنه ۷۸۸	تبریز	عراق عجم	جلال الدین کبر شاه والی هند
<p>۱- حمید الدین ابن استاد و معنی بخاری است بغایت شوخ طبع و زیرک تیزال و حکیم صوفی اچو کرده</p> <p>۲- شیخ حمید الدین از کبار طبقه علیه صوفیه است مولود فندش ناگور است بخندیش شهاب الدین</p> <p>سهروردی رسیده و خرقه از خواجیه معین الدین حشمتی یافته ۱۲</p> <p>۳- حکیم خطله از استادان قدیم است گویند از وی بیشتر کثر شعرا سی گفته اند از شعرا سی آل لیث بود</p> <p>۴- مولانا حیات از شعرا سی زمان شاه طماسپ صفوی بوده تعلق او حدی نوشته که من ادرا</p> <p>دین ام در هند وفات یافته ۱۲</p> <p>۵- ملاحیات در زمان کبر شاه هند آمد یکبار جهانگیر بادشاه او را بزرگشید بتقلیدش شاه جهان</p> <p>ماضی حیات کاشانی را بزرگشید ۱۲</p> <p>۶- میر حیدر کلچ با آنکه احمی بود در میدان فصاحت گوی از بگنان می ر بود ۱۲</p> <p>۷- میر حیدر از شاگردان مولانا لسانی است با وحشی مباحثات دشت در برابر هموالسان لیث</p> <p>تبریزی اشعار مولانا لسانی را تفسیرهای خوب کرده است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عهد
خیرتی	ملاحیرت	۹۶۱ هـ	تون	خراسان	شاه طهماسب ماضی والی ایران
باب خاء					
خاری	ملاخاری	۰	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب ماضی والی ایران
خازن	میرزا شریف	۰	"	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
خاقانی	حسان العظمیٰ الی	۵۸۲ هـ	شروان	آذربایجان	سلطان محمد چلبجی والی ایران
خاکی	میرزا جانی	۰	شیراز	فارس	شاه طهماسب ماضی والی ایران
خالص	سید حسین	۱۱۲۲ هـ	اصفهان	عراق عجم	اوزنگیب عالمگیر والی هند

له ملا حیرت اصلش از اوارز نهندت پیوسته به جواهل سنن قصائد میگفت که نمی توان دید
در گاشان از بام کاروانسرای اقداد و ببرد، در زمان شاه طهماسب ماضی از وطن گریخته به ایران آمد
و بملازمت شاه مشرف ماند ۱۲

۵ ملاخاری از عزیزان عهد اکبری بوده است ۱۲

۵ میرزا شریف از تبار روه صفهان است و وزیر یوسف خان بختیاری بود ۱۲

۵ فضل الدین در میان عجم با اتفاق خردمندان سخنوران مجکوم گوی شاعر پیاد شده است
احدے را عدیل خود نمیدانست مگر حکیم مرحوم سنائی غزنوی را، در او اهل حال خفایقی تخلص میکرد، بالاخر از
خاقان کبیر شروانشان الپ اسلاسلجوقی خاقانی لقب یافته، و در تبریز فوت کرده و در سرخابت فوشه ۲

۵ میرزا جانی، از اعظم زمان شاه طهماسب ماضی است ۱۲

۵ سید حسین در زمان عالمگیر بنده آمده بخطاب امتیاز خان متا ز گردید دیوانش بسنه اربیت

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عبد
خالص	فخرالدین	.	هرات	خراسان	
خالصه	فخرالدین	.	مرو	"	سلطان سنجری و والی خواندم
خروش	حسین بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
خسرو	امیر ابو الحسن	۹۲۵هـ	دهلی	هندوستان	سلطان غیاث الدین بلبن و تغلق شاه والی هند
خضالی	مولانا حیدر	.	تون	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
خضری	ملا خضر	.	تبریز	عراق عجم	
خضری	ملا خضر	۹۲۵هـ	لار	فارس	شاه عباس صفوی والی ایران

۱- فخرالدین از افضل دانشمندان و با حکیم انوری دوستی بسیار داشته ۱۲
 ۲- حسین بیگ در عهد شاه عباس ماضی بمرتبه مارت رسید و کمال قابلیت داشت ۱۲
 ۳- امیر ابو الحسن امیر خوار و خسر و بلخارستان بعضی از افکار بلاغت اشعارش بیان شده
 که هر یک با صد هزار بیت برابری می کند اصل امیر خسرو از اترک است هشتاد و چهار سال عمر یافت
 خیالات امیر خسرو از مثنوی دیوان قصائد و غزلیات از چهار صد هزار بیت بیشتر بود طوطی شکر قندیل
 ماده تاریخ فوت او است ۱۲

۴- مولانا حیدر بهندوستان آمدن بلازمست مهابت خاں لهری برد ۱۲
 ۵- ملا خضر معاصر جامی است ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
خطاط	فخرالدین	.	هرات	خراسان	.
خطای	شاه اسماعیل صفوی	۹۳۰ هـ	صفهان	عراق عجم	.
خلقی	ملا خلقی	.	شوش	فارس	جلال الدین اکبر شاه والی هند
خلقی	میر محمد یوسف	.	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
خلیل	سلطان خلیل میرزا	۸۱۰ هـ	سمرقند	"	.
خلیل	میرزا باقر	.	کاشان	عراق	شاه سلیمان صفوی والی ایران
خواجو	ابو العطاء ملا محمود	۵۳۰ هـ	کرمان	خراسان	سلطان ابوسعید خان والی فارس

۱۰ شاه اسماعیل صفوی از شهریار ایران ابن سلطان حیدر حسینی صفوی است در فارسی و ترکی

صاحب دیوان است ۱۲

۱۱ ملا خلقی از شاهان اکبر شاه بود، آخر بشیر از مر اجبت کرد ۱۲

۱۳ میر محمد یوسف به تجارت معیشت می کرد ۱۲

۱۴ سلطان خلیل ابن میران شاه ابن امیر تیمور صاحب قرآن است بعد از امیر تیمور بر سریر سلطنت

سمرقند جلوس فرمود، در نظم کمال قدرت داشته ۱۲

۱۵ میرزا باقر، در شهر مقدس ساکن بود و به نجافت شد دیوانش چهارده هزار بیت است ۱۲

۱۶ ابو العطاء ملا محمود، مرید شیخ علامه الدین سمنانی و مراح سلطان ابوسعید خاں بوده،

معاصر شیخ سعدی است صاحب دیوان است مثنوی روضه الانوار در جواب مخزن الاسرار گفته د

مثنوی بهایون بتامی در بغداد گفته، خواجگاهش قلعه اکبر بشیر از است ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عمد
خواجہ خیال	میرزا غیاث	.	ہرات	شیراز فارس	شاہ عباس ماضی والی ایران

باب ۵

داعی	ملا داعی	.	انجمن	عراق عجم	شاہ عباس ماضی والی ایران
داعی	شاہ داعی الی اللہ	۸۶۵ھ	شیراز	فارس	شاہ شجاع والی فارس
دانش	میر رضی	۱۰۶۵ھ	مشهد	خراسان	صاحبقرانی شاہجہاں والی ہند

۱۱ داغستانی در تذکرہ خود ذکر او کرده ۱۲

۱۱ میرزا غیاث، خلف الصدق میرزا صدر او نوادہ میرزا قردامادست، بہمطویر سخن شناسا بود، در نظم کمال قدرت داشت و در فضل عرفان نمونہ جد خود بود ۱۲

۱۱ ملا داعی مرد صوفی منش برادر ملک طیفور بہت، بیشتر در کاشان بہر میکرد ۱۲

۱۱ شاہ داعی الی اللہ مولودہ دانش شیرازیست، از کاملان محقق و اصلمان حق بود، معاصر شاہ نعمت اللہ دلی و حافظ شیرازیست، علم حدیث از ابن حجر فراگرفت، دیوانش پنجہ ہزار بیت بودہ باشد، شش مثنوی مسی بہ سببہ منظومست، و ہشتونوی مولانا روم شرح نگاشتنہست، مرقدش خارج شیراز زیارت گاہ اہل راز بہت ۱۲

۱۱ میر رضی، از ارباب دانش و کمال بود، بہند آمدن در خدمت شاہجہاں نوازش یافت، و آخر بطن باز گردید ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
داود ^{له}	میرزا داود	۳۳۳	مشهد	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
درکی ^{له}	ملا درکی	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
درویش ^{له}	غزیر الله	.	توفین	"	سلطان حسین میرزا الی خراسان
دستو ^{له}	میرزا رفیع	.	.	.	جلال الدین اکبر شاه الی هند
دقیقی ^{له}	استاد ابو منصور	۳۴۴	بلخ	خراسان	سلطان محمود غزنوی الی غنی
دوست	دوست علی	.	سبزوار	"	سلطان حسین مرزا الی خراسان
دولت	دولت شاه	۳۵۵	سمرقند	"	"

له میرزا داود، خلف الصدق میرزا عبد الله عشق است در وفور فضل و کمال یگانه زمان خود بوده،
 اشعار آید از او بیادگار است مدتی بتولیت مشهد مقدس میرزا بود ۱۲
 له ملا درکی از شاعران مقرر زمان معاصر شاه عباس است ۱۲
 له غزیر الله در فن بنحوری کمال داشت از ندای مجلس سلطان یعقوب ده هفت هشت هزار
 بیت دارد، معاصر مولوی جامی است و منکر کمال اشاعی او است ۱۲
 له میرزا رفیع در حکمت صاحب تنگاه بود، همراه شیخ محمد خاں نهند آمد و از اصف خان
 نواز شن یافته ۱۲
 له استاد ابو منصور، ملک الشعراء عهد سلطان محمود غزنوی است کتاب گرشاسپ
 از دست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
دوانی	علامه جمال الدین	۹۰۸ هـ	دوان	گازرون	ابوسعید بن دجال الی فارس

باب ذ

ذره	میرزا عبد الله	۱۱۳۷ هـ	صنها	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
ذکی	لطیف الدین مرغی	.	تبریز	"	"
ذکی	ملا ذکی	۱۱۳۷ هـ	همدان	"	شاه عباس ماضی الی ایران
ذوقی	علی شاه	.	اردلان	"	"
ذوقی	محمد امین تیرکان	۱۱۴۹ هـ	کاشان	"	شاه طهماسب ماضی الی ایران

له علامه جمال الدین معاصر صدر شیرازی است که در سنه ۹۰۸ هـ فوت شد و علامه دوانی را بتخصیف تخلص کرده است. دوان از توابع گازرون است سالها در شیراز تحصیل علوم کرده مسلم عهد شد، صاحب تصانیف عالییه است ۱۲

۱۱ میرزا عبد الله، فرزند ملا محمد باقر مجلسی است، طبعی در کمال سخن شناسی داشت در بلده خرم آباد فوت شد، مادر رمضان ماده تاریخ فوت او است ۱۲

۱۲ ملا ذکی، معاصر شکوه بهرانی و شاگرد ابراهیم بهمدانی است ۱۲

۱۳ علی شاه، اگر چه از کسب علوم بی بهره بود، اما در بخوری مرتبه عالی داشت و قوی حکیم شفا فی ازوی بنجیده شد صدر باغی در حوا گوشت، ذوقی اصفهانی و از روستانی یکی است ۱۲

۱۴ محمد امین، با کمال فضیلت و پر پیگیری در عالم بخوری چون آفتاب عالم بی مثل بود، از شاگردان میرزا جاجان شیرازی است بخندی در خراسان فارس و عراق سیاحت کرده در قصبه لاجان فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
ذوالفقار	سید قوام الدین حسینی	۹۴۹ هـ	شروان	آذربایجان	سلطان محمد بن تکش والی عراق و فارس
زهنی	میر حیدر	.	صفهان	عراق عجم	ابراهیم عادل شاه والی بجاپور

باب ر

رابعه	رابعه	.	بنخ	خراسان	امیر نصیر بن احمد سنائی والی خراسان
رازی	میر عسکری عاقل خان	۱۱۰۵ هـ	خواف	"	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
رازی	مولانا رازی	.	شیراز	فارس	سام مرز صفوی والی ایران
رازی	زمانای نقاش	.	صفهان	عراق عجم	.

۱۰ سید قوام الدین حسینی معاصر خاقانی و فلکی شرنانی و جمال اصفهانی است، مدفنش در مقبره الشعرا سرخاب است ۱۲

۱۱ میر حیدر در خدمت عادل شاه می بود ۱۲

۱۳ رابعه، زین القرب بنت کعب صاحب نایق هر دو زبان زری در می بود، در مرد ولعت شعا آبدار بسیار گفته است آخر زمان سامانیه دریافت و معاصر آل بابویه و رودکی بود ۱۲

۱۴ میر عسکری عاقل خان در خدمت عالمگیر بادشاه کمال اقتدار داشت قصه پرمات از بهندی بفارسی نقل نموده است، دوره شنوی دیگر هم گفته، اما شعرش چندان نکند رود، اصلش از خواف است

۱۵ در بهند متولد شده، ناصر علی سر بهندی ماده تیغ فوت او ناظم عادل بود، گفته ۱۲

۱۶ مولانا رازی سام میر صفوی در تذکره خود موسوم به نجه السامی ذکر کرده است ۱۲

۱۷ زمانای نقاش، در اول حال انور تخلص میکرد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	غم
راشخ	میر محمد زمان	۱۱۸۵	سرسند	ہندوستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند
رضی	فصاحت خاں	.	.	.	(از بہار عجم)
رافعی	ابوسعید بالویہ	.	قزوین	عراق عجم	سلطان منوچہر سلجوقی والی سردا
رافعی	عزالدین	.	نیشاپور	خراسان	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
راقم	میرزا سعید الدین	۱۱۸۵	مشہد	"	شاہ سلیمان صفوی والی ایران و شاہ جہاں والی ہند
راہب	میرزا جعفر	۱۱۶۶	اصفہان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی والی ایران و اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند

۱۔ میر محمد زمان از مردم سرسند بودہ در آخر عہد عالمگیر بادشاہ در سرسند فوت گردید مادہ تاریخ از سر خوش بہ خود گفت بادل کہ را رخ برد ۱۲

۲۔ ابوسعید بالویہ خاقانی مدح وے کردہ است ۱۳
 ۳۔ عزالدین مولدش اسفرائین است اما بعضے از سب وارش گفتہ اند محمد عونی گوید کہ از روستا خراسان
 ۴۔ میرزا سعید الدین خلف خواجہ عنایت است باید بر خود بہند آمد و آخر در زمان
 شاہ سلیمان صفوی بہ منصب وزارت سرفراز گردید، مدوح عظیمائے نیشاپوری و شوکت
 و مقامائے مشہدی است ۱۲

۵۔ میرزا جعفر طباطبائی، تولد وے در اصفہان است، نوادہ فاضل مرحوم میرزا رفیع
 نائی است، در اقام شعر و تاد زمان است، میرزا امام قلی برادر اوست کہ با آزاد بلگرامی در سفر
 لاہور رفیق طریق بود ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
راج	میر محمد علی	۱۱۵۰	سیالکوٹ	ہندوستان	محمد شاہ والی ہند
رباعی	شیخ رباعی	.	مشہد	خراسان	شاہ طہاسپ یاضی الی ایران
ربیع	ملایع	.	ابہر	عراق عجم	
رجائی	خواجہ سیف الدین محمود	۹۶۲ھ	صفہان	"	شاہ طہاسپ یاضی الی ایران
رحیمی	زین العابدین	.	تون	خراسان	
رحیمی	عبدالرحیم خاں	.	آگرہ	ہندوستان	جلال الدین اکبر شاہ والی ہند
رسمی	رسمی قلندر	.	یزد	عراق عجم	
رشدی	ملارشدی	.	قم	"	شاہ طہاسپ یاضی صفوی الی ایران
ریشکی	محمد محسن بیگ	.	ہمدان	"	"

۱۔ میر محمد علی از سادات سیالکوٹ بود، مرد قلندر مشرب بوده و در شهر خود بسری برد،

۲۔ رفت راج بعالم باقی، تیاج فوت دوست ۱۲

۳۔ خواجہ سیف الدین محمود، در سنخوری بے نظیر بوده ۱۳

۴۔ زین العابدین، از سادات حسینی بود ۱۴

۵۔ عبدالرحیم خاں خانخاناں، در انشای نظم و نثر لغات ثلاثہ ہندی ترکی و فارسی

کمال مهارت داشتہ ۱۵

۶۔ محمد محسن بیگ در میدان سنخوری گوی از دیگران بردہ در عهد شاہ طہاسپ یاضی صفوی

در تبریز عسکری شدہ و ہم در آن جا کشتہ شد ۱۶

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عهد
رشید	رشید الدین طوطا	۵۷۸ هـ	بلخ	خراسان	جلال الدین بخرسجوتی والی خوارزم
رشید	خواجه رشید الدین	.	همدان	عراق عجم	سلطان محمد خدابنده الی ایران
رشیدی	استاد ابو محمد	.	سمرقند	خراسان	سلطان ابراهیم بن مسعود الی غزنی
رضا	میر محمد رضا	.	خوانسار	عراق عجم	.
نیل	نابیک	.	همدان	.	شاه سلیمان صفوی والی ایران
رفیع	میخدا	.	گیلان	طبرستان	.
رضی	میر محمد رضا	.	صفهان	عراق عجم	.
<p>۱- رشید الدین طوطا، جامع اکثری از فضائل و منیر بود، آمد شعر و فصاحت بلاغت استاد و ادب و اعتراف دارند، معاصر ادیب صابرو الوری و حکیم سوزنی است ۱۲</p> <p>۲- خواجه رشید الدین، از وزیرای جلیل القدر است، جامع رشیدی از مصنفات است، بغایت فیم و دانشمند و نیک اندیش بود، در تدار وزارت ارغون خان سلطان محمد خدابنده به سر برده ۱۲</p> <p>۳- استاد ابو محمد، معاصر مسعود سلطان و عمیق بخاری و لولوی و کلامی و نجیبی و سپهری و جوهری و سعدی و علی شطرنجی و علی تائیدی و یحیی فرغانی است، مثنوی مبرور و قافا از دست ۱۲</p> <p>۴- آقا رضا، به اکثر مراتب علمیه مربوط و سلیقه سقیم و فطرت عالی داشت، در ایام هیتلای افغانه بر حمت ایندی در پیوست ۱۲</p> <p>۵- میرزا محمد رضا، خلف اخوند آباد مجلسی است، در فقه و حدیث و تفسیر سیره وانی داشت، به شعر و انشا بسیار مانوس بود، انشای مسی بهراج النفس در کمال ثنات از دست در ایام هیتلای افغانه در صفهان در گذشت ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عهد
رضا	آقا رضا پاشا	۰	صفهان	عراق عجم	.
رضا	میر محمد رضا	۰	قم	..	شاه سلیمان صفوی والی ایران
رضائی	.	۰	صفهان	..	.
رضی	میر رضی	۰	ارتیمان	..	شاه عباس ماضی والی ایران
رضی	رضی الدین	۰	نیشاپور	خراسان	سلطان اربابان سلطان محمد خوارزمشاه
رضی	شیخ رضی الدین علی	۴۷۳	اسفراین	..	سلطان محمد خوارزمشاه
رضی	رضی الدین بابا	۰	قزوین	..	ابا قاسم بن ملا کوکال
رضی	قاضی حسن	۵۲۴	صفهان	..	جلال الدین اکبر شاه والی هند
<p>آقا رضا پاشا، هشت تارزه عباس آباد صفهان است، بهم تخلص میکرد، میرزا طاهر نصیر آبادی شاعر از وفات کرده، بولایت روم رفته چندی پاشای مصر گردید، آخر العمر در جرم کعبه مجاز شد ۱۲</p> <p>میر رضی، پدر مرزا ابراهیم ادهم ارتیمانی است که در عهد شاه جهان بوده، اشعارش در نهایت غدوبت و ششگی واقع شده ۱۲</p> <p>رضی الدین، داغستانی گوید که صیت دانش استادی و از مشرق تا مغرب سین ۱۲</p> <p>شیخ رضی الدین، لالا، از مریدان شیخ نجم الدین کبری است، گویند از یک صد و شصت چهار شیخ فرقه گرفته و در هند صحبت بابا رتن جوگی را دریافته، ابن عم حکیم سنائی غزنوی است، در صفهان فوت کرد و بهما نجا مدفون شد ۱۲</p> <p>قاضی حسن، در حدت ذهن و دقت فم عجب بود و روزگار بود و فقره که از نظم و شعر بروی خواندند، بے تامل گفته که چند حرف است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عهد
رفع ۱۰	رفع الدین	۰	کرمان	خراسان	۰
رفع ۱۱	رفع الدین	۰	ابهر	عراق عجم	سلطان محمود غازان خان والی صنفان
رفع ۱۲	میرزا حسن بیک	سنه ۱۰۲۵	مشهد	خراسان	شاه بهمان والی هند
رفع ۱۳	عبدالعزیز	۰	لنجان	عراق عجم	جلال الدین خج ازرم شاه والی خوارزم
رفع ۱۴	ملا رفع	۰	شهرستان	»	شاه عباس ماضی والی ایران
رفع ۱۵	میرزا رفع	۰	نابین	»	شاه سلیمان صفوی والی ایران
رفع ۱۶	میرحیدر معالی	سنه ۱۰۲۵	کاشان	»	جلال الدین اکبر شاه والی هند
<p>۱۰ رفع الدین از در استگال بود، گویند طبع دقیق یاس از حقیقت اشیا را گاهی داشته ۱۲</p> <p>۱۱ رفع الدین معاصر کمال صفهانی و اثیر ادانی است ۱۲</p> <p>۱۲ میرزا حسن بیک، اصلش از قزوین است، مدت باقامت مشهد مقدس فی خیر است اندوخت، لهذا به مشهدی علم گردید ۱۲</p> <p>۱۳ عبد الغفری، معاصر کمال صفهانی و از ازان اوست، اثیر ادانی توصیف مخموری استاد او بسیار نموده، در صفهان فوت شد، ۱۲</p> <p>۱۴ ملا رفع، در زمان شاه عباس ماضی بنصب احتساب ممالک سرفراز بود ۱۲</p> <p>۱۵ میرحیدر معالی، معاصر ششم کاشی و ششی یزدی غیرتی فنی و حاشی کاشی است، در فن پانچ و معما سرآمد و دگر خود بود، نزد سلاطین ایران بهند محترم بود، در کاشان فات یافت، میرزا ششم بنمبر خلفه اوست ۱۲</p> <p>عه از توابع صفهان است ۱۲ عه قریب است از مضافات صفهان، ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عهد
رکن له	رکن الدین علاء الدوله	۳۳۴	سمنان	خراسان	سلطان ابوسعید خدری الی فارس
رکن	رکن الدین مسعود	.	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
روح	میرزا امین	.	شهرستان	"	"
روحانی	حکیم ابوبکر	۴۲۲	سمرقند	خراسان	شمس الدین تیمش الی هند و برهم شاه ابن مسعود والی غزنی
روحی	ملاروحی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
روحی	سید جعفر	۱۱۵۴	زیرپور	هندستان	شاه عالم والی هند
روقی	ملارونقی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
روزی	محمد بن ابونصر	۴۰۶	شیراز	فارس	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم

له رکن الدین علاء الدوله معاصر شیخ نجم الدین کیری مرشد خواجوی کرمانی است ۱۲

له میرزا امین: مخاطب به میر حله در گوگنده مرئی میرزا حکیم بود ۱۲

له حکیم ابوبکر: شاگرد رشیدی سمرقندی است، معاصر ادیب صابر ورشید و طوطا بود ۱۲۰

له ملاروحی: بسیار خوش طبع و نهال بود ۱۲

له سید جعفر: سید پاک نژاد بود، همواره بتوکل انزو امیگد زانید، اکثر مطالب صوفیه را در رباعیات ادا می کرد ۱۲

له ملارونقی: بهند آمده باز بایران بازگشت ۱۲

محمد بن ابونصر بلخی، مولدش قشاد موطنش شیراز است از جمله اولیای عصر بود، در جمیع علوم و فنون کامل بود، تصانیف عالیه در اکثر علوم دارد، در شیراز مدفون شد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
رؤدکی	فیدالدین عابد	۷۳۵	سمرقند	خراسان	امیر نصیر بن احمد سامانی والی بخارا
رہی	سلطان علی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه سیلمان صفوی والی ایران
ریضی	ملایریاضی	.	سمرقند	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان

باب ز

زارعی	زارعی کاسچہ
زارعی	خاتون زارعی
زاهد	میرزا قاسم
زجرى	ملا زجرى
زالالى	ملا زالالى	اسلامه	خوانسار	عراق عجم	شاه عباس صفوى والى ايران	.

۱۰ **فؤید الدین عیسیٰ** از قدامای طبقة علیہ بلغا و فصحا است، جمیع شعرای زمان یزید و خوارخوان عیسیٰ
 اویند زبان طبع عرب از عجم کومه کرده و عرب ابفصاحت عجم معترف ساخت، اکثر سے از شعرا عالمی قدس
 مرصع و سحر کرده اند ۱۲

۱۲
۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۹

۵۰

۵۱

۵۲

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

۵۷

۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲

۶۳

۶۴

۶۵

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۳

۷۴

۷۵

۷۶

۷۷

۷۸

۷۹

۸۰

۸۱

۸۲

۸۳

۸۴

۸۵

۸۶

۸۷

۸۸

۸۹

۹۰

۹۱

۹۲

۹۳

۹۴

۹۵

۹۶

۹۷

۹۸

۹۹

۱۰۰

۱۰۱

۱۰۲

۱۰۳

۱۰۴

۱۰۵

۱۰۶

۱۰۷

۱۰۸

۱۰۹

۱۱۰

۱۱۱

۱۱۲

۱۱۳

۱۱۴

۱۱۵

۱۱۶

۱۱۷

۱۱۸

۱۱۹

۱۲۰

۱۲۱

۱۲۲

۱۲۳

۱۲۴

۱۲۵

۱۲۶

۱۲۷

۱۲۸

۱۲۹

۱۳۰

۱۳۱

۱۳۲

۱۳۳

۱۳۴

۱۳۵

۱۳۶

۱۳۷

۱۳۸

۱۳۹

۱۴۰

۱۴۱

۱۴۲

۱۴۳

۱۴۴

۱۴۵

۱۴۶

۱۴۷

۱۴۸

۱۴۹

۱۵۰

۱۵۱

۱۵۲

۱۵۳

۱۵۴

۱۵۵

۱۵۶

۱۵۷

۱۵۸

۱۵۹

۱۶۰

۱۶۱

۱۶۲

۱۶۳

۱۶۴

۱۶۵

۱۶۶

۱۶۷

۱۶۸

۱۶۹

۱۷۰

۱۷۱

۱۷۲

۱۷۳

۱۷۴

۱۷۵

۱۷۶

۱۷۷

۱۷۸

۱۷۹

۱۸۰

۱۸۱

۱۸۲

۱۸۳

۱۸۴

۱۸۵

۱۸۶

۱۸۷

۱۸۸

۱۸۹

۱۹۰

۱۹۱

۱۹۲

۱۹۳

۱۹۴

۱۹۵

۱۹۶

۱۹۷

۱۹۸

۱۹۹

۲۰۰

۲۰۱

۲۰۲

۲۰۳

۲۰۴

۲۰۵

۲۰۶

۲۰۷

۲۰۸

۲۰۹

۲۱۰

۲۱۱

۲۱۲

۲۱۳

۲۱۴

۲۱۵

۲۱۶

۲۱۷

۲۱۸

۲۱۹

۲۲۰

۲۲۱

۲۲۲

۲۲۳

۲۲۴

۲۲۵

۲۲۶

۲۲۷

۲۲۸

۲۲۹

۲۳۰

۲۳۱

۲۳۲

۲۳۳

۲۳۴

۲۳۵

۲۳۶

۲۳۷

۲۳۸

۲۳۹

۲۴۰

۲۴۱

۲۴۲

۲۴۳

۲۴۴

۲۴۵

۲۴۶

۲۴۷

۲۴۸

۲۴۹

۲۵۰

۲۵۱

۲۵۲

۲۵۳

۲۵۴

۲۵۵

۲۵۶

۲۵۷

۲۵۸

۲۵۹

۲۶۰

۲۶۱

۲۶۲

۲۶۳

۲۶۴

۲۶۵

۲۶۶

۲۶۷

۲۶۸

۲۶۹

۲۷۰

۲۷۱

۲۷۲

۲۷۳

۲۷۴

۲۷۵

۲۷۶

۲۷۷

۲۷۸

۲۷۹

۲۸۰

۲۸۱

۲۸۲

۲۸۳

۲۸۴

۲۸۵

۲۸۶

۲۸۷

۲۸۸

۲۸۹

۲۹۰

۲۹۱

۲۹۲

۲۹۳

۲۹۴

۲۹۵

۲۹۶

۲۹۷

۲۹۸

۲۹۹

۳۰۰

۳۰۱

۳۰۲

۳۰۳

۳۰۴

۳۰۵

۳۰۶

۳۰۷

۳۰۸

۳۰۹

۳۱۰

۳۱۱

۳۱۲

۳۱۳

۳۱۴

۳۱۵

۳۱۶

۳۱۷

۳۱۸

۳۱۹

۳۲۰

۳۲۱

۳۲۲

۳۲۳

۳۲۴

۳۲۵

۳۲۶

۳۲۷

۳۲۸

۳۲۹

۳۳۰

۳۳۱

۳۳۲

۳۳۳

۳۳۴

۳۳۵

۳۳۶

۳۳۷

۳۳۸

۳۳۹

۳۴۰

۳۴۱

۳۴۲

۳۴۳

۳۴۴

۳۴۵

۳۴۶

۳۴۷

۳۴۸

۳۴۹

۳۵۰

۳۵۱

۳۵۲

۳۵۳

۳۵۴

۳۵۵

۳۵۶

۳۵۷

۳۵۸

۳۵۹

۳۶۰

۳۶۱

۳۶۲

۳۶۳

۳۶۴

۳۶۵

۳۶۶

۳۶۷

۳۶۸

۳۶۹

۳۷۰

۳۷۱

۳۷۲

۳۷۳

۳۷۴

۳۷۵

۳۷۶

۳۷۷

۳۷۸

۳۷۹

۳۸۰

۳۸۱

۳۸۲

۳۸۳

۳۸۴

۳۸۵

۳۸۶

۳۸۷

۳۸۸

۳۸۹

۳۹۰

۳۹۱

۳۹۲

۳۹۳

۳۹۴

۳۹۵

۳۹۶

۳۹۷

۳۹۸

۳۹۹

۴۰

۱۴ ملازمه لای شاگرد جلال اسیر و معاصر میر باقر و امامد و تلح اوست هفت شنبوی دارد - محمود و ایاز، آذر و سمندر، شعله دیدار، میخانه ذره و خورشید، حسن گوسوز، سلیمان نامه قصائد نیز دارد، شیخ عبدالحق کمره در هند دیوانش را ترتیب داد و طغرای مشهدی بر آن بیاجه نوشته ۱۲

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عهد
زمانی	ملا محمد زمان	۱۰۲۱ هـ	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
زمانا	میر شاکلی نقاش	.	اردستان	"	
زمانا	میر محمد زمان	.	هرات	خراسان	
زین	حکیم زین الدین محمود	.	صفهان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
زیستی	سید حسن	.	نطنز	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران

باب س

سابق	حاجی فیض بیگ	.	.	.	شاه سلیمان صفوی والی ایران
ساغی	جلال الدین اکبر شاه والی هند
سامری	.	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
ساک	محمد ابراهیم بیگ	.	قزوین	"	صاحبقرانی شاه جهان الی هند

له ملا محمد زمان گویند دیوان نواجع حافظ را بهای جواب گفته و بنظر بادشاه عصر رساید که دیوان او را
جواب گفته ام شاه فرمود خدا را چه جواب خواهی گفت ۱۲

له از خوش طبعان زمانه بود ۱۲

له سید حسن با کمال صلاح و در نهایت فقر و تنگدستی بهری بد صاحب آتشکه زینتی را صفهانی نوشته ۱۱

له سامری دلچید ر تبریزی ست ۱۲

له محمد ابراهیم بیگ از رفقای کلیم بهدائی ست چند بار در عهد شاه جهان بهند آمده مر جعت کرد

مرتی در صفهان سکونت داشته در قزوین فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
ساکت	ملا ساک	۱۱۰۰	یزد	عراق عجم	عبدالله قطب شاه الی دکن
ساکت	میر محمد علی	۱۱۰۰	کاشان	"	"
ساکت	میرزا امین	۱۱۰۰	تبریز	"	شاهجهان والی هند
سالم	حاجی محمد اسلم	۱۱۱۹	کشمیر	هندستان	اورنگ زیب عالمگیر والی هند
سامع	برام بیگ	۱۱۰۰	همدان	عراق عجم	"
سامی	لطف علی بیگ	۱۱۰۰	صفهان	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
سجانی	"	۱۱۰۰	شوشتر	فارس	"
سجانی	مولانا کمال الدین	۱۱۰۲	استرآباد	طبرستان	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
سختا	میرزا به علی	۱۱۲۶	لار	فارس	محمد شاه والی هند

۱ ملا ساک متی در شیراز بود آخر بکن آمد و در خدمت عبدالله خاں قطب بهر میکرد و جان باخت

۲ میر محمد علی در شاعری دستگاه عالی داشت ۱۲

۳ میرزا امین شاگرد میرزا صاحب است ۱۲

۴ حاجی محمد اسلم از بهمنان کشمیر بود، آخر بفرنا سلام مشرف شد و بزیارت بیت الله رسید

۵ بخش در شعر فارسی درستی تمام داشت، معاصر میرزا بیدل و محمد بخش فانی است ۱۲

۶ لطف علی بیگ در ادب و نخبه تخلص میکرد من بعد بای قزار گرفت ۱۲

۷ مولانا کمال الدین چهل سال در نجف سکونت داشت علاوه بر غزلیات شش هزار رباعیات دارد

۸ میرزا به علی خلف میرزا اسعد الدین لاری است از بیم نادر شاه ضبط بناورد و ایالت لار را ترک نموده بهند آمد و در دار الخلافه شاهجهان آباد فوت شد و در مقبره بهمان الملک مدفون گردید ۱۲

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عهد
سنی	ملا محمد سنجی	.	کرمان	خراسان	شاه عباس ماضی الی ایران
سید	سید الدین محمد عمو
سراج	سراج الدین	.	سکز	خراسان	ناصرالدین بن مجوسنگلیس الی غرض
سرخوش	میر محمد فضل	۱۱۲۶ هـ	دهلی	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
سُروی	عالم بیگ	.	کابل	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
سُروی	ملا محمد قاسم	.	کاشان	عراق عجم	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
سُروی	ملا سرودی	.	.	خراسان	.
سُروی	اشرف	.	.	.	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
سُروی	مرتضی قلی بیگ	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران

له سید الدین محمد عمو، معاصر اثر الدین خستکی بود ۱۲

له سراج الدین، از استادان زبردست فن سخوری است ۱۲

له میر محمد فضل، شاگرد میرزا محمد علی ماهر و موسوی خان فطرت است، صحبت بسیار

از شعرا اهل کمال دریافته، تذکره او موسوم به کلمات الشعرا است ۱۲

له ملا محمد قاسم، هاش از صفهان است، در آخر گذرش به هندوستان افتاد،

فرهنگش در لغت درس مشهور است ۱۲

له ملا سرودی، از خوش آهنگان خراسان است، معاصر جلای بود ۱۲

له مرتضی قلی بیگ، در سلک قلمایان شاه سلیمان صفوی بود ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عبد
سعدی	شیخ مصلح الدین	۴۹۱ هـ	شیراز	فارس	اتابک ابوبکر والی شیراز
سعد	سعد الدین جموی	۴۲۹ هـ	هرات	خراسان	چنگیز خان الی خوارزم خراسان
سعید	حکیم سعید خاں	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ثانی والی ایران
سعید	محمد سعید	.	"	"	"
سقائی	درویش سقائی	.	بخارا	خراسان	بهاییول شاه والی هند
سلطان	خدیجه سلطان	.	صفهان	عراق عجم	نادر شاه قهرمان ایران
سلطان	سلطان محمد	.	تربت	خراسان	"
<p>شیخ مصلح الدین از اکابر مشایخ و شاگرد شیخ ابوالفرج بن جوزی است، تصانیفش مشهور آفاق است از جمله کتاب گلستان که فی تحقیق طلسمی است که بر سر پنجه شل او کشوده گردیده گویند حضرت شیخ یکصد و بیست سال عمر یافت، چهل سال در خدمت درویشان بسر کرد و چهل سال دیگر سیاحت نموده اکثر بلاد مسکون را دیده بوطن مراجعت کرد و چهل سال دیگر با فادیه تربیت خلق اشتغال فرمود، در شیراز بر جنت ایزدی پیوست و در مکانیکه خود ساخته بود مدفون گردید، مختصر فن غزل شیخ است، لفظ خاص ماده یانچ فوت او است ۱۲ سعد الدین جموی از اصحاب شیخ نجم الدین کبری است، بدو زبان عربی و فارسی شعر میفرمود، در تصوف اسما و حروف تصانیف عالی دارد، از آن جمله سنجبل الارواح است، در بهر آباد مدفون شد ۱۲ حکیم سعید خاں به اکثر مراتب حکیمیه خصوص حکمت نظری مربوط بود، مدتی در خدمت شاه عباس ثانی در سلک ارباب منسلک بود، صاحب دیوان است، در قم فوت گردید ۱۲ خدیجه سلطان صبیحه امیری است از امرای عظیم الشان ایران با بنای نظم میل میفرمود ۱۲ سلطان محمد در اصفهان تجارت می کرد ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عهد
سلطان	سلطان سیدیق
سلطان	سلطان محمد	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
سلطان	خواجه جمال الدین	۵۶۹۹	ساده	"	سلطان اویس طایر والی دیکان
سلیم	میرزا محمد قلی شالمو	۵۷۰۸	طهران	"	صاحبقران ثانی شاه جهان والی هند
سنائی	حکیم محمد الدین	۵۷۲۳	غزنی	خراسان	سلطان برهمین مسعود والی غزنی
<p>۱- سلطان سیدیق، از کبار افاضل عهد خویش بود، در مخوری کمال قدرت داشت</p> <p>۲- بسیار شیرین بان خویش یار بود ۱۲</p> <p>۳- سلطان محمد، پسر شهاب الدین معنائی قبی است ۱۲</p> <p>۴- خواجه جمال الدین، در معرکه مخوری پهلوان زمان بود، دیوانش از تحائف و زکات طرز کلاش با طرز خواجه حافظ بسیار ماناست، معاصر حافظ شیرازی و ناصر قندربجاری ملایح و معاصر شیخ حسن و مهد علیا دشت خاتون است، شیخ علامه الدوله سمنانی گفته که مانند شعر سلمان و انار سمنان در همه عالم ندریده ام، بساط دار قرار داده تیغ او است ۱۲</p> <p>۵- میرزا محمد قلی شالمو، صاحب دیوان است ۱۲</p> <p>۶- حکیم محمد الدین، صلش از غزنی است در علوم متداوله درجه فضیلت داشت، مصنفات و منظوماتش چهره شاهد حاشش آئینه است روشن، شاگرد حکیم مختاری غزنوی است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عهد
سبحر	میر محمد هاشم	۱۰۲۱	کاشان	خراسان	جلال الدین اکبر و الی هند
سبحری	زین الدین	.	.	"	سلطان بنجر سلجوقی و الی خوارزم
سبحری	حکیم شمس الدین	.	سمرقند	"	.
سوزی	ملاحسن علی	۱۰۲۱	ساده	عراق عجم	.
سوالی	بابا سودائی	.	ابورد	خراسان	شاه رخ مرزا و الی خراسان
سوزنی	حکیم شمس الدین	۵۹۹	سمرقند	"	سلطان بنجر سلجوقی و الی خوارزم
سوسنی	مولا ناسوسنی

۱۰ میر محمد هاشم، پسر میر حیدر معنای و از امرای اکبری است، آخوند ابراهیم عادل شاه و الی بجا پور و قصید طولانی انشا کرده گزاینده عادل شاه خلعت بلوس خاص و انگشتری زمر و پیش نهاد صحرست فرمود، شاه عباس ماضی با خلعت فاخره و از ارباب پور بایران طلبید، اما پیش از وصول فرمان فوت کرد ۱۲

۱۱ زین الدین، از اعظم شعرا و افضل قداست، معاصر انوری است ۱۲
 ۱۲ حکیم شمس الدین، مولدش قریه کلکاش از مضافات سمرقند است، در عالم نظم و نثرانی است که ابواب جهان بلاغت بر روی خلق گشاده است، از قدامی حکماست، چهارده هزار بیت در سجع و نثر دارد
 ۱۳ ملاحسن علی، در اول حال جفاکش تخلص میکرد، آخر بعد سفر خراسان سوزی تخلص کرد
 در اصفهان وفات یافت ۱۲

۱۴ بابا سودائی، در شاعری نهایت روانی طبع داشت، نخت خاوری تخلص میکرد، در
 ۱۵ میرزایستقر اقصاء غرابة نظم در آورده ۱۲
 ۱۶ حکیم شمس الدین، سخن از معارف و نصائح میفرمود و درین باب قصاید بسیار قریب چاره نزار
 بیت دارد، در سمرقند فوت کرد، ردی سمرقندی از شگردان اوست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قیام	وطن	ملک	عهد
سپه‌سپه	میر نظام الدین احمد	۹۰۴	.	خراسان	سلطان حسین مرزا و الی خراسان
سید	سید عبداللہ	.	کاشان	عراق عجم	.
سید	سید علی	.	سبزوار	خراسان	.
سیادت	میر جلال سادات	.	لاہور	ہندوستان	صاحب قمر ثانی شاہ جہاں و الی
سید	میر سید علی	۱۲۰۰	فچپور	"	.
سیری	میرزا محسن	.	جرباقان	عراق عجم	شاه عباس ماضی و الی ایران
سیری	میر سیری	.	مشہد	خراسان	سلطان ابراہیم و الی شیراز
سیری	محمد حسین غفاری	.	قزوین	عراق عجم	جلال الدین کبیر شاہ و الی ہند
سیف	سیف الدین اعرج	۹۵۲	اسفہنگ	خراسان	سلطان محمد گکش و الی خوارزم

۱۔ مولانا سہیل، از مردم معین خراسان ست، گاہی سہیل و گاہی سہیلی تخلص میکرد، شیخ آذری
 این تخلص بوی داده، دو دیوان در ترکی و فارسی تمام کرده، و مثنوی لیلیہ بخون گفته ۱۲

۲۔ سید عبداللہ، نوادہ خلیفہ سلطان ست ۱۲

۳۔ میر جلال، معاصر شیخ محمد سعید قرشی ست ۱۲

۴۔ میر سید علی، معاصر میر معز فطرت ست ۱۲

۵۔ میرزا محسن، فطرت عالی دشت، معاصر فصیح ہروی ست ۱۲

۶۔ سیف الدین اعرج، از استادان سخن و دانشوران این فن ست، از دست شیخ
 نجم الدین کبری فرقد خلافت یافت ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافیه	وطن	ملک	عبد
سیفی	ملاسیفی عروضی	.	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
سیفی	.	.	هرات	"	.
سیفی	شمس الدین	.	مرو	"	.
سیفی	مولانا سیفی	.	نیشاپور	"	میرزا انیس بیگ الی سمرقند

باب ش

شاپور	آقا ارجاسپ	سنه	طهران	عراق عجم	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
شادمان	شادمان ککک
شاکر	اخوند شاکر	.	طهران	عراق عجم	.

۱۱ ملایسیفی عروضی، در فن عروض قافیه استاد کامل است، معاصر ملا جامی است، با وی معاشرت نمود

۱۲ مولانا سیفی، در بهر مندی و اکثر فضایل منقره زبان بود

۱۳ آقا ارجاسپ، عم اعتماد الدوله جهانگیری از اولاد امیر طهرانی است، شاعر غزل سر بود،
اول قریب تخلص میکرد، بعد از مراجعت از بهند شاپور تخلص میکرد، صاحب دیوان است، اشعار خوب دارد،
در عهد جهانگیر در بهند فوت شد ۱۲

۱۴ شادمان ککک، از قوم رومای ککک بود، ککک طائفه هست که مابین ولایت پنجاب و حسن ابدل
سکونت دارد، درین طائفه غیر از شادمان شاعر بهیچ نرسیده ۱۲

۱۵ اخوند شاکر، از کهنه شاعران سخن شناس بود، در معانی و بیان عروض توانی مهارت تمام داشت
در ملک طلبه علوم مسلک، با شعر اجم طبع بود، در صفتان فوت شد، اشعارش اگرچه اندک است اما لطیف است

شخص	نام	سند و قضا	وطن	ملک	عهد
شاهی	ملاشانی تکه	۱۰۲۲ هـ	مشهد	خراسان	شاه عباس ماضی الی ایران
شاک	شاک میرزا
شاه	شاه نصیر الدین	.	کبود جابه	خراسان	سلطان بخش خوارزم شاه والی خراسان
شاه	شاه رکن الدین محمود	۵۹۹ هـ	سنجان	"	.
شاهی	آقا ملک	۸۵۴ هـ	سبز	"	شاه رخ میرزا والی هرات
شجاع	شاه شجاع الدین	۸۶۳ هـ	مهمان	عراق عجم	شاه طهماسب الی ایران
شجاع	میر شجاع الدین محمود	.	"	"	.
شجاع	مولانا شجاع	.	کاشان	"	ابراهیم خان حاکم کاشان

۱- ملاشانی معاصر شکی و ملک قوی و دوقوی است، شاه عباس ماضی در صدد این ملت است
اگر دشمن کشد ساغر و گرد و دست به بطاق ابروی مستانه اوست. در قزوین و ابریز کشید ۱۲
۲- شاک میرزا، در خدمت محمد خان شیبانی بسر میکرد ۱۲
۳- شاه نصیر الدین در سخن سنجی و تربیت اهل سنجگان افاق بود ۱۲
۴- رکن الدین محمود، از حضرت مود و چشتی که مرشد اوست شاه نجان لقب یافته، اشعار و کثرای است ۱۲
۵- آقا ملک در شاعری مهارت تمام داشت استاد مولوی جامی است، جناب لوی هزار بیت
از دیوانش انتخاب نموده، متداول است ۱۲

۶- میر شجاع الدین محمود، در فضیلت دانش مشهور زمان بود ۱۲
۷- مولانا شجاع، در میدان بخوری داد شجاعت داده، قبل از که بشاه بوده ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عبد
شجاعی	سیف الحکماء	.	دماوند	خراسان	جلال الدین اکبر شاه الی هند
شرر	میرزا هادی قلندر	سنه ۷۰۰	شیراز	فارس	.
شرر	میرزا نظم	.	قم	عراق عجم	.
شرف	شیخ شرف الدین محیی	سنه ۷۸۲	منیر	هندستان	فیروز شاه والی هند
شرف	شرف الدین کتاب	.	غزنی	خراسان	.
شرف	شرف الدین	.	طوس	"	.
شرف	میرزا اشرف جهان	سنه ۹۶۳	قزوین	عراق عجم	شاه طهماسب الی ایران
شرف	بوعلی شاه قلندر	سنه ۷۰۰	.	"	علاء الدین خلجی والی هند

۱۴ میرزا هادی قلندر، معتمد الملک حکیم علوی خاں خلف صدق اوست ۱۲

۱۵ میرزا کاظم، بحدوت طبع و صفاتی ذہن در اقران خویش ممتاز بود ۱۲

۱۶ شیخ شرف الدین محیی، از کمالان بود، مکتوباتش مشهور است که بمبریدان خود نوشته،
مفروش قصبه بهار است از مضافات بگالہ ۱۲

۱۷ شرف الدین کتاب، فاضل و محاسب خوشنویس شاعر بے نظیر بود ۱۲

۱۸ از قدماي شعر و حکما است ۱۲

۱۹ میرزا اشرف جهان، خلف قاضی جهان است، در علوم عقلیه شاگرد میر غیاث الدین منصور،
دشمنی است، در خدمت شاه طهماسب صفوی کمال اعتبار یافته ۱۲

۲۰ بوعلی شاه قلندر از زمره اولیای کرام است از عراق که مولد اوست بتهند آمده در قصبه پانی پت
ساکن گردید و همان جا فوت شد، معاصر حضرت سلطان نظام الدین نظام الاولیا و امیر خسرو و شمس تبریزی
بود، با حضرت شمس تبریز کمال اتحاد و خصوصیت داشت ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
شرف	شرف الدین علی	۸۳۴ هـ	یزد	عراق عجم	شاه رخ میرزا دالی هرات
شرف	شرف الدین مقبل
شرف	شرف الدین	۹۶۲ هـ	باق	عراق عجم	شاه طماسپ صفوی الی ایران
شرف	شرف الدین مسعود	.	بخارا	خراسان	.
شرف	شرف الدین سفرد	.	سفرد	عراق عجم	آتابک قنارسلان الی شیراز
شرف	شرف الدین فضل الله	.	شیراز	فارس	ناصر الدین آتابک الی شیراز
<p>۱۰ شرف الدین علی رفعت شانش از تصانیف عالیه شمسید است اگر چه تاریخ نگاری و بیست و دو اما بنا بر مبالغه شاه رخ میرزا دالی خراسان تاریخ طفر نامه که در سلاست و جنگی و غزوت و شستگی الفاظ و قوت تحریر و صفاتی تقریر و صدق مقال ناسخ جمیع کتب تاریخ است رینجه تکاب و دست مدفنش در یزد دست ۱۲</p> <p>۱۱ شرف الدین مقبل سخا شش مقبول طابع و مشتمل بر صنایع و بدائع است ۱۲</p> <p>۱۲ شرف الدین مشهور بشف جهان از اهل قصبه باقی (از توابع کرمان) است بصفه کمالات مشهور جهان بود، وزیر شاه طماسپ صفوی بوده، در فردین فوت شد ۱۲</p> <p>۱۳ شرف الدین مسعود، از احاطم علماء و اکابر فضلا بود، نظامی عربی گوید که آند آهان کمال ناصرت ۱۲</p> <p>۱۴ شرف الدین متوطن سفرد (از توابع صفهان) است از قران جمال الدین عبد الرزاق و رفع الدین لبنانی است بغایت دانشمند و فاضل بوده رساله اطواق الذهب در برابر اطواق الذهب علامه رخشری، مشتمل بر چند کلمه پند و موعظت و شرح حالات اصناف خلایق نوشته در زمان آتابک شیرگیر ملک الشمر بود، میان او و مجیر سلفانی ایاچی رکیکه اتفاق افتاد ۱۲</p> <p>۱۵ شرف الدین فضل الله از دانشمندان و نگار و فضیای بلند اقدار بود ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و آثار	وطن	ملک	عبد
شریف	مولانا شریف	۱۰۵۵ هـ	تبریز	ایران	شاه طهماسب
شریف	ملا شریف		سبزوار	خراسان	
شریف	سید شریف	۱۰۵۵ هـ	برجان	ایران	جلال الدین اکبر و الی
شریف	میر شریف	۱۰۵۵ هـ	آمل		امیر تیمور گورکان و الی
شریف	ملا شریف		مغان	خراسان	
شریف	ابو علی				
شریف	میر سید محمد	۱۰۵۵ هـ	مغان	ایران	شاه طهماسب
شریف	ملا شریف		مغان		

مولانا شریف از مغان می نرسد، شاکر ولسانی شیرازی است بعضی ابیات مشهور
لسانی از دیوان برآورده نشود ساخت از استادان نام گذشت ابیاتی بنقیده زبان لغزین ۱۲
شاه سید شریف مشهور به علامه شیرازی در فاضل الکامله مشهوره افغانی است تصانیف عالی
دارد، قبرش در شیراز است صاحب اغنای منم و فاضل مقصد و خود و هفت نوشته است ۱۲

علامه ملا شریفی از فاضل عصر بود، تراجمی شایان بر خشان کرده ۱۲

علامه میر سید محمد در سخن شناسی مسلم مهور بود، در تریب نظم طبع مستقیم داشت، تتبع احوال
قدمانوده به شیوه گفتگوی نمود، اگر چه کلم بود اما اشعار خوش و پندیده دارد، به استادان پیشرو

طابرت مشغول بود، و در تتبع طایفه فن و طایفه نیکو ۱۲

علامه ملا شعیب شاکر و افغانی است در در سوره و در طبع مغان

ساکن بود ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
شعیب	خواجه شعیب	.	جوشقان	عراق عجم	شاه عباس ماضی دالی ایران
شعانی	حکیم شرف الدین حسن	۱۰۲۶ هـ	صفهان	"	"
شیفع	میرزا شیفع	.	مازندران	طبرستان	شاه سلیمان صفوی دالی ایران
شیفع	ملا شیفع	.	بخارا	خراسان	.
شکویی	ملا شکویی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی دالی ایران
شکویی	محمد رضا	۱۰۲۳ هـ	صفهان	"	جلال الدین اکبر دالی هند

۱۱ خواجه شعیب از دبیران اوقاف جوشقان است که از توابع صفهان محسوب می شود، ملک الشعرا

و وزیر شاه عباس ماضی بود، مثنوی و امق و غنای از وی یادگار است ۱۲

۱۳ حکیم شرف الدین حسن از دبیران فاضل بود، میرزا قوام داد و اداری ستود، دیوان اشعار و مثنوی

موسوم به نمک آن حقیقت بطور حقیقه حکیم شرف الدین از وی یادگار است، در طویر غزل تقلید غنائی شیرازی است ۱۲

۱۴ میرزا شیفع، از سادات مازندران است، تاریخ در نهایت بطور ابتدای آفرینش آدم تا

عهد خود تألیف نموده، مستجمع جمیع کمالات صوری و مثنوی بود ۱۲

۱۵ ملا شکویی، شاگرد میرزا ابراهیم بهمانی و معاصر ذکی بهمانی است ۱۲

۱۶ محمد رضا، ساتی نامبر برای خانخانان در سلک نظم کشید و بصله ده هزار روپیه کامیاب گشته

در آغاز سال هزار و چهارم از ملازمت خانخانان بر خافت نظیری نیشاپوری و بلقی بیگ انیس، و ملا محمد

سندی و شریف کاشی و کاتبی سبزواری و ملا بهائی و دیگر جماعه اهل سخن عازم یورش دکن بود ۱۲

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عهد
شکونی	میر حیدر	.	جربادقان	عراق عجم	.
شمس	میرزا شمس الدین	.	شهرستان	..	شاه سلیمان صفوی الی ایران
شمس	شمس الدین	.	بلخ	خراسان	جلال الدین سنجری و الی خوارزم
شمس	شمس الدین خالده	.	بغداد	عراق عرب	سلطان سنجری و الی خوارزم
شمس	شمس الدین محمد	.	سین	.	.
شمس	شمس الدین	.	ساده	عراق عجم	.
شمس	قاضی شمس الدین	.	نیشاپور	خراسان	.
شمس	شمس الدین	۳۶۶	.	.	.

۱۰ میر حیدر، صلش از گلپایگان نشود نمایش در هند بوده ۱۲

۱۱ شمس الدین، در سمرقند در خدمت صدرالدوله بود ۱۲

۱۲ شمس الدین خالده، از منسوبان خواجه نظام الملک، احسان سلطان سنجری بود ۱۲

۱۳ شمس الدین محمد، از محققان بود، در مواظطه و تصالح نظیر نداشت، کتاب مجمع البحرین

از تصنیفات اوست ۱۲

۱۴ شمس الدین، از اجله سخنوران قدیم بود، مصاحب لاسعی تجاری و جلی و علی شطرنجی و شاکر

حکیم سوزنی است ۱۲

۱۵ قاضی شمس الدین، صلش از نسا، من توالع دشت در آن است، دیشاپور بعد قضاة ممتاز بود ۱۲

۱۶ شمس الدین، ملک کرت (کرده) اول کسی است که از ملک کرده بر سر سلطنت نشست ۱۲

تخلص	نام	سردار	وطن	ملک	عبد
شمس	قاسمی شمس الدین	۰	پش	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
شمس	قاسمی شمس الدین	۰	هرات	"	جلال الدین خوانزم شاه والی خوارزم
شمسی	لاشمی	۰	پش	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
فتوی	میر محمد حسن	۰	ساده	عراق عجم	شاه سیلان صفوی والی ایران
شوکت	محمد اسحاق	۰	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
شوکتی	ملا ابراهیم	۰	"	"	"
شوکتی	میرزا ابوالقاسم	۰	سمقند	"	"
شوکتی	میرزا احمد ابراهیم	۰	مغان	عراق عجم	"

قاسمی شمس الدین، پیش از این در کتبی است از قبل خراسان بوده در هرات متوطن بود در فن نظم و شعر قدرت کامل داشت مرید قاسمی صفی فرغانی است که از خراسان بعد از شریعتیه شهر بود معاصر علی شیر بود در فن نظم و شعر قدرت کامل داشت

قاسمی شمس الدین در هرات نشو و نما یافته، در سمرقند خدمت صدر الدوله نظام الملک وزیر سلطان جلال الدین بود و دیوانش وزیر اریت است ۱۲

۱۳ ملا شمس، معاصر ملا حاجی است ۱۲

۱۴ میر محمد حسن، بسند آید، مراجعت کرد ۱۲

۱۵ محمد اسحاق، مدتی در خدمت مرزا امیران قائم تخلص وزیر خراسان بسر برد، آخر شکر آبی میان آمد

اصفهان رسیده در مقابل علی بیگ ایوانی ایستاد و در مقابل او ایستاد و در مقابل او ایستاد و در مقابل او ایستاد ۱۲

۱۶ ملا ابراهیم، بسند آید ۱۲

۱۷ میرزا ابوالقاسم، بنساز، هاشم بن زید الشافعی کمال آری است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
شهاب	شهاب الدین	.	ترشیز	خراسان	شاهبخت میرزا والی هرات
شهاب	شهاب الدین احمد	.	سمرقند	"	سلطان محمود غزنوی الی غزنی
شهاب	شهاب الدین	.	یزد	عراق عجم	.
شهرت	حکیم الملک محمد حسین	۱۱۴۹	شیراز	فارس	اوزنگ زیب ملک و الی هند
شهودی	میر حسین مال	.	صفهان	عراق عجم	.
شهودی	..	.	سبزوار	خراسان	.
شهیدی	مولانا شهیدی	۱۱۳۵	قم	عراق عجم	.

۱. شهاب الدین احمد: خلاوت قذاشمارشش عالم شود از راحت افکارش جهان پر شود

در قلع طغاج خان حاکم سمرقند است ۱۲

۲. حکیم الملک محمد حسین: در زمان اوزنگ زیب از شیراز بهند آمد و در عهد شاه عالم پناه بخطاب حکیم الملک مخاطب گردید، دیوانش عیش از چهار و پنجه از بیت است، شهرت فرد،

ماده سال وفات است ۱۲

۳. میر حسین مال: نشود نمایش در صفهان بود، ریاضی میدانست از زل سخته ز بود ۱۲

۴. شهودی: از افضل نواسان بود ۱۲

۵. مولانا شهیدی: در طرز سخنوری مسلم زان بود، ملک الشعرا سلطان یعقوب الی

تبریز است، بهند آمد در گجرات سکونت گردید و حاجت یافت شد، در سر گنج گجرات دفن گردید،

صد سال عمر یافته ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عبد
شید	ملا شیدا	سنه ۱۰۳۲	فجوسیر	هندستان	صاحبقرانی شاه جهان والی هند
شیخ الاسلام	شیخ الاسلام	.	بلخ	خراسان	

باب صا

صا	میر صابر	سنه ۱۰۴۰	اصفهان	عراق عجم	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
صا	حکیم محمد کاظم	سنه ۱۰۴۰	.	.	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
صا	میرزا صادق	.	شیراز	فارس	
صا	آقا صادق	.	نقرش	عراق عجم	نادر شاه قمران
صا	امیر محمد صالح	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
صا	ملا صالحی	.	.	.	جلال الدین اکبر والی هند

له ملا شیدا، در زمان جهانگیر در فرقه احدیای بادشاه نوکر بود، مولدش قندهار و پیش از مشهور
در هند نشو و نمایافته، بریک قصیده قدسی تا آخر اعتراض کرده است و بود شیدا طوطی شکر مقال،
ماده سال وفات او ست ۱۲

له میر صابر، استخوان عقی شیرازی در سنه ۱۰۴۰ به پنج اشرف برود
له حکیم محمد کاظم، در عهد عالمگیر آمد معاصر صیدی الهی است صاحب کتابت، ماده سال فوت او ست ۱۲
له میرزا صادق، از سادات دست غیب شیراز ست ۱۲
له آقا صادق، دانشمند خانی از امرای سلطان حسین میرزا والی هرات از شاگردان حکیم محمد صادق
اروستانی ست در شعر صاحب مذاق خوش بود بطور شغوی شیخ بهای شغوی ها گفته، و اقام دیگر شعر کمتر دارد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
صائب ^{۱۳}	حاجی محمد صادق	۱۱۰۸	صفهان	عراق عجم	اوزنگریب عالمگیر والی هند
صائب ^{۱۴}	میرزا محمد علی	۱۰۸۰	"	"	صاحبقرانی ثانی شاهجهان لی، هند
صبری ^{۱۵}	امیر روزبهان	"	"	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
صبوحی ^{۱۶}	ملا صبوحی	۹۳۷	سمرقند	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
صبوری ^{۱۷}	ملا صبوری	"	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران

له حاجی محمد صادق، در عهد عالمگیر هند آمد ۱۲

له میرزا محمد علی، ملش از تبریز است آباد اجدادش حکم شاه عباس از تبریز به صفهان بیاکن شدند
 بهین تربیت حکیم رکنای کاشی، فیض صحبت حکیم شقای صفهانی بهرام کمال ارتقا یافت و راه اهل
 شباب بهندوستان افتاد و توج نظر خال بهلازمت شاهجهان سیده به منصب هزارری انعام یافت
 روپیه سرفرازی یافت و در بهمان سال با صفهان بازگشت در خدمت شاه عباس ثانی و شاه سلیمان محترم
 می زیست از اهل حال صاحب خلاق پسندیده بود، مولف تذکره مجمع نفصحا گوید "صائب طریقا
 شاعری طرز غریب است که اکنون پسندیده نیست" کلیات میرزا به صد و بیست هزار بیت میرسد
 و اکثر اشعارش منتخب بند و بیشتر آن مرغوب و پسندست، صائب وفات یافت، ماده سال فوت
 اوست، در صفهان مدفون شد ۱۲ (حمید)

له امیر روزبهان، از اعظم ابالی صفهان است در علوم طبع و صفاتی ذهن به مثل بود،
 و از همه علوم بهره داشت در اول حال فارس تخلص می نمود، صاحب دیوان است اهل عراق
 در در عهد خود شاهی ثانی میهن است ۱۲

له ملا صبوی، پسر قرایک زرگرت، اشعار آبدار از وی بیادگار مانده ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
صبوری	کمال الدین حسن	۰	همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
صبوری	محمد ہاشم	۰	خوانسار	"	"
صحبتی	ملا صحبتی	۰	روہ	"	سلطان حسین میرزا والی ہرات
صحفی	مولانا صحفی	۱۰۲۴ھ	شیراز	فارس	شاہ عباس ماضی الی ایران
صدفی	سلطان محمد	۰	استرآباد	طبرستان	شاہ طہماسپ ماضی الی ایران
صفائی	جلال الدین	۰	اصفہان	عراق عجم	"
صفی	صفی الدین	۰	یے	"	"
صفی	شیخ صفی الدین	۰	یزد	"	طغان شہسجوقی والی خوارزم
صفی	صفی قلی بیگ	۰	صفہان	"	شاہ سلیمان صفوی الی ایران
صفی	صفی الدین	۰	"	"	شاہ عباس ماضی الی ایران

۱۰ کمال الدین حسن در عهد اکبر شاہ ہند آمد و در خدمت شاہ اغرازیافت ۱۲

۱۱ ملا صحبتی، باہاتفی و ہلالی مصاحب بود ۱۲

۱۰ مولانا صحفی، در صفہان توطن داشت ۱۲

۱۱ صفی الدین، مستجمع کلمات جامع محسنات بود، پسر قاسم نور بخش است ۱۲

۱۰ شیخ صفی الدین، از ارباب جد و حال بود ۱۲

۱۰ صفی قلی بیگ، از اُمرا زاد ہای ایران است ۱۲

۱۰ صفی الدین، صاحب کتب الباب گوید "بخدمت دے بریدیم و از گشت

فضا نکش خوشہ باچیدم ۱۲

تخلص	نام	سند و قضا	وطن	ملک	عبد
صفی ^{له}	شاه صفی الدین	۰	ارویل	آذربایجان	سلطان ابوسعید خدری الی فارس
صفی	صفی قلی خان	۰	عراق	عراق عجم	۰
صلای ^{له}	میر جلال الدین حسین	۰	صفهان	۰	شاه عباس ماضی الی ایران
صوفی ^{له}	سلطان صوفی	۰	شیراز	فارس	۰
صیدی ^{له}	میر صیدی	سنه ۸۵۰	طهران	عراق عجم	صاحبقران فی شاهجهان الی هند
صیرفی ^{له}	صلح الدین	۰	ساوه	۰	جلال الدین اکبر شاه الی هند
صیقلی ^{له}	ملا صیقلی	۰	یزد	۰	شاه عباس ماضی الی ایران

له شاه صفی الدین قطب نام غوث دوران بود نسبت شاهان صفویه بوی می رسد
 مستجمع کمالات بوده، بعد از آنکه برادرش شاه قوام الدین بقصاص خون امیدی کشته شد گوشه نشین
 ۱۲
 ۵۰۰ میر جلال الدین حسین در انشا و شعر کمال قدرت داشت ۱۲
 ۵۰۰ سلطان صوفی، هوش از کرمان است از بام افتاده فوت شد ۱۲
 ۵۰۰ میر صیدی شاعر خوش سخن بود دیوانش اگر چه کم است مآثره خوب ارد، از صفهان به هند
 پنجم ربع الاول سنه ۸۵۰ هجری بملازمت صاحبقران ثانی سر فرزند گشت قصیده ستایش بعضی رسانید و هزار
 روپیه جائزه اندوخت ۱۲
 ۵۰۰ مولانا صلاح الدین از شاگردان ملا محمد شمس کاشی از شعرای مسلم زمان خود بود در ته
 در هند سیاحت کرد ۱۲
 ۵۰۰ ملا صیقلی در صفهان میبود، با مولانا ثانی صفی هجرات دشت هوش از قصه یزد و جبر است
 در صنعت شیر گیری کمال قدرت دشت ازیں رو صیقلی تخلص کرد ۱۲

باب ضاد

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عمد
ضمیر	کمال الدین حسین	سنه	صفهان	عراق عجم	شاه طهماسب باغی فی ایران
ضیاء	ضیاء الدین	.	نخشب	خراسان	.
ضیاء	ضیاء الدین	.	طهران	عراق عجم	.

باب طاء

طالب	ملا طالب	سنه ۱۰۳۶ هـ	آمل	طبرستان	نورالدین جهانگیر شاه فی هند
طالب	بابا طالب	.	صفهان	عراق عجم	جلال الدین کبروالی هند
طالب	میرزا طالب	.	گیلان	طبرستان	.
طلح	میرزا نظام الدین احمد	.	دهلی	هندستان	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند

له کمال الدین حسین در فن شاعری گمانه و در آستادی سلم بوده به تقریب بارت علم رمل ضمیری
تخلص میکرد، شش مثنوی سیمی به راز و نیاز، بهار و خزان، یسلی و مجنون، و امین و عذرا، حسنة الانبا
و سکنه ز نامه گفته ۱۲

۲۰ ملا طالب معاصر تقی اوحیدی و خال او حکیم رکن المسیح کاشی است اشعارش در کمال غده است
و بلاغت تازگی و روانی و نازکی واقع شده، عمر او کم و فاکرد، اعتماد الدوله جهانگیری در او رسک ملا زمان جهانگیری
منتظم ساخته بپایه ملک الشعراء فی رسانید ۱۲

۳۰ بابا طالب محقق و فاضل بود، هندوستان آمده ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عهد
طاهر	محمد طاهر	۰	نصیر آباد	عراق عجم	۰
طاهر	شاه محمد طاهر	۹۵۵	انجمن	۰	ہمایوں شاہ والی ہند
طائف	محمد علی	۰	اصفہان	۰	۰
طنجی	ملا طنجی	۰	قزوین	۰	شاه عباس ماضی الی ایران
طیب	میرزا عبدالباقی	۱۱۷۵	اصفہان	۰	محمد شاہ والی ہند
طبعی	کمال الدین حسین	۰	سیتا خراسان	۰	۰
طرزی	ملا طرزی افشار	۹۰۲	شیراز	فارس	۰
طریفی	میرزا طریفی	۰	ساوہ	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی ہند

۱۔ شاہ محمد طاهر از سادات انجمن (از توابع قم) ست در میدان متولد شد؛ در ابتدا لے
 سن در بلکہ کاشان با فادہ و اشعار مشغول می بود، بہند آمدہ در ترویج مذہب اشاعہ شری ہتمام
 تمام داشت و ہما نجافوت شد ۱۲
 ۲۔ محمد علی، در خدمت آقا حسین خوانساری بہ تحصیل علوم ہشتغال شد ۱۲
 ۳۔ ملا طنجی، معاصر قی اوحدی ست ۱۲
 ۴۔ میرزا عبدالباقی، در میدان قابلیت گوی از اقران ربودہ، مدتہ بہ طبابت
 نادر شاہ سر فراز بود ۱۲
 ۵۔ کمال الدین حسین، طبع خوب دیان مرغوب دارد ۱۲
 ۶۔ ملا طرزی افشار، از شعراے زمان صفویہ ست، تتبع فغانی می کرد و در طرزی
 اقرا غے کردہ ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمد
طغرا ^۴	ملا طغرا	سنه ۱۱۰۰	مشهد	خراسان	صاحبقران ثانی شاهجهان الی هند
طفیلی ^۵	حکیم طفیلی	.	لاهیجان	طبرستان	.
طفیلی ^۶	ملا طفیلی	.	مشهد	خراسان	شاه طهماسب صفی الی ایران
طفیلی ^۷	میر حسین جلایر	.	.	.	سلطان حسین میراد الی هرات
طلحه ^۸	خواجه طلحه	.	مرود	خراسان	.
طوسی ^۹	ملا طوسی	.	مشهد	.	بابر شاه والی هند
طوفی ^{۱۰}	ملا طوفی	.	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفی الی ایران
طیان ^{۱۱}	حکیم طیان	.	مرغزگان	خراسان	.

۱ ملا طغرا، در نظم و شعر دستگاه عالی داشت، در خط کشمیر پاپی همت در دامن غزل کشید

و به اینجا در گذشت ۱۲

۲ حکیم طفیلی، از اطباءی حاذق بود و در انشای کمال مهارت داشت ۱۲

۳ میر حسین جلایر، از امرای سلطان حسین مرزاست، خوش طبع و شیرین کلام در فن

قصیده مسلم است ۱۲

۴ خواجه طلحه، در شاعری و سحر سامری و هشت ۱۲

۵ ملا طوسی، از بابر شاه نواز شات بیاریست ۱۲

۶ ملا طوفی، از شعرای زمان طهماسب همت، اشعارش در کمال غنویت واقع شده، مرقدش

در اردبیل است ۱۲

۷ حکیم طیان، از قدامی شعراست، اشعارش در کمال فصاحت و بلاغت واقع شده ۱۲

باب ظاء

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عمد
ظهوری	نورالدین	۱۰۲۵ هـ	ترشیز	خراسان	ابراهیم عادل شاه الی بیجاپور
ظہیر	ظہیر الدین	۵۹۸ هـ	فاریاب	خراسان	اتابک قزل ارسلان الی شیراز
ظہیر	ملا ظہیر الدین	.	تفرش	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
ظہیر	ملا ظہیر	.	ہناوند	.	.

۱۰ نورالدین ملک الشعراء در نظم و شعر کمال قدرت داشت و در اقامت سخنوری بروش خود
 بے مثل و بے نظیر افتاده، قصائد خوب نیز بہم روشت و در زمان ابراهیم عادل شاه از ایران برگزید
 و تکیہ ساتی نامہ را پیش برہان نظام شاه در احمد نگر ارسال داشت بادشاہ کہیم چند زنجیر نعل پراقتد
 و جنس صلہ آن فرستاد، ظہوری در قوہ خانہ تنباکوی کشید، فرستادہ ہارا قبض الوصول خواہند، قلم برداشت
 و بر پارہ کاغذ بزنگاشت "تسلیم کروند تسلیم کردم" در دکن فوت شد، ساتی نامہ، پنجر قحہ، مینا بازار
 نورس، گلزار ابرہیم، سہ نثر، از تصنیفات مشہور است ۱۲

۱۱ ظہیر الدین صدر الحکماء، در حکمت فلسفہ یکتای روزگار بود، دولت شاه گوید "اکابر و فضل
 متفق کہ سخن ظہیر نازک تر و باطراوت تر از سخن انوری است" از خواجہ محمد الدین ہمگر درین باب فتوای
 خواستند و حکم کرد کہ سخن انوری افضل است، مداح اتابک قزل ارسلان والی شیراز است، آخر از وے
 رنجیدہ بخدمت برادر زادہ اش اتابک ابوبکر بن نصر الدین جہان پہلوان آمد، در تبریز فوت شد، در جوار
 خاقانی در کوہ سرخاب مدفون گردید ۱۳

۱۲ ملا ظہیر الدین، خلف ملا محمد مراد تفرشی است در شعر و انشاستہ تمام داشت جامع فنون علیہ بود ۱۴
 ۱۵ ملا ظہیر، معاصر مرزا طاهر و حمید بود ۱۵

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمد
ظہیر	ظہیر الدین محمود	.	سمرقند	خراسان	.

باب ع

عارف	میرزا محمد علی	۱۱۶۴ھ	تبریز	عراق عجم	محمد شاہ والی ہند
عارف	میرزا ابراہیم	.	اصفہان	"	.
عارف	ملا عارف	.	لاہور	ہندستان	.
عاشق	میر کریم اللہ قاتل خان	۱۱۲۵ھ	دہلی	"	فرخ سیر والی ہند
عاشق	آغا محمد	۱۲۰۰ھ	اصفہان	عراق عجم	نادر شاہ قہرمان ایران
عاقل	نواب قاتل خان	.	ے	"	اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند
عاقل	میرزا عاقل	۱۲۰۰ھ	دہلی	ہندستان	محمد شاہ والی ہند

ظہیر الدین مجاہد علی، در فضیلت ہنرمندی بے مثل بود، محمد عوفی گوید مدد تھا صاحب دیوان
تسلیم طعاج خاں بودہ، ۱۲

۲۰ میرزا محمد علی، از ہمجہان مرزا صائب بود، و در ملک ملازمان نادر شاہ منتظم، نادر شاہ اور انظم
شاہ نامہ خود مامور ساخت، ہمراہ سے بہند آمد و باز رفت، در آخر کہ نادر شاہ از دنا خوش شد میرزا اگر نیچہ بہند آمد
مدتے بانواب ابوالنصور خاں صفدر جنگ نیشاپوری کہ صوبہ دار ارادہ والہ آباد بود بسر برد، بعد چندی باز قصد
ایران کرد لیکن اجل نگذاشت در حوالی سندھ فوت شد ۱۲

۳۰ میر کریم اللہ قاتل خان، خلف نواب شکر اللہ خاں خاکسارست ۱۲
۴۰ میرزا عاقل ہنرور خاں، چندی در دکن بانواب آصفیہا بسر برد، بسیار خوش فکر بود، صاحب دیوان ۱۲

تخلص	نام	سنة وقات	وطن	ملک	عبد
عالی	ملا محمد	۱۱۳۶	صفهان	عراق عجم	.
عالی	میرزا محمد نعمت خان	۱۱۲۱	شیراز	فارس	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
عباسی	سید عباسی	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
.	شیخ عبد الحمید	.	لاهور	هندستان	صاحب قرآن ثانی شاهجهان والی هند
.	عبد الوهاب	.	صفهان	عراق عجم	.
.	میر عبد القادر	.	تون	خراسان	.
عبدی	ملا عبدی	.	جانبند	.	سلطان حسین میرزا والی هرات

له ملا محمد، در سخن سنجی نکته شناسی استاد، طبعی در تائیس بلاغت خلک بنیاد داشت اشعارش سر اسرار عالی و مضامینش اکثر عالی بود ۱۲

له میرزا محمد مخاطب به حکیم دانشمند خان شیرازی الاصل است پدرش حکیم فتح الدین بهند بود میرزا در هند متولد شد و بپایر بشیر از رفته اکتساب علوم کرد و باز بهند مراجعت کرد و در ممره ملازمان خلدهمکان منتظم گردید رفته رفته بخطاب نعمت خان و داروغگی باورچی خانه و در آخر عهد بخطاب مقرب خان و خدمت جواهر خان امتیاز یافت و بعد فوت خلدهمکان در ملازمت شاه عالم بخطاب دانشمند خان سرلوا شد و بتحریر شاه نامه فرمان یافت، اما هنوز با تمام نرسانیده بود که وفاتش در رسید، قطعه که بتقریب که خدائی کاملان خان موزون کرده بود، انمودگی از شوخیهای او مست، علامه آزاد بگرامی شرحی ستینی بر آن قطعه نوشته است ۱۲

له شیخ عبد الحمید، شاگرد ابو الفضل اکبر آبادی است در عهد شاهجهان تخریر شاهجهان نامه مامور شد اما بوجه کبر سن توفیق اتمام نیافت ۱۲

له میر عبد القادر، وزیر ولایت خراسان بود ۱۲

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عمد
۰	شیخ عبدالخالق	۰	نجد روان	خراسان	سلطان محمد خوارزمشاه الی خوارزم
۰	عبدنسبی	۰	طهران	عراق عجم	ناصرالدین شاه قاجار الی ایران
عبد	خواجہ عبید	۵۵۰	زاکان	۰	شاه ابواسحق انجودالی شیراز
عثمان	محمد عثمان	۰	بخارا	خراسان	۰
عجبی	شمس الدین	۰	جرجان	طبرستان	۰
عجری	حسن بیگ	۰	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
عراقی	شیخ فخر الدین یارهم	۴۸۸	همدان	۰	علاءالدین بلبن الی ہند
عرشی	طہاسپ قلی بیگ	۰	صنہان	۰	شاه طہاسپ ماضی الی ایران

شیخ عبدالخالق، از خلفای اربعہ شیخ نجم الدین گبری است ۱۲
 خواجہ عبید، فضل عظیم الشان بود، رسالہ در علم معانی و بیان نام شاه ابواسحق حموی تصنیف
 کرده خواست کہ بگزارد میرشد، قصہ موش و گربه از تصنیفات دست، با خواجہ سلیمان وغیرہ
 صحبت ہا داشت ۱۲

شمس الدین، معاصر حکیم سنائی است، در مدح سام بن جین قصیدہ قصیدہ رباعیت سبب گفتہ ۱۲
 شیخ فخر الدین یارہیم، معاصر ولایت شمس تبریزی کمال خجندی مرید شیخ بہار الدین ذکریا ملکانی است
 تصانیف خوب از وی یادگار ماند، از انجملہ لغات است کہ بطور سوانح شیخ محمد غزالی تعلیم آورده دیوان غرض
 مشہور است، در دمشق بقی پورست و در صالحہ زیر پای شیخ ابن عربی مدفون شد ۱۲
 طہاسپ قلی بیگ، در اول حال عمدی تخلص میکرد، از شعراے غزالی زمان
 خود بود ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
عرفی له	سید محمد جمال الدین	۹۹۹ھ	شیراز	فارس	جلال الدین اکبرشاه الی هند
غزنی	خواجه باقر	.	شیراز	"	شاه سلیمان صفوی الی ایران
غزنی	شیخ عبدالغزیز	۱۰۸۹ھ	هرات	خراسان	اوزنگ زیب عالمگیر الی هند
غزنی	خواجه غزیز الدین	.	شروان	آذربایجان	ابوالمظفر منوچهر شروان شاه والی شروان
غزنی	ملا محمد مومن	.	فیروز آباد	فارس	.
غزنی	ملا غزنی	.	یزد	عراق عجم	.
عسجدی	حکیم عبدالغزیز	۱۱۳۳ھ	هرات	خراسان	سلطان محمود غازی الی غزنی

له سید محمد جمال الدین اول که بختیور رسید پیشتر از همه شیخ فیضی آشنا شد، شیخ هم با او خوب پیش آمد آخر در میان شکر آب با افتاد، او به حکیم ابوالفتح ربطی پیدا کرد و بتقریب سفارش حکیم موصوف خانها مرتبط شد، غزنی بختگی معانی و شستگی الفاظ و غده بت کلام و فدا کی ادا و تمازگی مضمون اباهم جمع نموده است مولف جمع لغتها گوید که دیوان غزنی مکرر بنظر رسیده سیاق اشعارش پسندیده الی این نایست " سی و شش سال عمر یافت و در لاهور فوت شد ۱۲

له خواجه باقر، مردی تجارت پیشه بود از ایران بهندوستان تردد میکرد ۱۲

له شیخ عبدالغزیز، صاحب فضل و کمال داستا و اوزنگ زیب عالمگیر است ۱۲

له خواجه غزیز الدین، معاصر حکیم قافانی و ابوالعلاء و سید ذوالفقار بود ۱۲

له حکیم عبدالغزیز شاه گرجی عصری است ۱۲

له از توالع شیراز است ۱۲

تخلص	نام	سند و قاف	وطن	ملک	عبد
عشرت ^{۱۰}	آقا علی	۰	صفهان	عراق عجم	۰
عشرت ^{۱۱}	ملا عشرت	۰	شیراز	فارس	۰
عشق ^{۱۲}	میرزا عبد الله	۰	۰	۰	شاه سیلیمان صفوی والی ایران
عصری ^{۱۳}	ملا عصری	۰	تبریز	عراق عجم	۰
عصار ^{۱۴}	ملا محمد	۸۷۹ هـ	۰	۰	سلطان اویس ایلیکانی والی آذربایجان
عصمت ^{۱۵}	خواجه عصمت الله	۸۴۰ هـ	بخارا	خراسان	امیر تیمور گورکان والی سمرقند
عطار ^{۱۶}	شیخ فریدالدین	۷۲۶ هـ	نیشابور	۰	جلال الدین خوارزمشاه والی خراسان

له آقا علی از اهالی قریه دوشان (از توابع صفهان) است، استفاده علوم از ملا شوستری نوؤه کتب طبیه
بخودت حکیم شفا فی دیده، بهند آمد و مراجعت کرد، در شهد وفات یافت و بهانجام دفون شد ۱۲
له میرزا عبد الله خلف میرزا محمد شیخ مستوفی موقوفات است، در زمان شاه سیلیمان
صفوی فوت شد ۱۲

له ملا عصری، در مرو نشو و نمایافته و در اصفهان سکونت داشت ۱۲
له ملا محمد، مصنف ثنوی مبرو ماه، و مداح سلطان اولیس ایلیکانی است ۱۲
له خواجه عصمت الله، در مدح سلطان جلیل ابن میران شاه، اشعار بسیار دارد ۱۲
له شیخ فریدالدین، گمانه آفاق و قدوه عشاق بود، در مراتب سخن کمال قدرت داشت، دیوان
غزل و مثنویات بسیار از وی یادگار است، از آنجمله جوهر ذات، منطق الطیر، منظر العجائب، مصیبت نامه
اشترنامه بی سزنامه، گل و بلبل، قصاید و رباعیات نیز بسیار دارد، مشهور است که اشعار شیخ یکصد هزار بیت است
صاحب آتشکده گوید که من پنجاه هزار بیت او را دیده ام، در واقع چنگیزی شهید شد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
عطار دی	حکیم عبدالرحمن	.	فراه	"	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
عطانی	قاضی عطار الله	.	رے	عراق عجم	شاه طهماسب یاضی والی ایران
غظیم	ملا محمد غظیم	۱۱۱۱	نیشاپور	خراسان	صاحبقران الی شاه جهان الی هند
علا	شیخ علامه الدین	.	اجپین	هندستان	.
علی	حاجی محمد علی	.	اصفهان	عراق عجم	.
علی	خواجه علی شطرنجی	.	سمرقند	خراسان	جلال الدین خجری خجری والی خوارزم
علی	مولانا علی	.	.	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
علی	علی قلی بیگ کمان	.	مازندران	طبرستان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند

۱۲ سله حکیم عبدالرحمن از اجدادان سلطان محمود غزنوی است، اشعارش نایاب است ۱۲
 ۱۲ قاضی عطار الله در صلی شاه طهماسب سلطان مراد خود کار درم قلمبسته نظم آورده که ماده تاریخ
 الصلح خیر یافت ۱۲
 ۱۲ ملا محمد غظیم خلیف ملا قیدی و برادرزاده ملا نظیری نیشاپوری است، در سخوری کمال قدرت
 داشت، مشنوی موسوم به نور غظیم از دست ۱۲
 ۱۲ خواجه علی از یک تازان مرکه سخوری است، بالامعی بخاری و شمس خالده صاحب بود و همه کاره
 حکیم سوزنی بوده اند ۱۲
 ۱۲ علی قلی بیگ ابن سلطان خلیفه است، در زمان جهانگیر هند آمد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عمد
علی ۱۰	ناصر علی	۱۱۰۸	سرهند	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
علی ۱۱	خواجه علی غزنیان	۱۱۵۰	راستین	خراسان	علارالدین خلجی والی خوارزم
علی ۱۲	علی بن الیاس	.	بخارا	.	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
علی ۱۳	ملا مقیم	.	کاشان	عراق عجم	صاحبقرانی شاهجهان والی هند
علوی ۱۴	مولوی عبداللہ خان	۱۲۶۲	موفق آباد	هندستان	ابوظفر بہادر شاہ

۱۰ ناصر علی، مرید شیخ معصوم خلف الصدق حضرت مجدد الف ثانی قدس سرہ ست در آغا خاں بلازمت میرزا فقیر اللہ مخاطب بسیف خاں بغرت احرام گزارانید و بعد فوت بسیف خاں باذوالفقار خاں پسر اسد خاں وزیر عظم خلد مکان صحبتش خوش آمد در مدح او غزلے طرح کرده و یک نخی فیل نقد گرانمایہ صلہ یافت اما از کمال ہارتگی ہمہ را بر مردم رنجیت خود ملوث بدری نشد، بسیار مستغنیانہ می زیست، سخن سنج والا فکرت ست، در آخر عمر از دکن بہ شاہجہان آباد آمد فوت شد و در حوالی مرقد حضرت نظام الملک سلطان اللہی قدس سرہ العزیز دفن گردید، مثنوی او مشہور و مطبوع است ۱۲

۱۱ خواجہ علی لقب غزنیان از اعاظم اولیاست حضرت مولوی معنوی شاہ باحوال او کردہ است ۱۲

۱۲ علی بن الیاس، باذقی ہم صحبت بودہ ۱۲

۱۳ ملا مقیم مدتی در ہند در خدمت دارا شکوہ میبود، توفیق زیارت حرمین یافتہ در مکہ فوت شد ۱۲

۱۴ مولوی عبداللہ خان، مولدش متو قاتم گنج ضلع فرخ آباد ست، در صغر سن با پدر بہ پل رشت

و کسب علوم و تکمیل فنون از علمای نامہ آرا آن یار نمود، جامع اکثرے از فضائل بود و در انشاء و نحو ری قدرت تمام

داشت، امام بخش صہبائی و محمد حسین مجور ناظم اندوز، و مولوی امین الدین خاں امین پلوی از شاگردان پانہ

باشیخ ابراہیم دوق و مومن خاں کمال اتحاد و ارتباط داشت، انشای صغیر طلیل و صحت نامہ از مصنفات

شریفہ اوست، بقربت قریبہ خاں مولف خاکسار بود، در آخر عمر بوطن مراجعت نمود و ہماخت فوت شد ۱۴

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
عماد ^{۱۰}	فقیه عماد الدین	۵۷۳ھ	کرمان	خراسان	شاه شجاع والی فارس
عمادی ^{۱۱}	میر عماد الدین	۵۷۳ھ	عراق عجم	عراق عجم	سلطان طغرل سلجوقی والی خوارزم
عمر ^{۱۲}	حکیم عمر خیام	۵۹۷ھ	نیشاپور	خراسان	جلال الدین سنجر سلجوقی والی خوارزم
عمیق ^{۱۳}	شهاب الدین	۵۹۲ھ	بخارا	"	"
عمید ^{۱۴}	عمید الدین	۶۰۹ھ	دیلم	گیلان	سلطان محمد بلبن فیروز گیلان
عمید ^{۱۵}	خواجہ عمید عطار کاتب	۶۹۱ھ	عراق عجم	عراق عجم	سلطان ابراهیم والی غزنوی
عنصری ^{۱۶}	حکیم ابوالقاسم حسن	۶۳۱ھ	بلخ	خراسان	سلطان محمود غزنوی والی غزنوی

۱۰ فقیه عماد الدین از دانشمندان کامل بود در تصوف صاحب سلسله هست اشعار خوب از وی ضبط کرده اند در شیراز مدفون شد ۱۲

۱۱ میر عماد الدین از پهلوانان معرکه صاحب ست مزاج عماد الدوله دیلمی ست عمادی را غزنوی نیز گفته اند و بعضی او را پسر ختاری گفته با عمادی شهر یاری یکے دانسته اند و الله اعلم ۱۲

۱۲ حکیم عمر خیام نیمه مید وخت ازین و نیم خیام لقب شد فنون متداوله علیه الکتساب نموده جلال الدین سنجر سلجوقی او را بغایت محترم میداشت رباعیات و مشهور و مقبول طبع است صاحب جمیع لغوی تخلص او خیام خوانده ست ۱۲

۱۳ استاد شهاب الدین جمیع سخنوران بابتادی و اقار داشته اند سبوی شیدی سمرقندی که با حق معارفنا کرده شه عمید الدین از اعظم فضلا بود اشعارش اکثر مضموع هست مسعود سعد سلمان مرثیه گفته ست ۱۲
۱۴ حکیم ابوالقاسم حسن ملک الشعراء عهد محمود غزنوی ست بر چهار صد شعرا که هر یک گایه زمان بود سروری نمود و یکی بر بابتادی و اعتراف داشتند گویند شبیه هزار بیت شعر گفته شنودی و ابق و عذرا از دوست در غزنی مدفون ست ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمر
عنوان ^{له}	محمد رضا چلیپی		تبریز	عراق عجم	
عمیدی ^ع	قاضی عبدالرزاق			خراسان	جلال الدین کبر شاه والی هند
عیدی ^{سنة}	قاضی مسیح الدین	سنة ۸۵۶	ساوه	عراق عجم	سلطان یعقوب کمان الی دبیج
عیدی ^ع	میر عیسی		یزد	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
عیدی ^ع	ابو الفضائل عبداللہ	سنة ۸۳۳	ہمدان	"	جلال الدین شجر سلجوقی والی خوارزم

باب غ

غافل	محمد تقی		طائفتان	شاه عباس ثانی والی ایران
غافل	ملک حمزہ خاں		سیستان	خراسان
غالب	میر اسد اللہ خاں	سنة ۱۲۸۵	دہلی	ہندوستان
غور و غمی	میر برہان		کاشان	عراق عجم

۱۰۰۰ محمد رضا چلیپی، معاصر نیر ظاہر نصیر آبادی است ۱۲
 ۱۰۰۱ قاضی عبدالرزاق، قاضی نور اللہ شومتری مصاحب ہمدان، در شعر صاحب دیوان است ۱۲
 ۱۰۰۲ قاضی مسیح الدین، از فضلاء عالی مرتبہ بود، اشعار با مزہ دارد کہ بے تامل فکر و مقولہ گفتگو
 بر زبانش جاری میشد و این کمال مرتبہ صفائی طبع است ۱۲
 ۱۰۰۳ ابو الفضائل عبداللہ، از اقران حسین بن منصور حلاج است، بابا طاهر عریان صحبت داشتہ
 جامع جمیع فضائل و علوم بود ۱۲
 ۱۰۰۴ میر برہان، در بہند فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
غوردی	ملا غوردی		مشیز	فارس	شاه عباس الهی الی ایران
غریب	شاه غریب میرزا		هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا الی خراسان
غزالی ^{۱۰}	میر اسلام		"	"	میر انصاری گویگانی ولی سمرقند
غزالی ^{۱۱}	مولانا غزالی	۹۸۰	مشهد	"	جلال الدین اکبر والی هند
غضائری ^{۱۲}	ابو یزید محمد	۱۲۲۶	عراق	عجم	سلطان محمود غزنوی الی غنی
غضنفری ^{۱۳}	مولانا غضنفر		گلپار	"	سلطان حسین میرزا الی خراسان

۱۰ شاه غریب میرزا، از اولاد سلطان حسین میرزا الی خراسان، در انشای نظم و شعر عید نهم شصت و ۱۲

۱۱ میر اسلام، از موزدانان یار و شاگرد حیدر کلچر پست، بهند آمده، با مولانا غزالی شهادت

بقریب تخلص مشاهرات کرد، نظریات و شیخ طبع بود ۱۲

۱۲ مولانا غزالی ملک الشعراء از شاه پیرهای زمان طهاسپعی بود، کلیاتش به نقاد و نیریز است

و مثنویات متعدد دارد از انجمله مثنوی رشحات و اسرار المکتوبات و نقش بدیع است، با شیخ فیهی

صحبت داشت در مبدع حال بدکن افتاد اما در انجا کارشش وفق نگرفت، بعد مقتول شدن خانزادان

رو به پستانه الکبری آورد و بختاب ملک الشعراء سرفراز گردید، در گجرات فوت شد ۱۳

۱۳ ابو یزید محمد، از اعاظم شعراء اکابر بلخاست، بنحمت سلطان محمود غزنوی آمده گوی شهرت

از شعرا پای تخت در ربود ۱۲

۱۴ مولانا غضنفر، از مشاهیر فضلا و معارف بلخاست، گلپار، قریه ایست از قم، غضنفری اکثر

اوقات در کاشان بسر میبرد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمد
غنی ۱	غنی بیگ		همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
غنی ۲	میر عبد الغنی		تفرش	"	"
غنی ۳	محمد طاهر	۱۰۴۹	کشمیر	هندستان	صاحبقران ثانی شاه جهان والی هند
غنی ۴	محمد اکرم	۱۰۵۰	کنجاوه	"	اوزنگ نیک عالمگیر والی هند
غواصی	مولانا غوصی	۱۰۵۰	یزد	عراق عجم	شاه طماس صفوی والی ایران
غیاث	غیاث الدین منصو	۹۳۸	شیراز	فارس	سلطان حسین میرزا والی خراسان
غیرتی	ملا غیرتی		"	"	جلال الدین اکبر والی هند

۱ غنی بیگ بسیار عالی طبع بود هند آمده مدتها بسر کرده ۱۲

۲ میر عبد الغنی از سادات جلیل القدر تفرش است از اعمال قم ۱۲

۳ محمد طاهر از مردم کشمیر بود، صحبت میرزا صاحب ابوطالب کلیم و حاجی محمد جان قدسی دریافته، درستی زبان روانی الفاظ و لطافت معانی او مقبول همه بود از خطه کشمیر مثل او کس بر نخواست، دیوانش قریب ده هزار بیت است ۱۲

۴ محمد اکرم، از مردم لاهور بود، ثنوی قصه عزیز و شاه با مزه گفته ۱۲

۵ مولانا غوصی، قصاید در بحر اتمه یکصد هزار بیت گفته ۱۲

۶ غیاث الدین منصو حلوانی، پسر میر عبد الدین شیرازی است که صاحب اشعار تخرید و عرفی و متقابل علامه دانی بود، شاگرد نظام دست غیب است، در اوسط حال از شیراز باصفهان آمد و از نوادگان

آنجا محبت بسیار دیده در آنجا متوطن شد، شبی از بام افناد و جان بختی سپرد ۱۲

۷ ملا غیرتی، در شاعری پهلوان بوده ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
غیور	میرزا حسن غیور	.	کرمان	خراسان	.
باب فا					
فارغ	میرزا رضی	.	رشت	گیلان	فرخ سیروالی هند
فاخر	ملافاخر	.	بهمنان	فارس	شاه سلیمان صفوی والی ایران
فارغی	شیخ ابوالوجد	۹۴۳	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات و بهایون بادشاه والی هند
فارغی	امیر فارغی	۱۰۰۰	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر والی هند
فارغی		.	هرات	خراسان	.
فارغ	چلی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	.
<p>۱. میرزا حسن، در مقامات علمیة شعر هراتش بح کمال بود، شعرش کمال رتبه چاشنی دارد، مشنوی خوبی در بحر مشنوی مولوی مشنوی گفته، در کرمان فوت شد ۱۲</p> <p>۲. میرزا رضی، در ایام انقلاب ایران بهند آمد، دیوانش قریب به چهار هزار بیت میرسد، مشتمل حقائق و معارف، در ویش صاحب حال معنی آگاه بود، در میان قصبه سمرقند و بلده آجین از دست قطاع الطرق شربت شهادت چشید ۱۲</p> <p>۳. ملافاخر، بصفات حمید متصف بود، در خدمت زماں خاں حاکم کیلویه بسری کرد ۱۲</p> <p>۴. شیخ ابوالوجد، از شعرای جلیل القدر است، متنازه به نبوغ و نبوغت بهایون شاه و اکبر شاه اند، معاصر مولوی بهایون ۵. چلی بیگ، مشهور به علامه تبریزی، در شیراز تحصیل علوم نمود، از شاگردان فاضل میرزا جان است</p>					

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
فاضل	ملا فاضل	۰	کاشان	عراق عجم	
فانی	میر علی شیر نظام آبادی	۹۰۶ هـ	سیرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
فانی	شیخ محمد حسن	۱۰۸۰ هـ	کشمیر	هندستان	صاحبقران فی شاهجهان الی هند
فاضل	ملا محمد نصیر	۱۱۳۲ هـ	ابهر	عراق عجم	شاهجهان والی هند
فاضل	میرزا محمد فاضل	۱۰۳۶ هـ	نطنز	...	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
فاضل	میرزا باقر	۱۱۲۸ هـ	مازندران	طبرستان	شاه سلیمان صفوی والی ایران

۱- ملا فاضل، نواده میرشاه، مرد درویش بود، شعرش از صد هزار بیت تجاوز است ۱۲
 ۲- میرعلیشیر نظام الدین، سبزه زبان شعر میفرمود عربی فارسی و ترکی تخلص و در ترکی نوای، و در فارسی فانی است از فضائل علوم بهره وانی داشت وزیر سلطان حسین میرزا بود، در خدمت مولوی جامی اقامت تمام داشت، انوار رحمت ماده تاریخ فوت او است ۱۲

۳- میرزا محسن، شاعر و ملاحقه کب کشمیری و استاد ملاطاف غنی و حاجی محمد اسلم سالم کشمیری است از فضیلت کشمیر بود، دیوانش قریب پنجاه هزار بیت است ۱۲

۴- ملا محمد نصیر از ارشد تلامذه میرزا اصحاب است، تخلص هم از ویافته، در سخوری از استادان گوی، می زیاده، و قریب یک مجلد خال افغان هم همان را محاصره کرده باجل طبعی فوت شد ۱۲

۵- میرزا محمد فاضل، ملازم صاحبقران فی سرفراز بود، خط و طوبی نوشت، در گجرات فوت گردید که در قمر که شد بر حجت و اصل، ماده تاریخ وفات او است ۱۲

۶- میرزا باقر، از کنه شاعران بود، تتبع اطوار میرزا اصحاب یکد شعرش بطور و خالی از متانت نبود، غیر از غزل چیزی نمیگفت، در بلده بار فروشش مازندران رحلت کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمر
فائق	محمد امین	.	اصفهان	عراق عجم	
فائق	سید محمد	۱۱۰۰	هرات	خراسان	اوزنگ نیک عالمگیر والی هند
فتح	شاه فتح الله	۹۹۶	شیراز	فارس	جلال الدین کبر والی هند
فتح	ملا فتح الله	۱۰۲۶	اصفهان	عراق عجم	نور الدین جهانگیر والی هند
فتحی	ملا فتحی	۱۰۳۵	اردستان	"	سام میرزا صفوی والی ایران
فتوحی	حکیم اشیرالدین	.	مرو	خراسان	سلطان نجر سلجوقی والی خوارزم
فتوری	میرزا نوری	.	هرات	"	
فخری	شمس الدین	.	"	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
فخر	فخر الدین محمود	.	نیشاپور	"	سلطان نجر سلجوقی والی خوارزم
فخر	فخر الدین اسعد	.	برجان	طبرستان	سلطان طغرل سلجوقی والی خوارزم

۱. شاه فتح الله در علم حکمت و دستگاه عالی داشت، بهند آمده درگذشت ۱۲.

۲. حکیم اشیرالدین همخوانی گوید که مشاعرات مناظرات و بی با آوری مشهور است ۱۲.

۳. میرزا نوری مدت در هرات شیخ الاسلام بود، در کمال زهد و پرستشکاری عمر گذراند.

در هرات فوت شد ۱۲.

۴. فخر الدین محمود، مستجمع جمیع کمالات بود، تصانیف عالی در بعضی علوم از وی باقی است.

در خدمت بهرام شاه غزنوی کمال حرمت داشت ۱۲.

۵. فخر الدین اسعد از قدمای شعر است، مثنوی و دیس و امین از وی یادگار است ۱۲.

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
فخری	شمس الدین	۰	اصفهان	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران
قدائی	شیخ قدائی	۹۴۴	شیراز	فارس	
قدائی	محمود بیگ	۰	طهران	عراق عجم	
فرح	فرح الله	۱۱۰۰	شوشتر	فارس	عبدالله قطب شاه الی دکن
فرخی	استاد ابوالحسن علی	۱۲۲۹	سیستان	خراسان	سلطان محمود غزنوی الی غزنوی
فردوسی	حکیم ابوالقاسم	۱۲۱۶	طوس	"	"
فرشته	محمد قاسم بن شاه	۰	استرآباد	طبرستان	ابرهیم عادل شاه والی دکن

له شیخ قدائی، خلفا الصدق شیخ شمس الدین محمد باجی شاج گلشن راز محمود شبستری است
 لهذا او را شیخ زاده می خوانند، از محققان زمان خود بود ۱۲

له فرح الله، از افاضل زمان است، در هند بوده، دیوان و قریبت هفت هزار بیت میرسد ۱۲

له استاد ابوالحسن علی، گویند که او شاگرد حکیم عنصری است، بخد مت سلطان محمود غزنوی
 آمده ملازم گردید و اعزاز یافت، دولت شاه او را ترندی، و محمد عوفی سکری گفته است ۱۲

له حکیم ابوالقاسم، شیخ نظامی بشارت دی و بندگی او اقرار کرده، پدیدش
 باغبان چهار باغ موسوم به فردوس بود، بعد از آنکه بمقتضای نظرت اصلی بگفتن اشعار مباد
 نمود فردوسی تخلص کرد، در طوس مدفون شده، شاهنامه او که بفراش سلطان محمود نوشته
 مشهور آفاق است ۱۲

تخلص	نام	سده و قافیه	وطن	ملک	عبد
فرقتی له	ابوتراب بیگ	۱۰۲۶ هـ	کاشان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
فروغ	میرزا محمد علی	.	.	.	نادر شاه قمران ایران
فروغی	ملاحسن	۱۰۳۰ هـ	کشمیر	هندستان	شاه جهان والی هند
فرید	فریدالدین احوّل	.	اصفهان	عراق عجم	اتابک سعد بن زنگی الی فارس
فریده	فریدالدین کاتب	.	جاجرم	خراسان	سلطان شجر سلجوقی الی خوارزم
فسونی	محمود بیگ	.	تبریز	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
فصیحی	میر فصیحی	۱۰۳۱ هـ	هرات	خراسان	شاه عباس ماضی والی ایران
<p>له ابوتراب بیگ، از اهالی انجمن است، اما در کاشان نشو و نما یافته، اول کامی تخلص میکرد آخر قافیه قرار داد، دیوان یک هزار بیت دارد ۱۲</p> <p>له میرزا محمد علی، تولدش در سنه یک هزار و صد و چهل هجری است، اشعار خوب از آن حمیده سرزده ۱۲</p> <p>له ملاحسن، چون صاحبقران فی شایگان به کشمیر آمد، فروغی و دشمنی زاده طبع خود بعضی سانسید پسند افتاد، و هزار و پیمده صله یافت ۱۲</p> <p>له فریدالدین احوّل، از شعرای فصیح و بلیغ بود، خواجگامی را خدمت کرده است و با همی همی صمیمیت ۱۲</p> <p>له فریدالدین کاتب، از شعرائی مان بغای دوران بود، محمد عوفی گوید که در رخسار بخارست و می رسید ۱۲</p> <p>له محمود بیگ، مجموعه کلمات صوری و معنوی بود، در سخنوری یگانه خالق، و در علم سیاق و حساب و تاریخ طاق، بهند آمده ملازم اکبر شاه و جهانگیر شاه بعزت تمام بود ۱۲</p> <p>له میر فصیحی، از سخنوران فصیح بیان است، میان او و حکیم شافعی مشاعر است و مهاجرات بود ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمد
فصیحی	میر فصیحی	.	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفی دالی ایران
فصلی	حکیم فصلی	.	جرباقان	"	امام قلی خان دالی شیراز
فصلی	ملا فصلی	۹۸۶ هـ	بغداد	عراق عرب	شاه طهماسب صفی دالی ایران
فطرت	میر معزالدین	۱۱۰۱ هـ	قم	عراق عجم	اوزنگ زیب عالمگیر دالی هند
فغانی	بابا فغانی	۹۲۵ هـ	شیراز	فارس	شاه اسماعیل صفی دالی ایران
نفقور	حکیم محمد حسین	۱۰۳۰ هـ	لاهیجان	طبرستان	نورالدین جهانگیر دالی هند

سده ملا فصلی از شعرای مشهور زمان است در عربی و فارسی و ترکی صاحب نگاه بود هر سه زبان اشعار آباد دارد ۱۲

سده میر معزالدین خطاب بختی خاں از علم سادات موسوی قم است در صنفان تحصیل علوم پرداخته بدایع فضل و کمال رسیده از پیکاه اوزنگ زیب به خطاب خانی و دیوانی دکن سفر فرا کرده و نیز شیر فطرت تخلص میکرد بعد از آن موسوی اختیار کرد و وفاتش در سرزمین دکن روداد ۱۲

سده بابا فغانی مجتهد فن سخنوری است پیش از وی احدی بدین روش شعر نگفته پاییه سخنوری را بجای رسانید که اکثر استادان مثل جشی زدی، نظیری نیشاپوری، ضمیری اصفهانی، حسین ثنائی، عرفی شیرازی، صفائی اصفهانی، حکیم کناسیح کاشی و محتشم کاشی و غیره متله و مشاگرد و خوشه حسن طراز اویندا صاحب دیوان است قصاید صاف دارد اما بغزل سرلی نال است ۱۲

سده حکیم محمد حسین در ادب اهل حال در ایران سنی تخلص میکرد بعد از آنکه هند آمده ملازمت سلطان پرویز را بن جاگیر شاه اختیار نمود و نفقور تخلص کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
فقیر	میرشالدین	۱۱۸۳	دهلی	هندوتن	محمد شاه والی هند
فکری	قاضی احمد	.	اسفراین	خراسان	شاه طهماسب ماضی والی ایران
فکری	سید محمد	۹۴۳	مشهد	"	جلال الدین اکبر والی هند
فکری	سید محمد رضا	۱۰۲۰	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
فکری	غیاث الدین منصو	.	.	.	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
فکری	استاد نجم الدین محمد بن	۱۰۵۰	شروان	آذربایجان	سلطان نوچر شروان شاه الی شروان

له میرشالدین، دلاوتش در شاهجهان آباد در سنه هزار و یکصد و پانزده دی داد، از اعیان آن ملکه فاخته دیوانش به هفت هزار بیت میرسد، دو مثنوی در سبک نظم کشیده ۱۲

له قاضی احمد، از فضیلتی مشهور اسفراین است، در نکته فنی حاضر جوابی گمانه بود ۱۲

له سید محمد لقب جامه باف و مشهور به میر رباعی از شعرای مقرر در کار بود، در زمان اکبر شاه بهند آمد و در مدح وی اشعار گفت که گفتار و میر رباعی سفر نمود، ماده تیغ فوت او ست ۱۲

له سید محمد رضا، ذوق شاعری بسیار داشته، بر کن آمد، در علم سباق صاحب قوف بود، معاصر شقایق اصفهانی است ۱۲

له میر غیاث الدین منصو، بهند آمد و دیوانه ترتیب داد ۱۲

له استاد نجم الدین محمد مومن، با حکیم خاقانی در خدمت ابوالعلا گنجوی تحصیل مراتب نظم نموده مشهور آفاق بود، در شاعری که مولد او ست مدقون شد ۱۲

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عهد
فنائی	میر کمال الدین حسن	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
فوجی	ملا مقیما	.	نیشاپور	..	شاهجهان والی هند
فوقی	ملا فوقی	.	یزد	عراق عجم	.
فهمی	ملا فهمی	سنة ۱۰۲۰	کاشان	..	شاه عباس ماضی والی ایران
فهمی	حکیم محمدالدین	.	بخارا	خراسان	.
فیاض	عبدالرزاق	.	لاهیجان	طبرستان	عباس ثانی والی ایران

۱۰۲۰ میر کمال الدین حسن در مخوری یگانه و به بهر مندی افسانه بود ۱۲
 ۱۰۲۰ ملا مقیما، پسر ملا قیدی و برادر نظیری نیشاپوری ست، در وطن خود
 و ذات یافت ۱۲
 ۱۰۲۰ ملا فهمی، صاحب دیوان ست، وحشی یزدی را جوهر یک گفته، با حاتم کاشی دیگر معاشرین
 مهاجرات و مشاعرات بسیار نمود ۱۲
 ۱۰۲۰ عبدالرزاق، از افاضل عصر و اعظم دهر ست، مشهور به قتی ست، شاگرد مولانا
 صدرالدین ابهر، سیم شیرازی و همسنگ ملا محسن کاشی ست، جامع علوم عقلیه و نقلیه بود،
 کتاب گوهر مراد و شرحی در فارسی بر خصوص شیخ ابن عربی از دست، دیوانش در انداز
 دوازده هزار بیت است ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عبد
فیضی	ابوالفیض	۱۰۸۰	آگره	هندستان	جلال الدین کبروالی هند

باب ق

ق آنی	ملا محمد قاسم	۱۷۶۰	اروستان	عراق عجم	ناصرالدین شاه قاجار والی ایران
قاسم	محمد قاسم دیوانه	۱۷۸۰	مشهد	خراسان	شاه جهان الی هند

له ابو الفیض پسر شیخ مبارک و از اولاد شیخ احمد ناگوری است صاحب تصانیف حدیث بود
از ان جمله تفسیر سواطع الالهام که به صنعت اجمال تمامی قرآن مجید را تفسیر کرده که بر غرارت علم او بر ان
ساطع تواند بود، صاحب تذکره مجمع نفیحات نوشته که «سمیع افتاده که شیخ فیضی نیمه قرآن مجید را
به نقط تفسیر کرده، کلمات بی حاصل کشیده، عجب از مولف تذکره که چه قدر راه تعصب فتنه است
و خون انصاف برگردن گرفته و عجب ترا که چنین تفسیر را که از عجائب روزگار است یک نظر ندیده و
خبر نگرفته که تمام قرآن مجید را تفسیر کرده است یا نیمه آن را، شیخ فیضی دیوان قصائد و غزل و شنویات
دارد، خاصه شنوی نادرین، گلدرسته ریاضین فصاحت است ۱۲

له ملا محمد قاسم، معاصر تقی اوحدی است ۱۲

له ملا محمد قاسم دیوانه، در اوایل عمر مدتها در اصفهان تحصیل علوم مشغول بود
از ان جا به هندوستان آمد با ضافه دیوانه مشهور شد، دیوانش متداول است، شاعر
میرزا عاصی بود ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عمد
قاسم	سید معین الدین	۸۳۳	تبریز	عراق عجم	شاهرخ میرزا والی هرات
قاسم	نواب قاسم خاں	۸۴۲	جوش	خراسان	جهاگیر والی هند
قاسم	میرزا قاسم	.	گونا باد	"	شاه اسماعیل صفوی الی ایران
قاسم	ملک قاسم	.	قزوین	عراق عجم	.
قاسم	مولانا قاسم	.	دلیم	"	.
قاسم	قاسم خاں	.	.	.	جهاگیر شاه والی هند
قاسم	شیخ ابوالقاسم	.	گازرون	فارس	.

۱- سید معین الدین قاسم الوار، مرید شیخ صدر الدین خلیف شیخ صفی الدین اردبیلی است
از شیخ خود قاسم الوار لقب یافته، بر صحبت سید نعمت الله کرمانی رسیده، چهار بار پیاده حج کرده
مدت در هرات سکونت داشت، از اصحاب شاهرخ مرزا توهم نموده بسر قند رفت از مرزا انجلیک
تلف نمود، در جام متوقف گردید و هاجن جافوت شد ۱۲

۲- میرزا قاسم، جامع کلمات صوری و معنوی بود، در ریاضت تمام کشیده مرآت
سرداران این علم گردید، بتبع خمسة شیخ نظامی کرده است، شایسته اش که فتوحات شاه اسماعیل
نظم نموده است بهتر از سایر مثنویات است ۱۲

۳- مولانا قاسم، در طبابت مهارت خوب داشت، بهند آمده و متاداران بسر برد، و علم از تالیفات
۴- قاسم خاں، همدان جهاگیر شاه است، محمد طاهر نصیر آبادی احوال او در تذکره
خود مفصل نوشته است ۱۲

۵- شیخ ابوالقاسم، از شیخ زادگان گازرون شاگردان میرزا جان شیرازی است ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمر
قاضی	شمس الدین عابد	۰	قزوین	عراق عجم	سلطان حسین میرزا دالی هرات
قاضی	قاضی سنجان	۰	سنجان	خراسان	دالی خراسان
قاتع	آقا سیب	۰	کاشان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
قبول	میرزا عبد الغنی بیگ	۱۱۳۹ هـ	کشمیر	هندستان	فرخ سیر والی هند
قدری	ملا قدری	۹۸۹ هـ	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر والی هند
قدسی	میر حسین کر بلانی	۰	هرات	خراسان	"
قدسی	حاجی محمد جان	۱۰۵۶ هـ	مشهد	"	شاه جهان والی هند
قدسی	حکیم مصطفی	۰	گیلان	طبرستان	شاه عباس ثانی صفوی الی ایران

سنة قاضی سنجان از اولاد شاه سنجان است، مثنوی منظر الابصار از منظومات دست که در تتبع مخزن اسرار بنام میر علی شیر گفته ۱۲

سنة میرزا عبد الغنی بیگ در فن شعر از میرزا داراب جویا تربیت یافته است در زمان محمد فرخ میر بادشاه بدلی آمده معروف امرای عظام شد و در او اهل جلوس شاه عالم پناه در گذشت ۱۲
سنة ملا قدری با عتی و قیدی و غیرتی و طرحی و طرحی بود، قبل از عرفی با اتفاق قیدی بهند آمد و قیدی بهند شد ۱۲
سنة میر حسین کر بلانی، گویند در سبزواری وطن نمود، مدت در هرات بسر کرد و با محمد خان حاکم آنجا کمال ارتباط داشت ۱۲

سنة حاجی محمد جان از فصیحای زمان است بهند و شان آمد و از قربان درگاه شاه جهان شد
بنصب ملک الشعرائی سرفراز شد، شاهنامه که بنام صاحبقران ثانی نوشته تا تمام ماند ۱۲
سنة حکیم مصطفی، معاصر تقی اوجدی است، بهند آمد ۱۲

تخلص	نام	سندقا	وطن	ملک	عهد
قراری	حکیم نورالدین محمد	.	گیلان	طبرستان	شاه عباس ماضی الی ایران و جلال الدین اکبر شاه الی هند
قربی	ملاقربی	.	دماوند	خراسان	شاه جهان والی هند
قربی	ملاقربی	.	گیلان	طبرستان	.
قست	ملا محمد قاسم	.	مشهد	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
قسیمی	قاسم بیگ افشار	.	.	.	شاه طهماسب صفوی الی ایران
قطران	حکیم قطران	۶۴۶۵	تبریز	عراق عجم	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
قطب	ملا قطب الدین	.	شیراز	فارس	اتابک ابوبکر والی شیراز
<p>۱- حکیم نورالدین محمد، برادر حکیم ابوالفتح گیلانی است، در جودت بلخ، تیزی فهم، علوم سنی و کمالات انسانی صاحب کمال بود و ۱۲</p> <p>۲- ملاقربی، در شاعری کمال قدرت نهایت مهارت داشت، مدت در بغداد بسر نموده بودند روزگاری در شمیم گزرانیده بهمانجا فوت شد، معاصر تقی اودهی است ۱۲</p> <p>۳- قاسم بیگ افشار، شاگرد وحشی باقی است ۱۲</p> <p>۴- حکیم قطران، پهلوان عرصه مخدزی است، محمد عوفی و اوزاتریری در هسته دولت و غیره ویرا ترمزی نوشته اند و اشعارش ابناام رودکی خوانده اند، اگر چه در روش طریقه و متعهدند، اما محمد و صین ایشان اوز زمان تفاوت بعید است، گویند حکیم انوری در فن شعر تلینا دست، و پواشش بهر اربیت میرسد ۱۲</p> <p>۵- ملا قطب الدین از شعرای زمان بوده، معاصر سعدی شیرازی است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
قمری ^{۱۰}	سراج الدین	سنه ۶۸۰	قزوین	عراق عجم	سلطان ابوسعیدانی فارس
قوامی ^{۱۱}	میر قوام الدین	سنه ۹۵۰	اصفهان	»	شاه طهماسب خانی ایران
قیری ^{۱۲}	شیخ قیری	.	بغداد	عراق عرب	.
قیدی ^{۱۳}	ملا قیدی	سنه ۹۹۰	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر شاه الی هند
قیدی ^{۱۴}	ملا قیدی	.	کرمان	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
قیصری ^{۱۵}	ملا قیصری	سنه ۱۰۲۲	بهمن	عراق عجم	صاحبقرانی شاه جهان الی هند
قیلان	قیلان بیگ	.	پرخشال	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند

سراج الدین مولف تذکره صبا و نوشته که گاهی سراج هم تخلص میکرد در اصل مولدش خلان کرده اند بعضی او را خوارزمی و بعضی جرجانی و بعضی آملی و دیگران قزوینی دانسته اند ۱۲

۱۰ میر قوام الدین بسیار عظیم القدر و بلند مرتبه بود، در زمان ولت شاه اسماعیل صفوی تخلص صدرالکلیه ۱۱ شیخ قیری، از قریب و کلامش آنچه غیر بشام جان میرسد، از شایخ کرام سلسله طایفه صوفیه بود ۱۲ ملا قیدی، شاعر فاضل و مجموعه کلمات هنرمندی است، با عرفی صحبتها داشت بحدت اکبر شاه رسید، در هند فوت یشد ۱۳

۱۴ ملا قیدی، درویش خصال و پسندیده فعال بود، در اصفهان در درسه ملا عبداللہ سکونت داشت ۱۵

۱۶ ملا قیصری، بسیار خوش صحبت و خوش مزاج بود و بهند آمده در گجرات فوت بهاسنجا مدفون گردید ۱۲

باب ۴

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عمد
کاتب	یوسف شاه	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
کاتب	محمد بن عثمان	.	بلخ	"	سلطان محمود غازی والی غزنی
کاتبی	محمد بن عبدالله	۸۳۹	نیشاپور	"	امیر تیمور گورگان والی سمرقند
کاشف	.	.	بخارا	"	.
کاشف	آقا اسماعیل بیگ	.	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
کاشفی	ملا حسین اعظمی	۹۱۰	سبزوار	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان

۱. یوسف شاه، از خطاطان شهو هرات است؛ با امیر علی شیر معاصر بود ۱۲
 ۲. محمد ابن عثمان، معاصر حکیم عنصری بلخی و شاگرد ابوالفضل سکرزی است ۱۲
 ۳. محمد ابن عبدالله، در مداحی امیر تیمور صاحبقران شاهنخ مرزا داد مخوری داده
 و فاش در طاعون استرآباد واقع شد، قصه ناظر و منظور را در مثنوی موسوم به مجمع البحرین که

ذو بحرین و ذوق فیتین است نظم کرده ۱۲

۴. آقا اسماعیل بیگ، مثنوی در بحر حقه العراقین دارد ۱۲

۵. ملا حسین اعظمی، صوفی کمال و درویش خدا پرست بود، در علوم عربیه و

فنون علمیه کمال قدرت مهارت داشت، اخلاق کریمه، اخلاق عسلی، انوار سبیلی،

لب لباب (خلاصه مثنوی مولانا روم) تفسیر حسینی، و محرن الاثنا از تصنیفات شریفه

اوست ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
کاشفی	ملاکاشفی	۰	بخشال	خراسان	صاحبقرانی شاهجهانی الی هند
کاشی	آقا حسن	۹۹۹ هـ	آمل	طبرستان	شاه طهماسب صفوی والی ایران
کافظمی	سید کاظمی	۰	تبریز	عراق عجم	سلطان حسین میرزا والی خراسان
کافی	مناظر الدین	۰	همدان	»	جلال الدین ملک شاه سلجوقی والی ایران
کافی	میرزا کافی	۰	اردوباد	آذربایجان	شاه عباس ماضی والی ایران
کاکا	ملاکاکا	۹۸۰ هـ	قزوین	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی والی ایران
کاکل	قوام الدین عبد الله	۰	شیراز	فارس	۰

۱۰ ملاکاشفی، در ۳۳۰ هـ وارد هندوستان شده ۱۲

۱۱ سید کاظمی، صلوات الله علیه از تبریز است چو همیشه اوقات در کاشان گذرانیده کاشی مشهور شد ۱۲

۱۳ مناظر الدین محمد عوفی توصیف جملات، ثنائ و بسیار کرده، در عهد ملک شاه آواز شاعری

او عالم را فرا گرفت ۱۲

۱۴ ملاکاکا، معلوم نیست که لفظ کاکا اسم یا تخلص یا لقب باشد، از شعرای زمان طهماسب است،

و اشعارش مقبول نام بود ۱۲

۱۵ قوام الدین عبد الله، داغستانی گوید که تقی اوحدی نوشته که دی سپهر استاد علی طبع است

که در شیراز بود، آهنگ آمد و مدت ملازمت کرد، از علوم بے بهره بود، اما ذهن سلیم و طبع مستقیم

داشت، تقی اوحدی او را دیده است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
کامل	ملک سعید	.	نخلخال	اذربجان	.
کامی	ملا کامی	.	سبزوار	خراسان	سلطان حسین شیرازی هرات
کامی	کمال الدین شاه حسین	.	همدان	عراق عجم	"
کامی	ملا کامی	.	لاهیجان	طبرستان	.
کرمی	بهارالدین	.	یزد	عراق عجم	.
کرمی	بهارالدین عبدالکریم	.	سمرقند	خراسان	ملک شمس الدین کرتی الی هرات
کسانی	حکیم محمدالدین ابونقی	.	مرو	"	سلطان محمود غزنوی الی غزنی
کسری	محمد قاسم	.	کاشان	عراق عجم	.
کسونی	ملا کسونی	.	یزد	"	.

۱۰ ملک سعید از اعظم نخلخال است، در شیراز سکونت داشت اوقات خود را با مطالعات
 و کتب تصوف مصروف میداشت مستجمع جمیع علوم بود ۱۲
 ۱۱ شاه ملا کامی، روزی به چند خدمت مولانا جامی علیه الرحمۃ مشغول تحصیل کمالات بود
 ۱۲ شاه بهارالدین بیشتر در کاشان بسر میبرد
 ۱۳ شاه حکیم محمدالدین معاصر رودکی بود، حکیم ناصر خسرو زمان او را دریافته است گویند که
 عرش از حد لطیفی در گذشته بود، محمود غزنوی را دریافته و مع و کس کرده است ۱۴
 ۱۵ شاه محمد قاسم، از اولاد اهل شیرازی است ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
کفری ^{له}	میر حسین	۱۰۱۵	ترتت	خراسان	جلال الدین الکبر شاه والی هند
کفشگر ^{له}	ملا کفشگر	.	گادون	فارس	.
کلامی	مصلح الدین	.	لار	"	.
کلامی ^{له}	ملا کلامی	.	اصفهان	عراق عجم	سلطان ابراهیم ابن مستوشاه الی عز
کلا ^{له}	امیر خواجه کلا	.	کرمان	خراسان	ظهير الدین بابر شاه الی هند
کلبی ^{له}	کلبی بیگ و القدر	.	.	.	نور الدین جهانگیر شاه الی هند
کلیم ^{له}	ابوطالب	۱۰۶۱	همدان	عراق عجم	"

له میر حسین از خوش خیالان نام بود، بعلو فطرت صفائی ذهن نظیر نداشت، در

هند وستان مدت ها گذرانید، با ملا نوعی خوشانی مصاحب بود ۱۲

له ملا کفشگر، در شاهراه سنخوری آهینس قدم بود ۱۲

له ملا کلامی، برادر سلامی ست، تقی اوحدی ویرا دیده است از شعرا فی زمان دبود ۱۲

له امیر خواجه کلا، از ماوراءالنهر ست، از بیم طماست که گریخته به سنده رفت ۱۲

در عهد بابر شاه حاکم قندهار بود ۱۲

له کلبی بیگ و القدر، در عهد جهانگیر با اتفاق برادر خود به بند آمد و بهانجا فوت شد ۱۲

له ابوطالب، در عهد جهانگیری سیر به هند فرامید و به شاه نواز خاں ابن میرزا رستم صفوی

مربوط گشت و در خدمت صاحبقران ثانی معزز بوده ملک الشعرا گردید، در کشمیر قالب تپی کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عهد
کمال	کمال الدین سمعیل	۶۳۵ هـ	اصفهان	عراق عجم	جلال الدین خوارزمشاه الی خوارزم
کمال	کمال الدین مسعود	۶۹۳ هـ	نخجند	خراسان	امیر تیمور صاحبقران الی سمرقند
کمال	کمال الدین زیاد	.	اصفهان	عراق عجم	.
کمال	کمال الدین	.	زنجان	خراسان	جلال الدین خوارزمشاه الی خوارزم
کمال	کمال الدین عبدالرزاق	۷۸۵ هـ	هرات	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
کمال	استاد کمال الدین	.	بخارا	"	سلطان خجری سلجوقی والی خوارزم

له کمال الدین سمعیل، لقب خلاق المعانی، استاد علم الثبوت فن عند لیب گشتن سخن است، از خاک مردم خیز اصفهان برخاست، مرید قدوة الشایخ شیخ شهاب الدین سهروردی بود، در بارگاه جلال الدین خوارزمشاه بنصب الای ملک الشعراء سرافازی داشت ۱۲

له کمال الدین مسعود، از اکابر نخجند است، اشعارش در کمال رتبه و عذوبت است، معاصر خواجه حافظ است، وفاتش در یزد ظهور رسید ۱۲

له کمال الدین زیاد، صاحب مضامین بلند و اشعار دلپذیر است، محمد عوفی در تائیش و می نگارده ۱۲
له کمال الدین، معاصر نصیر الدین طوسی است، و مداح خواجه شمس الدین صاحب یون، در مدح خواجه نصیر الدین شعر با گفته است ۱۲

له کمال الدین عبدالرزاق، بوفور کمال از جهانیان تمناز بود، و انشای شعر دسته تمام داشت ۱۲
له استاد کمال الدین عمیدی، از فصیحای زمان است، در سخوری در تبه عالی داشت، معاصر میر معزی، و حکیم انوری است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
کمال ^{له}	ملک کمال کتبه پائی
کمالی ^{له}	.	سنه ۲۰	سبزوار	خراسان	شاه عباس ماضی والی ایران
کمالی	مولانا کمال	.	نیشاپور	"	امیر تیمور والی سمرقند
کوشری ^{له}	میر عقیل	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
کوکب ^{له}	میرزا مهدی	.	مازندران	طبرستان	نادر شاه والی ایران
کوکبی ^{له}	قباد بیگ	.	ماورالنهر	خراسان	جهاگیر شاه والی هند
کیفی ^{له}	ملا کیفی	.	سیستان	"	"

باب گ

گرامی	میر عبد الرحمن	سنه ۱۱۲۳	خواف	خراسان	.
-------	----------------	----------	------	--------	---

له ملک کمال کتبه پائی، در فن سخنوری و بلاغت گستره ید طولی داشت در هجرت
فخر الملک می بود ۱۲

له کمالی مشهور به فصیح سبزواری ست، از شعرای صاحب قدرت زمان شاه عباس ست
شاهنامه بهجت آن بادشاه در غایت تحکمی و خوبی گفته است ۱۲

له میر عقیل صاحب شنوی فرادوشیرین است ۱۲

له میرزا مهدی از مستعدان در کار و صاحب کلمات الانقار بود، اشعارش از شنوی قصاد و اول باغی قطعه
ست ۱۲

له قباد بیگ، در زمان جهاگیر بنده آمده در گوگنده می بود ۱۲

له ملا کیفی جوان می بود از سیستان سبزواری با سلام مشرف گردید و در آخر بنده آمد، اشعار خوب است ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
گلخنی	مولانا گلخنی	.	قم	عراق عجم	سلطان حسین میرزا والی خراسان
گلشن	شیخ سعد الله	۱۱۴۰	دهلی	هندستان	محمد شاه والی هند
گیانی	آقا بابا گیانی	.	همدان	عراق عجم	.

بابل

لامع	میرزا نور	.	همدان	عراق عجم	.
لامعی	حکیم لامعی	.	هرجان	طبرستان	سلطان خجری سلجوقی والی خوارزم
لبیدی	ملا لبیدی	.	ادر فرد	خراسان	امیر نصیر ابن احمد سامانی والی سنجان
لذتی	همدی علی	.	کشمیر	هندستان	جلال الدین اکبر والی هند

سه مولانا گلخنی، صاحب اشعار بلند و افکار ارجمند است، همیشه زاده شهیدی قمی و از زندگان

خاص سلطان حسین مرزا بود ۱۲

سه شیخ سعد الله، اشعار بسیار گفته است، کلیاتش قریب بصد هزار بیت است ۱۲

سه میرزا نور، خلف قاضی نصیر الدین همدانی است، در حدود صدی دوازدهم پوده است

با امرای عصر مصاحبت داشت ۱۲

سه حکیم لامعی، از اعظم شعرا و اکابر بلخاست، بابر بانی و ابوالخانی و فخر گرکانی، عمیق بخاری

و سوزنی سمرقندی معاصر بود، شاعر و امام حجة الاسلام غزالی است ۱۲

سه ملا لبیدی، معاصر رودکی بخاری است، وطنش محقق نشد که ارد فردی است یا مروزی ۱۲

سه همدی علی، در آگره می بود، نسبت استاد به شیخ فیضی داشت ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
لسانی ^{۱۰}	ملا عبد الغزیز	۹۴۱ھ	شیراز	فارس	شاه طهماسب ماضی الی ایران
لسانی ^{۱۱}	ملا سانی	.	کاشان	عراق عجم	.
لطف ^{۱۲}	مولانا لطف الله	۸۱۰ھ	نیشاپور	خراسان	امیر تیمور گورکان الی سمرقند
لطفی ^{۱۳}	ملا لطفی منجم	.	تبریز	عراق عجم	"
لطیفی ^{۱۴}	ملا لطیفی	.	مشهد	خراسان	.
لولوی ^{۱۵}	حکیم لولوی	.	"	"	سلطان ابراهیم ابن مسعود والی غزنی

۱۰ ملا عبد الغزیز، مداح امیر نجم وزیر شاه بهلول صفوی بود، شریف تبریزی از شاگردان است
دیوان قریب بدوازده هزار بیت دارد ۱۲

۱۱ قبل از لسانی شیرازی بوده است ۱۲

۱۲ مولانا لطف الله ساکی است آگاه، با سید نعمت الله کرمانی ارادت داشت و به شیخ
آذری ملاقات نموده، در مشهد فوت شد ۱۲

۱۳ ملا لطفی منجم، رصد بند صطراب معانی بوده است ۱۲

۱۴ ملا لطیفی، از شعرای لطیف مشهد بود ۱۲

۱۵ حکیم لولوی، لالی نظم شایسته، آبدار، و تاج طبعش غیرت گوهر شهواست، معاصر
مسعود سعد سلمان، جمیع بخاری، و سعدی شیرازی است ۱۲

باب م

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
مانی	شیخ ابوحیان	۰	شیراز	فارس	شاه اسماعیل صفوی ماضی الی یزید
ماهر	علی قلی خاں	۰	دامغان	خراسان	
ماهر	میرزا محمد علی	سنة ۸۹۰	اکبر آباد	هندستان	شاه جهان والی هند
مبدع	ملا مبدع	۰	شیراز	فارس	
متین	مرزا عبدالرضا	سنة ۱۱۷۵	اصفهان	عراق عجم	محمد شاه والی هند
مجد	مجد الدین بهرگر	سنة ۷۸۳	شیراز	فارس	ابا قاجان والی شیراز

۱۰ شیخ ابوحیان از حد وری امرایا امیر نجم ثانی در پرتگاه کشته شد و در سرخاب دفن گردید
 ۱۱ علی قلی خاں، اشعار خوب از وی سروده ۱۳
 ۱۲ میرزا محمد علی باقی دیکم و دیگر شعراى عهد جهانگیر و شاه جهان عالمگیر صحبت داشت،
 دیوان و دشنوی او خالی از کیفیت نیست ۱۲
 ۱۳ میرزا عبدالرضا، از دیار خود سر آمد کشید بابر بان الملک سعادت خان نیشاپوری ناظم صوبه
 او در روزگاری گزرا نید، صاحب دیوان ست ۱۲

۱۴ مجد الدین بهرگر، معاصر سعدی شیرازی ست، قطعه در محاکمه ترجیح انوری و نظیر نوشته است
 مداح خواجه شمس الدین صاحب دیوان ندیم خواجه بهار الدین صاحب دیوان حاکم شیراز بود،
 اول با آتابک سعد بن ابوبکر مصاحبت بهرسانید و بخطاب ملک الشعراى بلند آوازه گردید ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمد
مجدله	قاضی مجدالدین	.	نساء	عراق عجم	.
مجدله	میرزا مجد	.	شوشه	فارس	محمد شاه والی هند
مجرم	میرزا محمد	.	یزد	عراق عجم	.
مجنون	ملا مجنون	.	مشهد	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
مجیر	خواجہ مجیر الدین	۷۷۷	بیلقان	آذربایجان	سلطان سنجری سنجوقی والی خوارزم
مجبی	ملا مجبی	.	لار	فارس	شاه طهماسب ضعیفی والی ایران
مجتشم	ملا مجتشم	سنه ۷۷۷	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند

له قاضی مجدالدین، از افضل زمان قاضی قصبه نساء بود ۱۲

له میرزا مجد، بهند آمده مدتی گذرانید ۱۲

له ملا مجنون، پسر کمال الدین رفیقی معاصر ملا جامی است ۱۲

له خواجہ مجیر الدین، شاگرد خاقانی و معاصر شرف الدین سفرده، و طبرستان و قزوینی و نظامی گنجوی است، امیر خسرو مجیر را بر خاقانی ترجیح داده است ۱۲

له ملا مجبی، از تلامذه علامه دوانی است، در سلک شعرای سلطان یعقوب انشعاب داشت در ادب و اهل حال بشیر از آمد و نظم و شعر مشهور آن یار گردید، کمال فضیلت داشت، قصیده ابن فاضل را شرح کرده، مثنوی سسی به فتوح اکرمین بنام سلطان مظفر ابن محمود شاه گفته، آخر در وطن فوت شد ۱۲

له ملا مجتشم، مداح طهماسب صفوی است، در اکثر فنون نظم کمال مهارت داشت، سیاه در قصیده و قول، مرثیه اش که بحجت سید الشهدا گفته مشهور است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
محسن ^{۱۱}	میر محمد حسن	۰	سے	عراق عجم	جلال الدین کبروالی ہند
محروم ^{۱۲}	میر ابوتراب	۰	ر	ر	شاہ عباس صفوی الی ایران
محمود	ملا محمود	۰	شیراز	فارس	.
محزون ^{۱۳}	محمد حسین خطاط	۰	اصفہان	عراق عجم	.
محموی ^{۱۴}	میر معین الدین	۱۰۲۰ھ	بہمان	ر	جلال الدین کبروالی ہند
محمد	محمد جان بیگ انشراح	۰	داغستان	خراسان	شاہ عباس صفوی الی ایران
محمود ^{۱۵}	محمد وراق	۰	ہرات	ر	بہرام شاہ ابن سلطان مشغولی غزنوی
محمد ^{۱۶}	محمد حسین	۹۳۲ھ	یزد	عراق عجم	.

۱۱۔ محمد محسن در تہاد ہند بودہ ثنوی شیریں خراز دست در بنارس داعی اجل را بیک فتح اند ۱۲۔
 ۱۲۔ میر ابوتراب پسر قاضی مسعود رازی است، بشم و دہشش مشہور بود ۱۳۔
 ۱۳۔ محمد حسین خطاط خلف ملا غیاث الدین شیخ الاسلام تبریزست، بوفوفضل و کمال مشہور بود ۱۴۔
 ۱۴۔ میر معین الدین از شعرای زمان است، اکثر اشعارش رباعی است، بہند آمدہ مراجعت
 نمود، تخلص دیگران ہم محوی بود لیکن محوی بہمانی از ہمہ ممتازست، در آردیل ہم بودہ است ۱۵۔
 ۱۵۔ محمود وراق، با محمد بن طاہر دہلوی و سلاطین طاہریہ و صفادیہ معاصر بود ۱۶۔
 ۱۶۔ محمد حسین برادر مومن مرزا شہید و معاصر عنی شیرازی است، سرآمد تلامذہ
 میرزا جان شیرازی است، ہمہ جارا لیش خلاف رای استاد کردہ آخر ترک تحصیل علوم کرد،
 در شیراز با مولانا عنی بر سر شعر فہمی مباحثات کرد بعد ازاں اورا مذاق شاعری بہم رسید
 و اشعار خوب گفت، اکثر آن رباعی است، رباعیات مولانا محمد حسین مادہ تاریخ
 وفات او دست ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
محمود ^۱	ملا محمود	.	گیلان	طبرستان	جلال الدین کبرشاه الی هند
محمد ^۲	حاجی محمد علی	.	اصفهان	عراق عجم	.
محمود ^۳	شیخ سعدالدین	سنة ۷۲۵	شبستر	.	سلطان ابوسعید الی فارس
محمد	حکیم محمد رضا	.	مشهد	خراسان	.
محمد	میرزا محمد	.	دولت آباد	هندستان	.
محمد	محمد صلح زکریا	.	شیراز	فارس	شاه سلیمان صفوی الی ایران
محمود ^۴	نجم الدین محمود	.	.	.	شاه شجاع دلی شیراز
محمد	ملا محمد ^۵	.	خواف	عراق عجم	.

۱ ملا محمود، در زمان کبرشاه زین هنر را بخدمت ساحت نمود ۱۲
 ۲ حاجی محمد علی، از گیلان باصفهان آمد و از ملا محمد باقر فراسانی اکتساب علوم نموده در شاعری علم
 اقرار گردید، میرزا صاحب میفرمود اگر چه شعر کم دارد اما آنچه دارد منتخب است ۱۳
 ۳ شیخ سعدالدین، از مشایخ فضلای شایخ زمان خود است، مجمع فاضل عام و شهرت برزیش مقام
 بود، مثنوی گلشن رازش کتابت شورانگیز و نسخی است در ذخیره حیرت منی سادات پردی هفده بیت
 مشتمل بر هفده سوال بایران فرستاد، شیخ محمود هر سوال را به بیته جواب برگاشت و بعد چندی
 بران ابیات و مطالب افزوده بطی داد و مثنوی گلشن رازهاش نهاد، فضلا بر آن شرح گاشته اند
 افضل آنها شیخ محمد حاجی نوربخش است، دیوان مختصر دارد، با کمال اصفهانی قرابت داشت،
 شبستر با بیت هفت فرخ از تبریز ۱۴
 ۵ نجم الدین محمود ابن ملک العلما رکن الدین محمد المشهور به صاحب لوح است ۱۵

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
محمد ^{۱۰}	محمد ابن بیلع	.	نار	خراسان	جلال الدین خوارزمشاه الی خوارزم
محمد ^{۱۱}	ملا محمد صوفی	۳۵۰ هـ	مازندران	طبرستان	بهانگیر شاه والی هند
مختاری ^{۱۲}	ملا عثمان	۳۵۴ هـ	بشت	خراسان	سلطان ابراهیم صفوی والی غزنوی
مغنی	ملا مغنی	.	.	طبرستان	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
مخلص ^{۱۳}	اندرام	۶۴۴ هـ	دهلی	هندستان	محمد شاه والی هند
مخلص ^{۱۴}	میرزا محمد	.	کاشان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران

۱۰ محمد ابن بیلع، از امامجد و هر بود، در عهد عاد الدین گئی، دیوان انشا بوی سپر بود، او را از سلیست شهنشاه
 ۱۱ ملا محمد صوفی، مردی حکیم مجرب، صاحب تذکره ست، بابو جیان و ملا حسن علی یزدی هند آمده
 در کشمیر توطن گزیده و خواش جنانگیر بدلی رفت، در سرهند فدا یافت، صاحب تذکره آشکاره نقشب
 را تخلص دانسته او را اصفهانی خوانده غلط کرده مجردانه کی شد بحق محمد صوفی، مصرع تیرخ

نوت اوست ۱۲

۱۳ ملا محمد عثمان ابن محمد، بعد از سلطان ابراهیم در کباب بهرام شاه بهند آمد و باز عود نمود و از
 سلطان ارسلان سلجوقی نواز شهنیافت ۱۴

۱۵ اندرام، وکیل وزیر الممالک اب قمر الدین خان بهادرست از جماعه هندود درین جزو زبان
 کسی بخوشش محاذرگی اوست ۱۶

۱۷ میرزا محمد، معاصر خیز اصفهانی ست، قصائد در مدح اعتماد الدوله محمد بن خان گفته بدرگاه اوفت
 خان مذکور او را به اصفهان طلبید رعایتها میزدول داشت مدتی در اصفهان ماند و بهانجام گذشت،
 دیوانش سینه نر ایت می رسد ۱۸

تخلص	نام	سنة وقات	وطن	ملک	عهد
مدحوش	سید مبارک خاں	.	خويزه	.	جلال الدين کبر والى هند
مرثضه	مرثضى قلى بيگ	.	اصفهان	عراق عجم	شاه سليمان صفوى والى ايران
مرشد	ملا مرشد	۱۰۳۰	يزد	"	جلال الدين کبر والى هند
مرشدى	محمد مرشد	۱۰۶۰	زواره	"	شاه عباس ماضى صفوى والى ايران
مروى	خواجه حسين	۹۶۹	سمنان	خراسان	جلال الدين کبر والى هند
مستغنى	محمد امين	.	کشمير	هندستان	.
مسرور	آقا رضا	.	قزوین	عراق عجم	.
مشعود	مسعود بن سعدى	۵۲۰	هرجان	طبرستان	سلطان ابراهيم والى غزنى

له سید مبارک خاں قامت قابلیش به تشریف کلمات صورتی معنوی آراسته بود در عقیدت
شاکر مولانا عصام و در شریعت تلمیذ شیخ ابن حجر بود، هندی آمده در سلک امرای پهلوانی و اکبری

منسلک گردید ۱۲

له مرثضی قلی بیگ صاحب تذکره آنگاه در خلف حسن خاں شاملو نوشته ۱۲

له محمد مرشد، برادر سپهری است در ست طبیعت صاحب فهم بود ۱۲

له خواجه حسین در زمان پهلوان شاه هند آمد، صاحب قصیده تولد شاهزاده

سلیم است ۱۲

له مسعود بن سعدی معاصر ابوالفتح رونی است، آثوری و ادیب، و صابر و

جمال الدین عبدالرزاق مداح اویند ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
سلح	حکیم رکن الدین	سنه ۵۸۰	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
مثنی	نصیر الدین	.	اصفهان	"	"
مشرقی	میرزا ملک	.	مشهد	خراسان	شاه عباس ماضی والی ایران
مشرقی	ملا مشرقی	.	تبریز	عراق عجم	"
مشغی	ملا مشغی	سنه ۹۹۵	بخارا	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
مشغی	ملا مشغی	.	لار	فارس	"
مشهور	زمانا	.	شیراز	"	"
مشهور	منظف حسین میرزا	.	تبریز	عراق عجم	شاه صفی صفوی والی ایران
منظف	ملا مظفر	.	یزد	"	"

له حکیم رکن الدین، مشهور به حکیم رکن، شمسوار عرصه نغزوری، ویکه تاز میدان هنر پروری
بود، استاد میرزا صاحب سنت، صاحب شعر العجم سال وفاتش یک هزار و شصت
و شش نوشته ۱۲.

له نصیر الدین، شاگرد آقا حسین خوانساری ست ۱۲
له میرزا ملک، از نستان شاه عباس بود، صاحب تصانیف ست ۱۲
له ملا مشغی، در زمان عبداللہ خاں روزبک ملک الشعراء ترکستان بود،

به هند آمد ۱۲

له زمانا، از شیرین زبانان مشهور زمان، و جادو دمان معروف دوران بود ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
منظف ^۱	حکیم سیف الدین	۱۰۳۵هـ	کاشان	عراق عجم	شاه عباس باضی الی ایران
منظری ^۲	مولانا منظر الدین	۱۰۱۸هـ	کشمیر	هندستان	جلال الدین اکبر والی هند
منظر ^۳	مولانا منظر جانجبال	۱۱۹۵هـ	دهلی	هندستان	محمد شاه والی هند
منظر	منظر الدین	.	قوشچ	خراسان	.
معنی ^۴	علی قلی	.	بلخ	"	.
معجزی ^۵	ملا معجزی	.	یزد	عراق عجم	.
معزی ^۶	امیر عبداللہ محمد	۵۲۲هـ	نیشاپور	خراسان	مغالدین ملک سلجوقی والی خوارزم

۱- حکیم سیف الدین از ارباب سلوک طریقت بود ۱۲
 ۲- منظر الدین از خویشان ملا حید علی اهری است، با محشم کاشی و خوشی و شیدائی هندی معاصر بود ۱۲
 ۳- مولانا منظر جانجبال خورشید اوج عرفان است، در فارسی استفاده نیز اریکل دارد، پدر آنجناب در عهد عالمگیر از منصب نیاداری چشم همت پوشید، جناب مرزا منظر اتم مخفوری است ۱۲

۴- علی قلی، با حکیم شفا فی مشاعر و مباحثات داشت ۱۲

۵- ملا معجزی، معاصر قلی اوحدی بود ۱۲

۶- امیر عبداللہ محمد بن عبدالملک، از فضیله زمان خود است، در عهد سلطان سنجر امیر الامرا و ملک الشعرا بود، قوت حفظش در مرتبه بود که قصیده را یک شنیدن حفظ میکرد، دفاتش در مرد اتفاق افتاد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
معروف	ملا معروف	.	اصفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
معصوم	میرزا معصوم	.	تبریز	"	شاه جهان والی هند
معصوم	میرزا معصوم	۱۰۵۲ هـ	کاشان	"	
معصوم	ملا معصوم	.	شوشتر	فارس	شاه سلیمان صفوی والی ایران
معلوم	محمد حسین بیک	.	تبریز	عراق عجم	شهاب الدین غوری والی هند
معین	خواجه معین الدین	۷۳۳ هـ	چشت	خراسان	جلال الدین خجری کوچی والی خوارزم
معین	معین الملک حسین	.	.	.	شاه عباس ثانی صفوی والی ایران
معین	معین الدین	.	اصفهان	عراق عجم	امیر تیمور والی سمرقند
مغربی	ملا شیرین	۸۰۹ هـ	نائن	"	

۱. میرزا معصوم، در زمان شاه سلیمان دوسه بار هند آمدن مراجعت نمود ۱۲

۲. میرزا معصوم، برادر کاشی دولت میر حمید رحمانی است ۱۲

۳. حضرت خواجه معین الدین چشتی سلطان الاولیاء و برهان الاصفیاء رحمته الله علیه چون خورشید نیمروز احوالش از آن روشن ترست که تحمل ذکر باشد، خواجه قطب الدین و سلطان شهاب الدین غوری، و مولانا ضیاء الدین بلخی از مریدان اویند ۱۲

۴. معین الملک حسین ابن علی، از کتاب مقرر و مقرب سلطان سخنر بود ۱۲

۵. ملا محمد شیرین، مولدش قرینه ناس است، معاصر کمال خجندی و میرزا شیخ اسماعیل سنائی بود، کلامش از مشرب فقر لذتی خاص دارد، صاحب دیوان است، در زمان شاه رخ ابن امیر تیمور گورگانی در تبریز وفات یافت و هجای نام فون شد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
مفرد	محمد علی	.	اصفهان	عراق عجم	.
مفید	لامفید	۱۰۸۵	بلخ	خراسان	اوزگ نیب عالمگیر والی هند
مفلسی	لامفلسی	.	مشهد	"	.
مقبول	میر مقبول	.	قم	عراق عجم	سلطان حسین میر والی بهرت
مقصود	لام مقصود	.	کاشان	"	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
مقصدی	لام مقصودی	.	ساده	"	.
مقیم	میرزای مقیم	۱۱۳۱	بخارا	خراسان	فرخ سیر والی هند
مقیمی	حسن بیگ	۱۱۰۰	تبریز	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند

۱۰۸۵ محمد علی از خوش خیالان است از فرط حجاب شعر خود را به کسی نمیخواند ۱۲
 ۱۰۸۵ لام مقید در زمان عالمگیر هند آمد و در ملتان در گذشت. لام مقید بخجی مرد به تحریر لفظ آه
 ماده سال رحلت او است ۱۲
 ۱۱۳۱ لام مفلسی از غمشیای زمان اولیای دوران بوده ۱۲
 ۱۱۰۰ میر مقبول از شعرای زمان سلطان حسین مرزاست بسیار خوش فکر بود در کاشان رحلت کرد ۱۲
 ۱۱۰۰ لام مقصود غرور و خوشش مدافع تحسین کاشی است چندی در خدمت صدر الدین محمد خلیف
 میرغیاث الدین منصوب مشغول بود، به تحسین خصوصیت آغاز نهاد، آخر در یزد شهید شد ۱۲
 ۱۱۰۰ حسن بیگ از بزرگان سلسله ترکان است. در تها در هند بود و بهما نجا
 در گذشت ۱۲

تخلص	نام	سنہ و قات	وطن	ملک	عہد
مکتبی	ملا مکتبی	.	شیراز	فارس	
ملا	خواجہ ملا	.	گادردن	"	
ملک	ملک	۱۰۲۶ھ	تم	عراق عجم	ابراہیم عادل شاہ الی بیجاپور
ملک	ملک محمد	۱۰۲۸ھ	تون	خراسان	جلال الدین اکبر والی ہند
ملک	ملا ملک	.	جرجان	طبرستان	
ملک	ملک طیفور	.	انجدران	عراق عجم	شاہ طہاسپ صفوی والی ایران
ملہم	میرزا ملہم	۱۰۲۶ھ	تبریز	"	شاہ عباس صفوی والی ایران
ممتاز	افضل بیگ	.	گرجستان	خراسان	شاہ عباس صفوی والی ایران

۱۔ ملا مکتبی، در فضیلت ہنرمندی یگانہ زمان بود، از کتب ایران شیراز ست، مشنوی
لیلی و مجنون بہ تتبع نظامی گفتہ است ۱۲

۲۔ خواجہ ملا، در فضیلت ہنرمندی بے مثل بود ۱۲

۳۔ ملک، بہند آمد از سلاطین دکن خصوص ابراہیم عادل شاہ رعایت عنایت فرادان شد
ملا طہوری خویشاوند ست، دوسہ مشنوی خوبی گفتہ است ۱۲

۴۔ ملک طیفور ہم تخلص ملک قتی ست، بریک بیت او مردمان گفتند کہ این بیت
از ملک قتی ست و ملک در آن وقت بغیر بیت بہند برآمدہ بود ملک طیفور از پے او رواں شد
و در حدود دآر او را دریافت و بر اثبات بیت خود از و وثیقہ گرفتہ باز گشت، بزا در مہتر
ملا داعی انجدرانی ست، و شگرد شیخ عبداللہ و مولانا فتح اللہ، اول حال کسری
تخلص می کرد ۱۲

تخلص	نام	سند و قاف	وطن	ملک	عبد
منجینک	حکیم ابو الحسن علی	.	ترمذ	آذربایجان	سلطان محمود الی غزنوی
منشور	جیحی محمد شریف	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
منشوری	ابو سعید احمد	.	سمرقند	خراسان	سلطان محمود الی غزنوی
منشی	اسکندر	.	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
منصور	منصور بن علی	.	.	.	مجدد الدوله دہلی
منطقی	ابو محمد نور بخشی	.	سے	عراق عجم	.
منعم	منعم حکاک	.	شیراز	فارس	اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند
منوچہری	حکیم احمد بن یعقوب	۳۳۲ھ	دماغان	خراسان	سلطان محمود غزنوی الی غزنوی
منیر	ابو البرکات	۳۵۲ھ	لاہور	ہندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند
<p>۱۰ حکیم ابو الحسن علی، معاصر ابو العالی نجاس، و ابو الفاضل زاری ست، و منجینک قرہ سبت شرقی ترمذ</p> <p>۱۱ اسکندر، مصنف تاریخ عالم آرای عباسی است</p> <p>۱۲ منصور بن علی، مداح سلاطین دہلی است و شاگرد بیع الزمان دہلی، معاصر صاحب بن عباد بود</p> <p>۱۳ منعم حکاک، در عہد شاہجہاں بہند آمد، و در اوائل جلوس عالمگیر فوت شد، شہسوی خوبی</p> <p>در تعریف اکبر آباد گفته است ۱۲</p> <p>۱۴ حکیم احمد بن یعقوب، مشہور بشفقت کلمہ است، از حکماء و فضلا و شعرائی زمان سلطان محمود غزنوی است، بعضی اورا از پنج دانستہ اند، منوچہری تخلص خاقان منوچہر شروان شاہ، و</p> <p>یکی دیگرے نیز بودہ است ۱۲</p> <p>۱۵ ابو البرکات، در نظم و شہر قدرت داشت ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
موجی	علی جان بیگ		اصفهان	عراق عجم	
مولی	آقا عبدالمولی	۱۱۶۰	"	"	سلطان حسین صفوی الی ایران
مولوی	مولانا جلال الدین	۱۱۶۲	قونیه	روم	علاءالدین کیقباد والی خوارزم
مولوی	حاجی احمد		سیستان	خراسان	شاه عباس باضی الی ایران
مومن	میر محمد مومن		استرآباد	طبرستان	
مومن	آقا میرزا مومن		اصفهان	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند
مهری	خاتون مهری		هرات	خراسان	
مشتی	خاتون مستی		کنجه	آذربایجان	سلطان سنجری سلجوقی والی خوارزم

۱۰ آقا عبدالمولی، بامیرزا لورس و میرنجات به صحبت بود ۱۲
 ۱۱ مولانا جلال الدین پرنجخانه معانی است از عارفان محقق بوده، صلش از پنج دست اما
 در قونیه روم سکونت داشت دیوان وثنوی و مرصعان جلالت و سنه شفاست، مولانا گاهی تخلص خود
 خورشید گاهی خاموش و گاهی مولوی میفرمود، نورالله مرقد، ماده تیاج رحلت است ۱۲
 ۱۳ حاجی احمد، بادی دشت بیاضی مشاعرات و مباحثات داشت ۱۲
 ۱۴ میر محمد مومن، معلم سلطان حیدر مرزا صفوی است در آخر به بند آمد ۱۲
 ۱۵ آقا میرزا مومن، به بند آمد و در خدمت جهانگیر نوکر شد ۱۳
 ۱۶ خاتون مهری، فیضیه زمان و مشاعره دوران خود بود ۱۲
 ۱۷ خاتون مستی، منظور نظر سلطان سنجری سلجوقی بود صاحب کتبه و اعتراف گوید که «یک باغی او را
 که با نزار دیوان شعر برابری میکند را قلم حروف تاشش ماه در دوزخ کرده بود ۱۳

تخلص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عهد
میرک ^{له}	مولانا میرک	۰	سنروار	خراسان	.
میرکی ^{له}	ملا میرک جان	۱۰۶۰	بلخ	»	شاه عباس ماضی الی ایران
میرم	خواجه ضیاء الدین	۰	قزوین	عراق عجم	سلطان حسین میرزا والی هرات
میلی ^{له}	میرزا محمد قلی	۸۳۰	هرات	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
میر ^{میر}	میرزا میر	۰	کرمان	»	ارغون خان الی فارس
میر	خواجه میرکلا	۰	مادر و لهر	»	.

باب

ناجی	ملانا نجی	۰	تبریز	عراق عجم	.
نادری ^{میر}	نادری شیر	۰	سمرقند	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
نادم	شهباز بیگ	۱۱۰۰	گیلان	طبرستان	جهانگیر والی هند

۱۰۰۰ مولانا میرک شیخ الاسلام سنروار بود ۱۲
 ۱۰۰۰ ملا میرک جان در خدمت شاه عباس ماضی کمال غرت داشت ۱۲
 ۱۰۰۰ میرزا محمد قلی، با ملا والی مطار حات می نمود ۱۲
 ۱۰۰۰ میرزا میر، از شرای زمان بود، با سلمان ذناصر بخاری و مظفر مریدی معاصر بود ۱۲
 ۱۰۰۰ نادری شیر، بعد بمایول شاه بهند آمده مداحی و بی میگرد ۱۲
 ۱۰۰۰ شهباز بیگ، شاگرد نظیری نیشاپوری ست، اگر چه کم شعر است لیکن اکثر اشعارش بلند و پرست
 واقع شده در اواخر حال بهند آمده بود، در حال هارون ولایت اصفهان فوت و مدفون شد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قات	وطن	ملک	عهد
ناصر ^{۱۰}	ناصر سلجوقی	.	نسا	خراسان	سلطان محمد سلجوقی دلی خورزم
ناصر	خواجہ ناصر قدس	.	بخارا	"	جهانگیر والی ہند
ناصر ^{۱۱}	ابو العین ابن خسرو	۷۳۱ھ	غزنی	"	سلطان محمود والی غزنی
ناصر	قاضی میر ناصر	.	بخارا	"	سلطان عبدالغفر خان الی غنا
ناصر	ناصر ابن منوچہر
ناصر ^{۱۲}	ناصر الدین	.	سرخس	"	.
ناطق ^{۱۳}	ملا ناطقی	.	استرآباد	طبرستان	جلال الدین اکبر شاہ الی ہند
ناطق ^{۱۴}	ملا ناظم	۸۱۰ھ	ہرات	خراسان	شاہ سلیمان صفوی الی ایران

۱۰ ناصر سلجوقی، در سک شعرائ محمد بن محمود سلجوقی انتظام داشت ۱۲
 ۱۱ ابو العین بن خسرو علوی، جامع جمیع علوم نظامی باطنی بود، در ابتدای حال از شیخ ابوبکر
 خرقانی استفادہ نموده، گویند کہ با حکیم فارابی مباحث کردہ و با شیخ الرئیس خصوصیت داشت ۱۳
 ۱۲ ناصر الدین پیر قطب الدین مرغی ست، مجموعہ کمالات بودہ، محمد عوفی او را ویدہ است ۱۲
 ۱۳ ملا ناطقی، از شعرائ عالی طبعیت بود، اشعار خوب از وزیرانہاست، در عہد اکبر شاہ ہند آمد
 دربار خس فوت و ہما بخارہ فون گردید ۱۲

۱۴ ملا ناظم، مجموعہ کمالات بود، در خدمت عباس علی خان بکریگی شاہ سلیمان صفوی بسر می برد،
 ششوی یوسف زلیخا بفرمان خان مذکور گفتہ داد سخنوری دادہ، در مدت چہارہ سال
 با تمام رسانید ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
ناظم	خواجہ محمد صادق	۱۰۱۵	تبریز	عراق عجم	
نامی	میر معصوم خان	۱۰۱۵	ترمز	خراسان	جلال الدین اکبر شاه الی ہند
نامی	میرزا نامی		کشمیر	ہندستان	
نامی	عبد القادر				
نثاری	ملانثاری		تبریز	عراق عجم	شاہ طہاسب یاضی صفوی الی ایران
نجابت	میر عبد العالی		اصفہان		سلطان حسین صفوی الی ایران
نجاتی	میرزا نجاتی		گیلان	طبرستان	شاہ عباس یاضی الی ایران
نخمش	شیخ نجم الدین کبری	۹۱۵	خوارزم	عراق عجم	سلطان محمد خوارزمشاہ الی خوارزم

۱۰۱۵ خواجہ محمد صادق تقی اودھی نوشتہ کہ در سنہ یک ہزار و سی و ہفت ہجری صحبت و رسیدم، شنوی گفتہ موسوم بہ فیروز شہباز ۱۲

۱۰۱۵ میر معصوم خان از امرای اکبری است بایک شغائی و فکری و تقی اودھی صحبت داشتہ و اشعار بسیار گفتہ و تتبع نمہ نظامی کردہ ۱۲

۱۰۱۵ میر عبد العالی، موطن او اصفہان است، منشی ممتاز بود و در سلک نشیان سلیمان صفوی نظام داشت، کلیاتش بدہ ہزار بودہ باشد، مرزا طاہر وحید برآں دیباچہ نوشتہ است ۱۲

۱۰۱۵ میرزا نجاتی، صاحب شنوی نام و نیاز است ۱۲

۱۰۱۵ شیخ نجم الدین کبری از شاعری کہ منظور نظرات ایشان بود شیخ نجم الدین بغدادی و شیخ سعالین حموی و ابوالکمال حجدی و شیخ رضی الدین علی لالا و شیخ سیف الدین باغزی و غیر ہم است، گاہی شعر می فرمود، آفر در قنہ چکنیز خانی شہید شد ۱۲

تخلص	نام	سنة وقتا	وطن	ملک	عبد
نجم ۱	شیخ نجم الدین	۹۵۴	عراق عجم	عراق عجم	سلطان محمد خوارزم شاه الی خوارزم
نجم ۲	ملا نجم الدین	.	سمنان	خراسان	.
نجم ۳	ملا نجم	۹۵۵	کشمیر	هندستان	جلال الدین اکبر شاه والی هند
نجیب ۱	شیخ نور الدین	.	کاشان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
نجیب ۲	نجیب الدین	.	جرباقان	.	.
نجیب ۳	ملا نجیب	.	استرآباد	طبرستان	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
نجیب ۴	ملا نجیب	.	مرو	خراسان	.
نخلی ۱	ملا نخلی	.	بخارا	.	امام قلی خان والی بلخ
ندیم ۱	میرزا ذکی	۱۱۵۲	اصفهان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی والی ایران

۱- شیخ نجم الدین معروف به دایه، از مردیان شیخ نجم الدین کبری است، معاصر مولیسانا

جلال رومی بود ۱۲

۲- ملا نجم الدین از شعرای زمان افاضل دوران بود ۱۲

۳- شیخ نور الدین در اشعار نظم و نثر خالی از قدرت و لطیف نبود، در زمان سلطان حسین صفوی

به ملک الشعراء متناظر گردید ۱۲

۴- نجیب الدین از شعرای مشهور زمان است، مداح سلاطین سلجوقی بوده، بعد از کمال اسماعیل

در عراق بهر صفت ظهور آید ۱۲

۵- ملا نخلی، در خدمت امام قلی خان بسجری بود ۱۲

۶- میرزا ذکی، مثنوی موسوم به بدر نجف در سنگ نظم کشیده ۱۲

تخلص	نام	سده و قاف	وطن	ملک	عهد
نزاری ^۱	حکیم نزاری	سده ۸۳۴	قائن	قستان	.
نزاری	ملا نزاری	.	گیلان	طبرستان	.
نسبتی ^۲	ملا نسبتی	سده ۱۱۰۰	تهانیر	هندستان	اوزنگنیب عالمگیر والی هند
نسبتی ^۳	ملا نسبتی	.	مشهد	خراسان	شاه طهماسب یعنی الی ایران
نسیمی ^۴	ملا نسیمی	.	هرات	"	شاهخ میرزا والی سمرقند
نشانی ^۵	علی احمد	سده ۱۰۲۰	دهلی	هندستان	نورالدین جهانگیر والی هند
نشا ^۶	آقا عبدالوهاب	سده ۱۱۹۰	تهرنیز	عراق عجم	نادر شاه والی ایران
نصر ^۷	حمیدالدین نصر	.	.	.	سلطان مسعود بن ابراهیم

۱- حکیم نزاری از حکمای عالی طبیعت بود، گویند در قستان شیخ سعدی بخانه او وارد شدند و شیخ نکاه کرد.

۲- ملا نسبتی، دیوانش قریب به شش هزار بیت است، اشعار بازمه دارد ۱۲

۳- ملا نسبتی، مدتی در آذربایجان ساکن بود و آخر در اردبیل مدفون شد ۱۲

۴- ملا نسیمی صاحب دیوان است، معاصر ملا کاتبی نیشاپوری بود ۱۲

۵- علی احمد قهر کن از فرزند اولیا دزمه اصفیا بود، با شیخ فیضی مباحثات مشاعرات بسیار داشت

و مکرر کنایات بوی فرموده اند، از کلام مولانا کمال قدرت طبع میتوان یافت، بسیاریه طالبان حق از خندش بمنزل مقصود رسیده هدایت یافته اند ۱۲

۶- حمیدالدین نصر قندهار فارس میدان شخوری مبارز معرکه بلاغت گسری بود، هشتاد و نه سال از

کلام بلاغت نظامش استفاده نموده اند، بلغت فارسی تازی تالیفات ابیات خوب ارد، ترجمه

کلیده و دمنه از دوست، حاجی سلطان مسعود بن ابراهیم کرده ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
نصیبی	بابا نصیبی	۹۲۴هـ	گیلان	طبرستان	سلطان یعقوب کمانشلی
نصیر	ابو نصر نصیر الدین	۹۵۸هـ	همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
نصیر	نصیر الدین چایچو	۹۵۹هـ	دهلی	هندستان	سلطان فیروز شاه باربک
نصیر	خواجه نصیر الدین	۹۶۲هـ	طوس	خراسان	هلاکو خان والی خراسان
نطقی	ملا نطقی	.	نیشاپور	"	.
نطقی	نطقی ابن غازی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	.
نظام	نظام الدین ابوالعلا	۹۶۲هـ	استرآباد	طبرستان	سلطان حسین میرزا والی بهرات

۱۱هـ ابو نصر نصیر الدین، برخشانی اصل، همدانی مولد است

۱۲هـ خواجه نصیر الدین، ابن امام فخر الدین محمد رازی است، در طوس باه جادی الاول ۵۹۴هـ متولد شد، و هفتاد و یک کلمات کرد، در حکمت شاگرد و همین یار و او شاگرد شیخ بوعلی شیناست، شرحی بر اشارات شیخ بوعلی، و در نجوم شرحی بر صد کلمه بطلمیوس، و در عقائد متن تجرید، و در سلوک

اوصاف الاشراف از تصانیف اوست، در کائناتین مدفون شد ۱۲

۱۳هـ ملا نطقی، با حاجی محمد جان قدسی معاصر بود ۱۲

۱۴هـ نطقی، ابن غازی بیگ، از سخنوران زمان بوده ۱۲

۱۵هـ نظام الدین ابوالعلا، معاصر میر حسین معانی نیشاپوری است ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
نظام	میر نظام غیب	۰	شیراز	فارس	شاه عباس ماضی الی ایران
نظام	ملا نظام	۰	تبریز	عراق عجم	
نظام	نظام الدین اعرج	۰			
نظام	حکیم نظام الدین علی	سنه ۱۰۰۰	کاشان	خراسان	شاه طهماسب ماضی الی ایران
نظام	قاضی نظام الدین علی	۰	قزوین	عراق عجم	ارغون خان الی فارس
نظامی	ابو محمد الیاس	سنه ۹۱۲	گنجه	آذربایجان	سلطان نصرت الدین جهان پیر الی شیراز
نظمی	محمد میرک نظمی	۰	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزاد الی هرات
نظیره	ملا نظیر	۰	مشهد	»	ابراهیم عادت شاه والی بجای پور

۱۰ میر نظام دست غیب در اندک وقتی کمال شاعری مشهور گردید از سخنوران مشهور است و دانش به هزار بیت میرسد در جوانی فوت شد و در پهلوی خواجہ حافظ مد فون شد ۱۱

۱۱ حکیم نظام الدین علی پدر حکیم رکنی کاشی است ۱۲

۱۲ قاضی نظام الدین عثمان بعضی ادرامعاصر اکابر و خانانستان و برخی لازم حضور

ارغون خان گفته بهر حال ملک نظم را منتظم داشت ۱۳

۱۳ ابو محمد الیاس اگر چه در گنجه می بود اما مولدش در شهر قم است چنانکه در اقبال نامه

میگوید چه در گنجه در بحر گنجه گم بود از گنجه گم بهر بیت از قصائد و

غزلیات و قطعات و رباعیات سوای خمسه دارد ۱۴

۱۴ ملا نظیر از شعرا مقرر زمان بوده ۱۵

تخص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عبد
نظیری ^{۱۱}	میرزا محمد حسین	۱۲۱۰ هـ	نیشاپور	خراسان	جلال الدین ابکروالی هند
نعمی ^{۱۲}	سید فضل الله		تبریز	عراق عجم	شاهرخ میرزا والی سمرقند
نعمت الله ^{۱۳}	شاه نعمت الله	۸۳۳ هـ	کرمان	خراسان	شاهرخ میرزا والی خراسان
نفیسی	ملا نفیس		کاشان	عراق عجم	
نقی ^{۱۴}	شیخ علی تقی کمره	۱۲۱۰ هـ	کمره		

۱۱. میرزا محمد حسین شاعر غزل سرای شیرین بان بود، از خراسان بعراق آمده با شعرا آنجا مشاعر
 نمود و از آن جا هندوستان آمده در خدمت ابکرو جهانگیر ترقیات نمود، غزلیات و بسیار است
 و اشعارش امتیاز دارد، در احمد آباد گجرات مدفون شد ۱۲

۱۲. سید فضل الله از محققان عارفان است، در سائر فنون شریفه گیانه جهان بود
 تصانیف عالیله دارد ۱۲

۱۳. شاه نعمت الله نور الدین صاحب مرتبه بلند و مقامات ارجمند است مقدمات علوم
 نزد شیخ رکن الدین شیرازی و علم بلاغت نزد شیخ شمس الدین کی تحصیل کرده، و علم کلام و الهیات
 در خدمت سید جلال خوارزمی و اصول نزد قاضی عبداللین خوانده از فضلای آن عهد رسید
 و اعطای مشهوره شاه داعی الی الله و شیخ ابوالحسنی بهرامی و سبحان اطعمه شیرازی و شیخ کمال الدین نجفی
 و شاه قاسم زوار و خواجہ صائبن الدین علی ترک و مولانا شرف الدین علی یزدی و جماعت کثیر از مریدان
 سید بوده اند، پس از یک صد و پنجاه در موضع مایان وفات یافت ۱۲

۱۴. علی تقی از مشاهیر غزل سرای کمره (از توابع اصفهان) بود، بیشتر اوقات در کاشان
 می بود، اشعار عاشقانه دارد ۱۲

تخلص	نام	سند و قافیه	وطن	ملک	عبد
نورش	محمد حسین	۰	دماوند	خراسان	سلطان حسین صفوی والی ایران
نوری	قاضی نورالله	۱۰۹۰	شومتر	فارس	جلال الدین اکبر شاه والی هند
نوری	قاضی نورالدین	۱۰۹۰	اصفهان	عراق عجم	شاه اسماعیل ثانی صفوی والی ایران
نوعی	محمد رضا	۱۰۹۰	جنوشان	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
نویدی	علیدی بیگ	۰	شیراز	فارس	شاه سیلیمان صفوی والی ایران
نیکی	زین الدین مسعود	۰	خجابد	خراسان	بهرام ابن مسعود شاه والی غزنی
نیازی	ملانیازی	۰	بلخ	۰	جلال الدین اکبر شاه والی هند

له محمد حسین در اصفهان بشاعری خوشنویسی بسری برد، جندی صحبت میرزا صاحب دریافت

معاصر میرنجات اصفهانی است ۱۲

له قاضی نورالدین از افاضل زمان بود، در فن شاعری کمال قدرت داشت ۱۲

له محمد رضا از شعرای زمان است، مثنوی سوز و گداز و ساقی نامه از دست، شاگرد ختم کاشی

است، در برهان پور فوت شد ۱۲

له علیدی بیگ از اکابر زادگان شیراز است، در علم سیاق کمال مهارت داشت و در ملک نظم

رایت شهرت اذاعت، در جواب خمسه نظامی مثنویات خوب دارد ۱۲

له زین الدین مسعود، پسر علی اصلاح اصفهانی است، اکثر به تجارت می گزرانید، مثنوی در برآ

مخزن الاسرار نظامی گفته است ۱۲

له ملانیازی، پسر مولانا سید علی بخاری است، از شعرای مقرر زمان بود ۱۲

باب و

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عهد
داشک	میرزا حسین بیگ	.	.	.	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
داحد	ملا محمد علی	.	قم	عراق عجم	.
دارسته	امام قلی بیگ چکنی	سنه ۱۱۵۵	رے	.	شاه جهان بادشاه والی هند
دارتی	ملا وارثی	.	اردبیل	آذربایجان	.
داصل	محمد امین	.	لاهیجان	طبرستان	.
داصف	میرزا اسین	.	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
داصف	مولانا سید حسین شاه	سنه ۱۲۸۵	بخارا	خراسان	ابو طاهر بهادر شاه والی هند

له ملا محمد علی اصلش از قم است اما در اصفهان بسر برد، مشنوی در کمال خوبی گفته، در سبک خوشنویسیان سرکار شاه سلیمان انتظام داشت ۱۲

له امام قلی بیگ چکنی بهند آمده، در عهد شاه عباس صفوی باز بایران رفته و بهانجام فوت شده ۱۳
 ۱۴ مولانا سید حسین شاه، اصلش از بخارا است، فاتحه فراغ علوم در خدمت قدوة العباد مفتی عنایت احمد کاکوروی خواند، سالها در علیگڑه و کانپور بهنگامه درس تدریس گرم داشت، پس به بھوپال رفته چندی به تعلیم و تربیت رئیس بھوپال پرداخت، و بهانجام نگر اے عالم باقی گردید، خاکسار مولف بهادی علوم عربیه پیشین خوانده است، کتاب خلعت المنود در جواب اندر من از دیادگار است ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
واضح ^{له}	میرزا مبارک اردکانی	۱۱۱۲ هـ	دهلی	هندوستان	اورنگ زیب عالمگیر والی ہند
واضح ^{و اعظم}	آقا زمان	.	اصفہان	عراق عجم	شاہ طہماسپ صفوی الی ایران
واقف ^{و اعظم}	میرزا محمد رفیع	۱۱۱۳ هـ	قزوین	عراق عجم	شاہ عباس ثانی والی ایران
واقف	شیخ نور العین	۱۱۱۹ هـ	لاہور	ہندوستان	محمد شاہ والی ہند
واقف ^{و اعظم}	ملا واقف	.	نخلخال	آذربایجان	شاہ سلیمان صفوی والی ایران
واقفی ^{و اعظم}	خواجه علی	.	مشہد	خراسان	.
والہ ^{و اعظم}	میرزا یوسف	.	قزوین	عراق عجم	..
والہ	ملا والہ	.	ہرات	خراسان	.
والہ	جمال الدین	.	شیراز	فارس	.

۱۱ میرزا مبارک اردکانی خاں شاگرد محمد زمان راسخ بہت ۱۲

۱۲ میرزا محمد رفیع، فن شعر و انشا را بہ آئینہ کہ باید ضمیمہ دیگر کمالات ساختہ بود، کتاب ابواب الجنان ترجمہ احادیث اہل بیت از دست، در مراتب نظم دیوانے قریب بہ ہفت ہزار بیت ترتیب دادہ ۱۲

۱۳ ملا واقف از ارباب فضل عرفاں بود، در زمان شاہ سلیمان صفوی بروم رفت و بہا نجات شد ۱۳
۱۴ خواجہ علی، برادر زادہ خواجہ محمد جان قدسی بہت، بعلوم ربمیہ خصوص تفسیر مرہوٹا بود، نشوونمای او در ہرات بود بہر گن آمدہ بہ مراتب ایالت رسید ۱۴

۱۵ میرزا یوسف برادر میرزا طاہر وحیدست، مجموعہ کمالات و محسنات بود ۱۵

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
والله	علی قلی خان	۱۱۷۷	داغستان	خراسان	محمد شاه بادشاه والی هند
والهی	امیر دالمی	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
وایست	میرزا حسن	.	اصفهان	"	"
وجدان	میر معصوم علی خان	۱۱۷۷	سرهند	هندوستان	محمد شاه والی هند
وحدت	حکیم عبداللہ	.	گیلان	طبرستان	.
وحشی	ملا وحشی	۱۱۹۱	باق	عراق عجم	شاه طہماسپ صفوی والی ایران
وحید	میرزا محمد طاهر	۱۱۷۵	قزوین	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
وصاف	شرف الدین	۱۱۷۹	شیراز	فارس	سلطان محمد خدا بندہ والی ایران

لہ علی قلی خان در غفوان جوانی از اصفہاں بہند آمد و ہماںجا فوت شد، شعر بسیار گے گفتہ

صاحب دیوان و تذکرہ موسوم بہ ریاض الشعراست ۱۲

لہ امیر دالمی از استادان فصیح بیان و شیوای شیریں زبان ست اشعار رنگین و افکار رنگین

بسیار دارد، در ۱۱۷۷ در عصر حیات بود ۱۲

لہ میرزا حسن در شاعری و تاریخ گوئی ہمارت قدرت تمام داشت ۱۲

لہ ملا وحشی، از باقی کہ قصیدہ است از مضامین تیز، چون اکثر اوقات در تیرہ ہری پڑ

بہ نزدی شہرت یافت، از شعر لہ شیریں زبان ست، سہ مشنوی دارد، یکی در بحر خمر اسر

مسمی بہ خلد بریں، و یکی در بحر خمر و شیریں موسوم بہ ناظر و منظور، و یکے دیگر نیز در بحر خمر و شیریں

کہ تا تمام ست مسمی بہ فرہاد و شیریں ۱۲ لہ وزیر شاہ سلیمان صفوی بودہ داعی دیوان نو و ہر بیت دارد

لہ صاحب تاریخ و صاف ست در انشای نظم و نثر مسلم زماں و گمانہ دوراں بودہ ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
وصالی	میر غلام الدین	۹۹۸ھ	.	خراسان	.
وفائی	ملا وفائی کور	.	اصفهان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی ہند
وفائی	ملا وفائی	.	ہرات	خراسان	"
وقوعی	ملا وقوعی	.	تبریز	عراق عجم	.
وقوعی	ملا محمد شریف	۱۰۰۲ھ	نیشاپور	خراسان	"
وقاری	ملا محمد امین	.	یزد	عراق عجم	.
ولی	ملا محمد	۹۹۹ھ	دشت یاران	قستان	شاہ طہما سبکی والی ایران
وہمی	ملا حسن	.	قم	عراق عجم	.
وہمی	طہما سب قلی بیگ	.	ترشیر	خراسان	جہانگیر شاہ والی ہند

۱۔ میر غلام الدین از کمالان اسلست صاحب ترجیع بند مشہور بہ ماتیہاں ۱۲

۲۔ ملا وفائی کور از اترک است چون دہشتے اندکی عیب بود، بہ کور شہتہار یافت ۱۲

۳۔ ملا وفائی، از شاگردان مولانا فیضی است، در ۱۸۰۰ھ در آگرہ بود ۱۲

۴۔ ملا وقوعی، صاحب تذکرہ ریاض الشعر اکوید کہ فی از شعرا مشہور است ۱۲

۵۔ ملا محمد شریف از ارباب کمال است، خط شکستہ را خوب می نوشت، در خدمت اکبر شاہ ہسری برآ

۶۔ ملا محمد امین از ارباب کمالات و ہنرمندی بود ۱۲

۷۔ ملا محمد ابن فصیح، از شعرا معروف و مخوران مشہور است، در غزل سرایی طبعش متین،

۱۲ اشعارش نمکین است

۸۔ طہما سب قلی بیگ در عہد جہانگیر شاہ ہند آمدہ بخدمت سر فرزا گردید ۱۲

باب‌ها

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
یا تفتی	ملا عبد الله	۹۲۵ هـ	جام	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
بادی	میرزا بادی	.	شهرستان	عراق عجم	شاه جهان والی هند
بادی	میرزا بادی	.	لار	فارس	.
بارون	خواجه بارون	.	جوئن	خراسان	سلطان باقاخان والی خراسان
باشی	امیر باشی	۹۴۹ هـ	قندهار	"	جلال الدین کبر والی هند
هلاکی	ملا هلاکی	۱۲۰۰ هـ	همدان	عراق عجم	سلطان حسین میرزا صفوی الی ایران
هلاکی	نورالدین	۹۳۴ هـ	استرآباد	طبرستان	سلطان حسین میرزا والی هرات

له ملا عبد الله همیشه زاده مولانا عبد الرحمن جامی است چنانکه کتاب باوزان خمسة نظامی نظم کرده است
 له میرزا بادی پسر میرزا رفیع الدین شهرستانی است در اوایل حال محتسب ملک بود، در زمان شاه
 سلیمان بهند آمده به مناصب بلند سر فراز گردید ۱۲

له خواجه بارون پسر شمس الدین صاحب دیوان است دانشمند و فاضل بود، با سعیدی
 اخلاص داشت، وزیر باقاخان بوده ۱۲

له ملا هلاکی، به اکثر فنون شعری مربوط بود، اشعار آید بسیار دارد ۱۲

له نورالدین معاصر ملا جامی مانگزی است گاهی در عراق دگامی در خراسان می بود، ششوی

سلی بنون وصفات العاتقین، و شاه درویش از دیباچه گار است، دیوان قصائد و غزلش شهرت است،
 سیف اندکشت، ماده تاریخ فوت او است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عہد
ہمام	میر ہمام	۱۰۱۳ھ	تبریز	عراق عجم	آتابک ابوبکر والی شیراز
ہمایوں	امیر ہمایوں	۹۲۰ھ	اسفہان	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان

باب یا

یاری	طایاری	۹۵۲ھ	یزد	عراق عجم	
سیحی	قاضی سیحی	۱۰۵۲ھ	لاہجان	طبرستان	صاحبقرانی شاہجہاں الی ہند
سیحی	امیر سیحی	۹۰۱ھ	قزوین	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی ہند
سیحی	میر سیحی	۱۰۶۳ھ	کاشان	فارس	شاہجہاں والی ہند
یقینی	قاضی عبداللہ	.	لاہجان	طبرستان	"

۱۰ میر ہمام، معاصر و صاحب سعدی شیرازی ست، دشاگرد حق طوسی ۱۲

۱۱ امیر ہمایوں، ازندای خاص مجلس سلطان یعقوب ترکمان بود ۱۲

۱۲ قاضی سیحی، از افضل زمان بود، مدتے مدیر کاشان سکونت داشت پس بہند آمد، شاہجہاں در حق وی تفصیلات فرمود، باز کاشان رفت، وہاںجا وفات یافت ۱۲

۱۳ امیر سیحی، از امانہ فضلای نامدار ست، مورخ بے بدل بود، کتاب لب التوائج از دست ۱۲

۱۴ میر سیحی مشہور بہ کاشی شیرازی الاصل ست، در کاشان طرح توطن اندوخت، و در شاہجہاں بہند آمد ۱۲

۱۵ قاضی عبداللہ عجم قاضی سیحی لاہجی ست، در فیست کمال یگانہ آفاق بود، در لاہجان شہید شد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
یعنی	.	.	قم	عراق عجم	.
یعنی	ملایقینی	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزای هرات
یعنی	مولانا میلی	.	سمنان	"	شاه طهماسبی دالی ایران
یعنی	محمد بن عثمان	.	غزنی	"	سلطان محمود دالی غزنی
یوسف	محمد یوسف	.	گادرون	فارس	.
یوسف	محمد یوسف	.	جرباقان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران

له ملا یقینی، امیر علی شیر گوید که در ترکی و فارسی شعری گفت، درفش درده و برادران ۱۲

له مولانا میلی، از تازه خیالان نادره گویان عصر بود ۱۲

له محمد بن عثمان، در عهد سلطان محمود غزنوی صیت فضلش از کراں به کراں رسید تا پنج

که مشتمل بر احوال محمود است، با تصانیف دیگر از دست ۱۲

له محمد یوسف، گاهی یوسف و گاهی یوسفی تخلص میکرد، قبل از اکبر بود ۱۲

التکسیر ضروری

براہ کرم قبل از مطالعہ مندرجہ ذیل مقامات پر مصرعہ ذیل اصلاحات فرمائی جائیں۔

صفحہ	۴	سطر	۹	میں بجائے فرابی	خرابی
"	"	"	۱۸	" " " "	منہ
"	۶	"	۱۵	" " " "	خوانی
"	۸	"	"	" " " "	بمرض
"	۱۱	"	۱۱	" " " "	رضی
"	۱۳	"	۷	خانہ ۳ میں بجائے شیراز	"
"	"	"	"	" " " "	شیراز
"	"	"	"	" " " "	فارس
"	"	"	"	" " " "	فارس
"	"	"	۸	" " " "	مشہد
"	"	"	"	" " " "	مشہد
"	"	"	"	" " " "	خراسان
"	"	"	"	" " " "	خراسان
"	۲۲	"	۱۵	میں بجائے ارو	ازرو
"	۲۹	"	۱۶	" " " "	جامی
"	۳۸	"	۱۳	" " " "	تبارزہ
"	۵۲	"	۱۲	" " " "	عزیز
"	۵۴	"	۱۵	" " " "	خواف
"	۵۷	"	۱۳	" " " "	نجیبی
"	۵۸	"	۱۰	" " " "	تبارزہ

صفحہ	۶۱	سطر	۱۸	میں بجائے عبدالحسن	عبدالحسن
"	۶۶	"	۴	" " ملا بر	جلایر
"	۷۲	"	۱۵	" " قرآن	قرآن
"	۷۴	"	۱۲	" " بطور	"
"	"	"	۱۶	" " بلقی	بلقی
"	"	"	۱۷	" " کاتی	کامی
"	۷۷	"	۹	" " سمرقند	سمر
"	۷۹	"	۱۶	" " معلوم	علو
"	۸۴	"	۱۳	" " کلام در فن	کلام و در فن
"	۸۵	"	۱۱	" " تسلیم کردند	تسلیم کردند
"	۹۲	"	۱۰	" " بدری	بدری
"	۹۷	"	۱۲	" " مشنوی خوبی	مشنوی خوبے
"	۱۰۱	"	۱۵	" " بخارا	بخارا
"	۱۰۶	"	۱۷	" " ہمدان	ہمدان
"	۱۱۶	"	۸	" " اور مزو	مرو
"	"	"	۱۵	" " ابوالمحالی	ابوالمحالی
"	۱۱۹	"	۱۲	" " سفر دہ	شفر دہ
"	۱۲۳	"	۱۷	" " ابو الفرج	ابو الفرج
"	۱۲۴	"	۱۵	" " نیستان	منشیان
"	۱۲۵	"	۱۱	" " میرزا بیدل	از میرزا بیدل
"	"	"	۱۲	" " مرزا مظہر	مرزا مظہر

حواضر العرب

علم دوست اصحاب و طلباء کے لیے ایک نعمت

یہ کتاب بھی جناب مولف صاحب نے کراہہ کی تالیف ہے جس میں عربی کے تمام متعارف محاورات کو مستند ترین کتب لغات سے اخذ کر کے اس ترکیب کے ساتھ جمع کیا ہے کہ پہلے خانہ میں عربی محاورات مع مصادر و اشارہ ابواب ثلاثی و رباعی، دوسرے میں عربی صرفہ تیسرے میں عربی محاورہ کا فارسی ترجمہ اور چوتھے میں سلیس با محاورہ اردو ترجمہ درج ہے اس التزام کے ساتھ تمام کتاب تقریباً چاس ہزار محاورات پر مشتمل ہے کسی محاورہ کے کتب لغات سے تلاش کرنے میں جو زحمت ہوتی ہے وہ طالبان علم سے پوشیدہ نہیں ہے۔ ایسی صورت میں یہ کتاب حقیقت ایک نعمت غیر منقرضہ شمار ہونے کے لائق ہے کتاب کی خوبی کا ایک ثبوت یہ بھی ہے کہ اس کا تہذیب عالی جناب مولانا مولوی محمد حبیب الرحمن خاں صاحب شروانی جیسے فاضل جوہر شناس بزرگ قوم نے اپنے نام نامی کے ساتھ منظور فرمایا ہے۔ اور بعض نامور مسلمان اہل قلم نے اس کو بہت عمدہ اور ”بڑے کام کی“ اور ایک فاضل یورپین منتشرق نے ”نہایت مفید“ بتایا ہے۔ قیمت ایک روپیہ عمدہ علاوہ محصول ڈاک تا بحران کتب کو معقول کمیشن دیا جائیگا جو خط و کتابت سے ملے ہو سکتا ہے۔

ملنے کا یہ

مینجر صاحب انٹی ٹیوٹ پریس علی گڑھ

بفضلِ خدا

انسٹیٹیوٹ پریس میں (جو سرسید علیہ الرحمۃ کا قائم کردہ اور صحت کا
کی ملک ہونے کی وجہ سے حقیقی معنوں میں ایک قومی پریس ہے) لوہے اور
دونوں قسم کے چھاپوں میں اردو، انگریزی کا ہر قسم کا کام بہت صحت اور کفایت
ہوتا ہے اور وقت پر دیا جاتا ہے۔ مطبع کہ اس کے قدیم و اہل نظر سررسیدوں کی جاسے
جو اطمینان بخش اسناد حاصل ہوئی ہیں ان کی نقل عند الطلب روانہ کی جاسکتی ہے۔
اہل ذوق و ضرورت کم از کم ایک بار ضرور امتحان فرمائیں۔ نسخ زبانی یا بذریعہ
خط و کتابت طے ہو سکتا ہے۔

علی گڑھ انسٹیٹیوٹ گزٹ نامی ایک اخبار بھی اس دفتر سے نکلتا ہے جو کالج کا
سرکاری اخبار ہے اور جو سرسید علیہ الرحمۃ نے کالج کی بنیاد سے ہی قیام جاری کرنا
شروع کیا تھا اور جس میں کالج کی خبروں کے علاوہ دلچسپ اور مفید مضامین
شائع ہوتے ہیں جنکو ایک نہایت نامور فاضل بزرگ نے "مقتد بہ ادبی خوبی والا" تسلیم
کیا اور ان پر "ماشاء اللہ و جلالہ فیما" فرمایا ہے۔ قیمت سالانہ ۴ روپے ہشماہی ۲ روپے
ہے۔ اشتہارات کا نرخ زبانی یا خط و کتابت سے طے ہو سکتا ہے۔

مفید و دلچسپ کتابوں کا بھی ایک خاصہ ذخیرہ اس پریس میں فراہم رہتا ہے
جو قابل دید ہے۔ فہرست طلب کئے پر روانہ کی جاسکتی ہے۔
ہر قسم کی خط و کتابت اور درخواستوں کے لیے پتہ مندرجہ صاحب انسٹیٹیوٹ پریس علی گڑھ

CALL No. ۸۹۱۶۷۳۱۰۹
 ACC. No. ۵۰۰۷
 AUTHOR عبدالعزیز خان محمد
 TITLE تذکرۃ الشعرا

۸۹۱۶۷۳۱۰۹
 ۵۰۰۷
 عبدالعزیز خان محمد
 تذکرۃ الشعرا

Date	No.	Date	No.

KEEP AT THE TIME

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

